

**Dobri
uspehi,
a tudi
sence**

SANDOR TENCE

Cetrtek koncert Tržaškega okteta v Revoltelli je bil izjemen kulturni dogodek, o katerem smo Slovenci se do pred kratkim lahko le sanjali. Spomnimo se sramezljivosti in skoraj zadrege, s katerima je tedanji zupan Richetti pred nekaj leti sprejel oktetovce in ju primerjamo s sprejemom v prostorih prestižnega muzeja. Stvari so se po zaslugi Illyjeve uprave tako bistveno zasukale, da smo res na dobri poti uveljavljanja slovenske bitnosti kot enakopravne oziroma naravne komponente tržaške stvarnosti.

Zupan Illy, kot dokazujejo tudi dvojezične cestne table, dosledno izvaja svoje volilne obljube do občanov slovenske narodnosti, ki so, ne glede na strankarsko pripadnost, množično prispevali k njegovi izvolitvi. Ker mislimo, da je uprava doslej naredila svojo dolžnost, ne moremo kar tako mimo političnih težav in trenj med Illyjem in njegovo levsredino koalicijo, ki že nekaj časa negativno pogojuje delo odbora in tudi samega občinskega sveta.

Zadnjo epizodo predstavlja klavrní razkroj Zavezništva za Trst, ki je formalno predlagalo zuppanovo kandidaturu in ki je, kot politični subjekt, sedaj v bistvu izginilo iz občinske skupščine. To je, kot rečeno, le zadnja epizoda v dolgi verigi nesporazumov, napetosti in podtalnih polemik med Illyjem in posameznimi komponentami levsredinske večine. Beseda preverjanje, ki smo jo slišali iz vrst Ljudske stranke, žalostno spominja na case, ko so stranke krojile usodo uprav, je pa odraz realnih težav.

Illy je bil izvoljen direktno od volilcev in ima na osnovi volilne zakonodaje široke pristojnosti in odgovornosti. Zupan danes na srečo ni več talec ali celo jetnik večinskih strank, mora pa se naslanjati na sile, ki ga podpirajo, ter na občinski svet, katerega glavna naloga je nadzorstvo nad delom odbora. Vsi ti odnosi so se v zadnjih casih precej zrahljali z negativnimi posledicami nad delom uprave. Preverjanje je grda beseda, ki obuja neslavne case, je pa gotovo potrebno, da si Illy in njegovi zavezniški iskreno pogledajo v oči.

Dan kulture v znamenju domačih ustvarjalcev

Beneski Slovenci so Dan slovenske kulture proslavili v znamenju domačih kulturnih ustvarjalcev. Večer sta programsko oblikovala Studijski center Nediza in spetska občinska uprava, ki je imela za umestno, da sodeluje pri pripravi Preserneve proslave in da pri narečnem natečaju, ki ga je razpisala z name-

nom, da bi ovrednotila slovensko ustno tradicijo, sodelujeta tudi zupan in podzupanja. V okviru proslave so v Beneski galeriji odprli razstavo Luise Tomasetig, ki je predstavila ilustracije iz slikanice »Ljubica in Arpit«. Nastopil je tudi harmonikar Sebastiano Zorza, ki je pozel dokajšen uspeh.

Na 2. strani

Po Gvatemali papež včeraj dopotoval v Venezuelo

CARACAS - Papež Janez Pavel II. se je včeraj mudil v Guanareju, verski prestolnici Venezuele, kjer je pred več sto tisoč verniki predal namenu nov tempelj Nuestra Señora de Coromoto. Popoldne se je vrnil v Caracas,

kjer je sprejel predstavnike tamkajšnjih socialnih sil, polemike, ker ni prislo do papeževega srečanja z Nobelovo nagrajenko za mir Rigoberto Menchú, pa se še niso polegale. Z odostnostjo na petkovi uradni papeže-

vi avdienci v prestolnici Gvatemale je nobelovka namreč protestirala, ker ni bila uslišana njena prošnja za zasebno avdienco, med katero je želela papeža prositi, naj se zavzame za srednjeameriške Indiose.

ITALIJA / VLADNA KRIZA KONČNO PRED ODLOČILNIM ZASUKOM

Maccanico še vztraja, desnica pa ga napada

RIM - Antonio Maccanico (na sliki) kljub narasajočim političnim težavam nadaljuje poskus za sestavo nove vlade. Včeraj je o poteku pogovorov poročal predsedniku republike Scalfaru, zatem je pred televizijskimi kamerami prebral dokument, neke vrste politično izhodišče za vladni sporazum. Massimo D'Alema je pozval poverjenega predsednika, naj pogumno vztraja pri svojem poskusu, desnica Kartela svoboscin pa je do Maccanica zelo kritična, tako, da Gianfranco Fini ne vidi več možnosti za sporazum.

Mandatar je na Kvirinalu povedal, da obstajajo pogoji za oblikovanje široke večine, ki bi v parlamentu izvedla nekatere reforme. Vlade bi te reforme spodbujala, zadnjo in odločilno besedo pa naj bi imel izključno parlament. To ni po go- du desnici, ki pravi, da bi morala o tem

odlocati tudi vlada na osnovi jasnega predsedniškega sistema po francoskem modelu, ki naj bi ga Maccanico, po mnenju Kartela svoboscin, vse prevec prilagodil italijanskim razmeram.

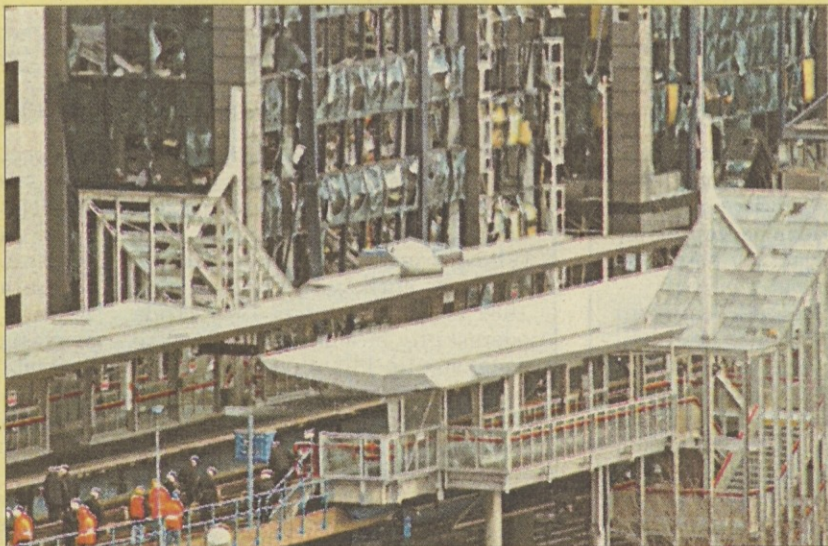
Maccanico je potrdil središčno in bistveno vlogo parlamenta, prvič pa je tudi omenil enake možnosti v volilni kampanji (par condicio) in konflikt interesov, ki od blizu zanima zlasti Silvia Berlusconija. Strankam pa je na koncu postavil ultimatum: ali sporazum o vladi ali takojšnje volitve, tretje poti ni.

Stranka komunistične prenove je se naprej prepričana, da smo pred zelo nevarnim avtoritarnim zasukom, ki ne obeta nič dobrega italijanski demokraciji. Bossi pa previdno spremlja dogajanja in postavlja federalizem kot pogoj za podporo morebitni Maccanicovi vladi.

Na 2. strani

LONDON / PREBUJANJE TERORIZMA

IRA enostransko prekinila premirje

LONDON - Bomba, ki je eksplodirala v pristaniskem območju britanskega glavnega mesta je v petek zvečer ranila več kot sto ljudi. Odgovornost za napad je prevzela Irška republikanska armada (IRA), ki je le nekaj minut pred tem sporočila, da prekinja premirje z britansko vlado.

Policija je malo pred eksplozijo prejela anonimno obvestilo o bombi, ki naj bi bila skrita v avtomobilu, parkiranem pod nekim železniskim mostom. Skodo na stavbah - poskodovana je tudi najvisja upravna stavba v Veliki Britaniji - so ocenili na 50 milijonov funtov. Televizijska postaja RTE je le nekaj minut pred eksplozijo

prejela telefonski klic, v katerem je moški v imenu IRA sporočil prekinitve premirja z britansko vlado, ki je bilo sklenjeno avgusta 1994: »Z velikim obzalo vanjem vodstvo Ire sporoča, da se je popolna prekinitve vojskih operacij koncuje 9. februarja ob 18.00.«

Vodilni predstavnik stranke Sinn Fein, političnega krila Ire, so včeraj zadržali, da o Irskih bombnih nacrkih niso vedeli nič. Britanske varnostne sile ne izključujejo možnosti, da gre napad na racun kaksnega skrajnega krila znotraj Ire. Irski premier Bruton pa je dejal, da se morajo mirovni pogovori kljub temu »hudemu udarcu« nadaljevati.

Na 9. strani

Krivec težke nesreče spet zaprt

TRST - Mladoletni N.S. je spet v rokah policije. Po nekaj dneh nenehne iskanja so ga včeraj zalotili doma na Opčinah, kamor se je vrnil, potem ko je pobegnil iz ustanove, kateri so ga izročili v varstvo. Policiji se je tudi včeraj silovito upiral. Sodna oblast je odredila, da ga sedaj premestijo v enega od zaporov za mladoletne. Obtožujejo ga, da je kriv težke prometne nesreče, v kateri je pred tednom dni pri Trebcah izgubila življenje 49-letna Janja Vucko Babici. Z njim naj bi bila se ena ali dve osebi, ki ju niso se nasli. Mladoletni N.S. je osumljen dolge vrste kaznivih dejanj, celo tega, da je bila nesreča namerna.

Na 3. strani

Di Pietro: Fininvest finansiral Craxija

MILAN - Vsega mojega gorja je kriva aretacija Craxijevega prijatelja Giorgia Tradatija oktobra 1994: Craxi in Berlusconi sta združila sile in sporazumno udarila po meni, ker sem odkril, da je Fininvest finansiral vodjo PSI oziroma stranko s 15 milijardami lir. Za to imam trdne dokaze.

To je zatrdil po telefonu svojemu glasniku Veltriju in nekemu novinarju Antonio Di Pietro, cigar telefonska pogovora je s prisluskovanjem prestregel politični oddelek kvesture v Brescii. Vsebinska razgovorov je prisla na dan včeraj.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

V Zgoniku odobrili proračun

Zgoniski občinski svet je z glasovi večinske koalicije (ob vzdržanju SSK) odobril bilanco za tekoče leto.

Stran 4

V SKK nagradili mlade ustvarjalce

V Slovenskem kulturnem klubu so sinoči praznovali dan slovenske kulture s slovensim nagrajevanjem mladih kulturnih ustvarjalcev.

Stran 6

Kmalu Kraški pust na Opčinah

Udeležilo se ga bo osem vozov, ob katerih bodo se skupine mask in gostje iz Starancana. Kralju in kraljici pret i nevarnost, da bosta morala pesaciti.

Stran 5

Časopis za sožitje

V Gorici so predstavili 20. številko revije "Isonzo-Soca", ki je izšla skupaj z videokaseto filma Danijela Jarca "Sejem pripadnosti".

Stran 7

Danes otvoritev SP v smučanju

V Sierri Nevadi bodo danes slovesno odprli svetovno prvenstvo v alpskem smučanju. Prva tekma pa bo na sporedu jutri, ko se bodo ženske pomerile v superveleslalomu.

Stran 21

ITALIJANSKA VLADNA KRIZA / PO VČERAJŠNJEM SREČANJU NA KVIRINALU S PREDSEDNIKOM SCALFAROM

Maccanico v ultimatu: ali sporazum ali volitve

RIM - Antonio Maccanico (na sliki) je preveril, da obstaja kolikor toliko široko politično soglasje o nekaterih ustavnih reformah (predvsem o načinu izvolitve in o vlogi predsednika republike), besedo pa je sedaj predal strankam, da ta sporazum udeležijo. To je v strnjanih besedah smisel njegove izjave po srečanju s predsednikom republike Scalfarom, ki v bistvu zveni kot nov in dejansko zadnji pozitivni ultimatum strankam: ali sporazum o reformah ali takoj na predčasne volitve.

Poverjeni predsednik je potrdil znano stališče, da je za načrtovane sistemske reforme pristojen edino parlament, vlada pa bi morala te spremembe spodbujati na osnovi široke večinske koalicije. Na pogovorih in pogajanjih, ki trajajo že osem dni - je poudaril mandat - sem ugotovil, da večina strank in parlamentarnih skupin podpira željo po takih reformah, ki bi zagotovile politično in institucionalno stabilnost v državi. Omenil je tako imenovano "polpredsedniško republiko" po francoskem modelu in novo volilno zakonodajo z balotaznim oziroma dvojnimi krogom.

Središnja vloga bi se naprej pripadala parlamentu, državni poglavar, ki bi bil neposredno izvoljen, pa bi pridobil novo vlogo in nove pristojnosti. Ne gre za avtomatični prenos francoskega modela, ampak za njegovo prilagoditev italijanskim razmeram in zgo-

govini tukajšnjim političnim institucij. Z reformami naj bi okrepili tudi vlogo ministrskega predsednika, ki bi v prvi osebni odgovarjal predsedniku republike, a seveda tudi parlamentu.

Maccanico je tudi dejal, da je večina strank podpira razčlenjeno vlogo senata in poslanske zbornice (sedaj imata popolnoma iste pristojnosti), krčenje števila parlamentarcev in zagotovilo jamstev ter teze parlamentarni opoziciji. Ome-

nil je tudi možnost izvolitve parlamentarne komisije, ki bi postavila temelje za omenjene ustavne reforme in ki bi bila izvoljena na osnovi proporcionalnega sistema.

Po srečanju s Scalfarom je mandat tudi povedal, da je na pogovorih s strankami preveril siroko pripravljenost za uveljavitev enakih možnosti v volilni kampanji (takozvana "par condicio"), za pravila igre in za konflikt interesov, ki, kot znano, v prvi

osebi zadeva bivšega premiera Silvia Berlusconi. To je prvič, da poverjeni predsednik odkrito omenja ta vprašanja, ki so, poleg reform, v vsakem primeru izredno pomembna za demokratični sistem.

Pogoj za rojstvo nove vlade, je se dodal Maccanico, je široko soglasje o reformah, čeprav se bo vlada ukvarjala tudi oziroma predvsem z drugimi vprašanji družbenega in gorpodarskega vsakdana. To je edini pogoj,

da bo njegov poskus uspel, drugih možnosti za sestavo nove vlade pa ni.

Besedo imajo sedaj znova stranke. Če bo do političnega dogovora prislo, je Maccanico dal razumeti, da bo že v prihodnjih dneh sporočil Scalfarju seznam ministrov. V nasprotnem primeru bo volilno obdobje "upravljala" vlada Lamberta Dinija, ki že, nekoliko v tisini, vodi tako imenovani evropski semester.

D'Alema: Sporazum je še mogoč Desnica kritična do mandatarja

RIM - Demokratična stranka levice in Kartel svoboscin zelo različno ocenjujeta stališče, ki ga je po srečanju s Scalfarom v dolgi izjavi posredoval poverjeni predsednik Antonio Maccanico. Medtem ko Massimo D'Alema (na sliki) spodbuja mandatarja, naj vztraja pri poskusu za oblikovanje vlade, je Gianfranco Fini (na sliki) pravzaprav prepričan, da ni več možnosti za kakršen koli seveda za desnico primeren in sprejemljiv sporazum.

Tajnik Hrasta je na tiskovni konferenci izhajal iz ugotovitve, da je mandat priznal pogoje za sporazum o reformah in ga torej pozval, naj vztraja pri svojem sicer zelo težavnem poskusu. Po mnenju DSL bi se moral Maccanico sedaj posvetovati izključno s parlamentarnimi skupinami, ker je sam povedal, da sodijo načrtovane ustavne spremembe med izključne pristojnosti in naloge

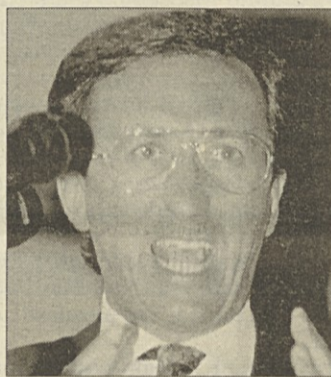

senata in poslanske zbornice. D'Alema je rekel, da bi se morale stranke v tem delikatnem trenutku odpovedati nizkim političnim interesom, ki pa so v nekaterih krogih očitno še dominantni, pri čemer je mislil na Nacionalno zavezništvo in se na nekatere druge komponente Kartela svoboscin.

Podobno kot Maccanico, je tudi D'Alema prepričan, da smo pred ključno odločitvijo:

ali reforme ali volitve, tretje poti ni. Voditelj DSL je tudi izrazil nasprotovanje srečanju tajnikov morebitne nove večine, ki ga predlagajo nekateri na desnici, ker taka srečanja sodijo v neslavno preteklost. Mandatar naj torej gre naprej, nove zapreke pa bi pomenile spomladanske volitve.

Desnica je zelo nezadovoljna nad Maccanicovimi besedami. Medtem ko Silvio Berlusconi se naprej srmežljivo poziva vse strani k dialogu, Fini ne vidi več možnosti ne za nadaljnji dialog in seveda niti za vladni sporazum. Maccanico je bil po njegovem mnenju vse preveč nejasen in dvoumen, predvsem pri obravnavi tako imenovane predsedniške republike, pri kateri naj bi se preveč naslonil na usmeritev leve sredine. S Finijem popolnoma soglasja vodja Krscansko-demokratskega centra Pierferdinando Casini, ki se je čez noč prelevil v najbolj

zvestega zaveznika tajnika Nacionalnega zavezništva. Nekateri, kot Rocco Buttiglione, se upajo v dogovor in predlagajo "vrh" vseh tajnikov morebitne večine. Ta predlog pa je, kot rečeno, D'Alema že rezko zavrnil.

Zelo kritičen do besed poverjenega predsednika je bil po pričakovanju tajnik Stranke komunistične prenovne Fausto Bertinotti. Dejal je, da je na ob-

zoru avtoritarna in torej za komuniste popolnoma nesprejemljiva politična in institucionalna rešitev. Za vsemi temi poskusi se po Bertinottijevem mnenju skriva velik strah pred volitvami. Tajnik SKP je tudi znova ugotovil izredno slabe odnose med svojo stranko in DSL, »ki je s svojim zadržanjem potisnila v izredno težaven položaj Romana Prodi in njegovo gibanje Oljke«.

Umberto Bossi pa se dalje zelo previdno spremlja potek dogajanj. Sinoci je izrazil prepričanje, da bo Maccanico, kljub vsemu, uspelo sestaviti novo vlado, ki pa jo bo Liga ocenjevala le po tem, če bo v njenem programu federalizem. "Senatur", ki ni navdušen nad možnostjo predčasnih volitev, je spet namignil na možnost zunanje podpore morebitni Maccanicovi vladi, napovedal pa je novo bitko za "samostojni in svobodni Sever".

NOVICE

Marazzita: Paccianija je treba takoj izpustiti

FIRENCE - Odv. Nino Marazzita jutri ne bo zahteval od prizivnih sodnikov delne obnovitve razprave, ampak se bo zavzel za oprostilno razsodbo in takojšnjo izpustitev Pietra Paccianija iz ječe, »ker so pogoji za to dozoreli.« Obtožencev branilec Pietro Fioravanti je Marazzitovo odločitev označil kot neumestno in nekorektno, »ker se ni poprej posvetoval s kolegi.«

Štirje mladi v smrt

TRENTO - Med vožnjo s citroenom Ax Gt po brennerski avtocesti proti Bocnu je včeraj ponoči zaradi hitrosti v ostrem ovinku zaneslo s cestišca štiri najstnike, ki so tresčili v hišni zid in umrli. To so 18-letni Giuliano Bortolamelli iz Mezzolombarda, enako stara Katia Battan in leto starejši Maurizio Marcolla iz Viga di Ron ter 18-letna Sandra Costa iz Sporminoreja. Avto je bil tako zmečkan, da so jih lahko izvlekli iz razbitin s hidravličnimi kleščami, te pa so prisle prepozno, drugače bi bili lahko karabinjerji in prostovoljni gasilci rešili življenje vsaj enemu dekletu, ki je po strasnem trku se dihala.

Uradnici z ambasade zavračata vse obtožbe

TURIN - Marilena Michelotti iz Camatela di Roasio (Biella) in Carla Mancini iz Livorna, to je uradnici italijanske ambasade v Lagosu, ki so ju aretirali v petek zaradi nezakonitega izdajanja vizumov Nigerijem, sta obtožbo združevanja v zločinske name, korupcije in prilaščanja javnega denarja odločno zavrnili. Preiskava se seveda nadaljuje in bo zajela se ambasade v drugih državah.

DAN SLOVENSKE KULTURE

Špetrski večer v znamenju domačih ustvarjalcev

SPETER - Beneški Slovenci so Dan slovenske kulture počastili v znamenju domačih besednih, likovnih in glasbenih ustvarjalcev. Špetrski večer, ki sta ga programske oblikovala Studijski center Nediza in špeterska občinska uprava, je se posebej izpostavil bogatost krajevnega besednega ustvarjanja, saj se je natečaja »Nas domaci jezik« udeležilo kar 21 avtorjev, od katerih je bilo lepo število takih, ki sodijo v mlajšo generacijo. Natečaj je špeterska občinska uprava razpisala z namenom, da bi ovrednotila slovensko ustno tradicijo. Pobuda ni majhnega pomena, ce upošteevamo, da je zaenkrat Speter edina uprava, ki je v prvi osebni priredila kako pobudo v korist slovenskega jezika in kulture. Vazno je tudi poudariti, da je špeterska občinska uprava smatra-

la za umestno, da sodeluje pri pripravi Prešernove proslave in da sam zupan in podzupanja sodelujeta pri narečnem natečaju.

Sinocni kulturni večer, ki se ga je udeležilo res veliko obiskovalcev, med katerimi so bili tudi upravitelji in kulturni delavci z onstran meje, se je začel v Beneški galeriji, kjer so odprli razstavo Luise Tomasetig, mlade umetnice doma iz občine Dreka, ki je predstavila najnovejše ilustracije iz slikanice »Ljubica in Arpit«.

V nadaljevanju sinočnjega večera pa je pred nagrajevanje udeležencev natečaja nastopil harmonikar Sebastiano Zorza, Cedajčan, ki se je doslej že uveljavil na korist slovenskega jezika in kulture v mednarodnih tekmovanjih.

Rudi Pavšič

ANALIZA / PO OCENAH EKONOMISTA GUISA

Nezadržno širjenje oderuštva

V šestih letih se je število žrtev oderuhov povečalo za stirikrat

RIM - Po ocenah iz studije ekonomista Luigija Guisa, ki jo je objavila Banka Italije, se je število italijanskih družin, ki so padle v krepnje oderuhov, v manj kot šestih letih povečalo za stirikrat: od 80 tisoč leta 1987 na 342 tisoč leta 1993. Toda oderuski trg bi lahko imel se veliko večje število klientov, saj najvišje ocene govorijo o celo 660 tisoč družin. Skupna vrednost oderuskih posojil naj bi se bila leta 1993 gibala okrog 3.900 milijard lir, 90 odstotkov te vsote pa naj bi družine porabile za potrebe svoje dejavnosti in samo preostalih 10 odstotkov za nakup blaga široke porabe. V studiji, ki daje ocene tako o dejansko ugotovljenih kot o potencialnih razsežnostih oderuskega trga, najdemo tudi podatek, da oderuhi nagrabijo letno približno 3.500 milijard lir aktivnih obresti.

Pojav oderuštva je doživel posebno velik razmah v zadnjih letih. Guiso je v svoji analizi ločil »dejansko« in »potencialno« razsežnost pojava oderuštva prav zato, ker je zelo težko priti do realnih podatkov o ilegalnem kreditiranju, kajti posebno tam, kjer je dejavnost organiziranega kriminala posebno močna, so ti podatki praktično nedosegljivi. Prav zato naj bi

bile ocene o dejanskem zatekanju k oderuskim posojilom komaj polovične glede na najvišje možne ocene. Treba pa je tudi upoštevati, da vse družine, ki se nahajajo v pogosto obupnih razmerah nelikvidnosti, vendarle niso pripravljene plačevati neznosno visokih stroškov - in velikokrat ne samo finančnih - oderuštva.

Iz analize zbranih primerov izhaja, da gre obrestna stopnja na oderuska posojila navadno od najmanj 4 odstotkov mesečno za posojila večjih vsot in na daljši rok, do 12, 5 odstotka mesečno za manjša posojila. Po pravilu se obrestna stopnja dvigne v primerih, ko »klient« ni sposoben zadovoljiti zahtev oderuha. Bruto iztržek oderuhov se je po ocenah vsekakor zvišal od 821 milijard lir leta 1987 na 3.491 milijard leta 1993, v letih 1992 in 1993 pa se je povzelo podvojilo število prijavljenih primerov oderuštva (od 421 na 884) in obtoženih oseb (od 335 na 600). Luigi Guiso v zaključku svojega dela ugotavlja, da bi bilo za natančnejše podatke o pojavu potrebno sistematično preverjanje ugotovljenih primerov in okoliscin, ki silijo ljudi v krepnje oderuhov.

POLITIKA / KRAJEVNE UPRAVE

V Zgoniku odobrili finančni proračun

Občina je pristopila v podjetje ACEGAS
Na zasedanju prvič simultano prevajanje

Zgoniški občinski svet je z glasovi napredne koalicijske in ob vzdržanju SSK ter desničarskega Kartela odobril finančni proračun za tekoče leto. Uprava je kot ustanovni član sklenila pristopiti v novoustanovljeno podjetje za vodo, elektriko in plin ACEGAS, seja pa je prvič potekala s simultanim prevajanjem (v občinski dvorani so namestili tozadevno kabino), ki nedvomno predstavlja zelo važno pridobitev na poti celovitega izvajanja enakopravnega sožitja.

Zupan Tamara Blazina (na sliki) je povedala, da je Občina, kljub stalnemu krčenju državnih sredstev, ohranila raven občinskih uslug in servisov. Upravi je vsekakor uspelo dobiti nazaj nekaj sredstev, ki jih je država lani odvzela, ceprav čudežev upravitelji res ne morejo delati. Zavrnila je kritike SSK, ces da posveca proračun premo pozornosti kmetijstvu. Za to področje, je poudarila Blazina, sta pristojni Dežela in KGS, uprava pa glede tega prireja tradicionalno vinsko razstavo in posveca pozornost tudi drugim kmetijskim pobudam.

Bilanca za tekoče leto nadalje namenja skrb solskim vprašanjem ter kulturnemu in sportskemu delovanju v občini, ki je, kot znano, zelo zahvalno. Blazina je tudi omenila nespremenjeni občinski davek na nepremičnine ICI, ki bo tudi letos v Zgoniku znašal pet promil.

Glasovalno izjavo za večinsko listo je dala na-

čelnica skupine Alenka Obad, belo glasovnico SSK pa je z vrsto pripombami in kritikami utemeljil Josko Gruden. Izpostavil je pomanjkljivosti na področju politike do kmetijskih dejavnosti, smetarske službe ter predvsem do odvazanja in uničevanja odpadkov. V proračunu, ki ga je pripravil odbor, po mnenju načelnika SSK manjka tudi ustrezna pozornost do številnih problemov prometa, na katere opozarjajo mnogi občani. Gruden je predlagal upravi, naj izdela strokovno studijo o tem vprašanju ter naj revidira cestne znake in potrebno signalizacijo.

Občinska uprava vabi jutri ob 20. uri krajevno prebivalstvo v gostilno Dolenc na Devinscino (Prosek) na javno skupščino, na kateri bo tekla beseda o raznih aktualnih upravnih vprašanjih.

KRAJEVNA POLITIKA / DEJAVNOST LEVIČARSKIH STRAN

Bogat politični teden za DSL in SKP

V Miljah se politična situacija iz dneva v dan zaostrejuje, govori se že o volitvah

Teden, ki je pred nami, bo za Demokratično stranko levice in za Stranko komunistične preнове precej bogat s pobudami, ki bodo imele v središču pozornosti lokalno in predvsem vsedrjavno politično situacijo. Komunisti nadaljujejo z opozarjanjem članstva ter javnega mnenja na nevarnost morebitnega sporazuma med D'Alemo, Finijem in Berlusconiem. Hrast pa bo pojasnjeval ljudem razloge za vladna pogajanja o nekaterih ustavnih reformah.

SKP vabi člane in somisljenike na jutrišnji zborovanji na Pončani in v Milje. V Ljudskem domu na Pončani bo skupščina ob 17.30, pol ure prej pa bo srečanje SKP v Miljah na strankinem sedežu v Ul. Roma. Na njem bo tekla beseda

da tudi o izredno težki situaciji domače uprave, ki je že dalj časa v krizi, tako da nekateri govorijo tudi o predčasni volitvah.

Miljski občinski svet bo na prihodnji seji vzel v pretres in skoraj gotovo tudi odobril proračun za tekoče leto, kaj se bo zgodilo potem pa ostaja neznanka. Odnosi med zupanom Sergiom Milom in svetovalci, ki se sklicujejo na DSL, na zelene in na neodvisne skupine so skrajno napeti, da ne govorimo od odnosih na levičarstvu, ki sta v bistvu prekinili vsakršno politično dogovarjanje, kar za Občino seveda ne obeta prav nič dobrega.

DSL bo prvo skupščino, ki bo namenjena sekciji za zdravstvo in za prevoze, priredila jutri ob

17.30 na sedežu strankine federacije v Ul. S. Spiridione 7. Navzoč bo tudi pokrajinski sekretar Stelio Spadaro. V sredo ob 17.30 pa bo vedno v Ul. S. Spiridione seja članstva iz tretjega, četrtega in šestega sosveta trzasko občine.

Kot smo že poročali, ima trzaska DSL novega neke vrste organizacijskega tajnika, ki se bo med drugim ukvarjal za odnose z gospodarsko, družbeno in kulturno realnostjo. Gre za Giannija Torrentija, ki je predvsem v mestnih kulturnih krogih znan kot ravnatelj gledališča Miela in eden glavnih voditeljev kulturne zadruge Bonawentura. Na tiskovni konferenci je predstavila svojo dejavnost tudi prenovljena Mladinska levica.

PO SKORAJ TEDNU DNI SKRIVANJA

Mladoletnika prijeli doma na Opčinah

Kriv naj bi bil za smrtno prometno nesrečo pri Trebčah

Po več dneh je mladoletni N.S. spet v rokah policije, ki ga je vseskozi intenzivno iskala. Nasla ga je doma, kamor se je vrnil malo pred prihodom sil javnega reda, ki pa so gotovo imele poslopje pod kontrolo. Brez težav tudi tokrat ni slo, saj se je fant silovito upiral, vendar je sedaj že v enem od zaporov za mladoletnike. Sedaj skušajo izslediti morebitne osebe, ki naj bi mu bile pomagale pri begu.

Sedemnajsetletni N.S. je osumljen, da je skupaj z eno ali dvema drugima osebama, katerih se niso izsledili, pred tednom dni navsezgodaj zjutraj z ukradenim avtom divjal po cesti proti Padricam, ko se je ob igriščih Gaje celno silovito zaletel v avtomobil, s katerim se je 49-letna Janja Vucko Babici peljala na delo (z možem je imela pekarno na Trgu Puecher pri Sv. Jakobu). Ko so prisli reševalci, je bila ženska že mrtva, za povzročitelja nesreče pa ni bilo več sledu. Zacela se je intenzivna akcija in že istega dne so

prijeli mladega N.S., pri katerem so našli torbo Vuckove z dokumenti in denarjem. Na glavi je imel svežerano, verjetno si jo je povzročil v nesreči. Izročili so ga v varstvo osebju Villaggia del Fanciullo na Opčinah, kjer je tudi doma, vendar ni čakal, da ga zasliši sodnik, zbežal je skozi okno. O morebitnih pajdasih ni dal natančnih podatkov, baje je navedel dve imeni, vendar niso nikogar drugega prijeli.

Mladoletnika so zasačili včeraj okrog 10.30, pri akciji je sodelovalo osebje openskega komisariata v sodelovanju s posebej izurjenimi agenti letcega oddelka in urada za splošno preventivo in javno pomoč. Fant se je upiral, kot je naredil že ob podobnih priložnostih, saj je bil vedno precej nasilen in je racunal na nekakšno »imunizacijo«, ki naj bi mu jo zagotavljala mladoletnost. Njegov položaj pa se je medtem precej poslabšal. Sprva so ga poleg kraje avtomobila, torbe z dokumenti in denarjem ter tega, da

zrtvi ni nudil pomoči, obtoževali se nenamernega umora. Pred nekaj dnevi so zadnjo obtožbo spremenili v »umor, ki prekorači namen« (omicidio preterintenzionale: na primer, ko nekdo hoče nasprotnika le poskodovati ali udariti, posledica pa je smrtna; nekoga udarimo s pestjo, zrtev nesrečno pade in si prebije glavo). To pa pomeni, da so vzeli v postev možnost, da so potniki v avtomobilu namerno povzročili nesrečo, morda iz mladostne objestnosti ali prav z namenom, da zatem žrtev oropajo. S.N. je namreč Vuckovo poznal, eno leto naj bi tudi delal v njeni pekarni. Vsekakor si je težko preč stavljati, da lahko nekdo hote povzroči nesrečo: ne smemo pozabiti, da se je pripetila na ravnm odseku ceste in je bila torej hitrost visoka (avto Vuckove je odbilo v ograjo ob transformatorski postaji in voznica je ostala v njem uklesana), kar pomeni, da bi tudi povzročitelj precej tvegval.

NOVICE

Kako je Claus Gatterer obravnaval manjšine

V dvorani "Baroncini" zavarovalnice Generali (Ul. Trento 8) bo v sredo, 14. februarja, ob 17.30 srečanje na temo: Pogled Clausa Gatterera na narodne manjšine in njihovo avtonomijo. Navzoča bosta tudi novinar G. Lannutti in dr. P. Di Gesaro v zastopstvu bocenske založbe Praxis 3. Srečanje prireja trzasko prosvetno društvo "Maria Theresia".

Claus Gatterer je bil rojen leta 1924 v Sextnu iz kmečke družine. Solal se je v rodni kraj, Brixnu in Padovi ter se predal novinarskemu poklicu, ki ga je opravljal v Bocnu, Innsbrucku in Salzburgu ter nazadnje na Dunaju, kjer je leta 1984 tudi umrl (pokopan je v Sextnu). Pokojni je bil deležen prestižnih casnikarskih nagrad in sicersnjih priznanj. V svojih člankih in pozneje knjigah je obravnaval odnos med krščanstvom in marksizmom vse tja do razmaha komunizma v vzhodni Evropi, odlikovala pa sta ga zlasti clovekoljuben pogled na etnicne manjšine na Juznem Tirolskem in Koroskem ter v Julijski krajini, Sloveniji, Ceskoslovaski in Hrvaski ter strogo zagovarjanje sožitja.

Omejitev prometa v Dolini

Dolinska občinska uprava sporoča, da bo od torka 13. in do zaključka postavitve metanske cevi zaprta prometna občinska cesta, ki pelje od Sance do glavne trga v Dolini, ob delavnikih od 8. do 16. ure. V istem obdobju bo lahko promet potekal po občinski cesti na Siji samo v smeri, ki pelje iz vasi, na Sancu pa bo prepovedano parkiranje.

V treh šolah dva dni brez pouka

Solsko skrbništvo obvešča, da jutri in pojutrišnjem ne bo pouka v institutu A. Volta v Ul. Battisti, v nižji srednji soli Divisione Julia ter v otroškem vrtcu in osnovni soli F. Dardi. Pouka ne bo zaradi okvar na ogrevalni napeljavi.

V kavarni Tommaseo o umikih trgovin in večer jazza

V torek ob 17.30 bo v kavarni Tommaseo javno srečanje o umikih trgovin; srečanje sodi v okvir pobud v korist uporabnikov, ki jih vodi Luisa Nemez. V sredo ob 22. uri pa bo v kavarni nastopil saksofonist Piero Cozzi s svojim kvartetom.

Umrli violinist Roberto Marchiò

V rojstnih Miljah je včeraj za neozdravljivo boleznijo umrl 48-letni violinist Roberto Marchiò. Poučeval je na konservatoriju Verdi v Milanu, nastopal pa je v Italiji in v tujini; kot solist je nastopal tudi na televizijskih oddajah Gianfranca Funarija.

Otroški praznik miru

Katoliško gibanje »Azione cattolica dei ragazzi« prireja danes od 16. do 18. ure v gledališki dvorani župnije Sv. Marije Snezne praznik miru; odprt je otrokom, njihovim staršem in vsem tistim, ki želijo praznovati mir.

TRST / LETO ZASUKA

Sindikata Cgil se pripravlja na kongresno prelomnico

TRST - Tudi v Furlaniji-Juljski krajini so stekle priprave na 13. vsedrjavni kongres najmočnejšega italijanskega sindikata Cgil, ki bo od 2. do 5. julija v Riminiju. Od 19. februarja do konca aprila se bodo odvijale skupščine na deloviščih, od 2. do 17. maja bodo kongresi petih delavskih zborskih in posameznih stanovskih organizacij, dne 30. in 31. maja pa bo 8. sindikatov deželni kongres, na katerem bo sodelovalo okrog 240 delegatov v zastopstvu več kot 118.000 včlanjenih delojemalcev.

Srč predkongresnih, a tudi kongresnih razprav, ki bodo brez dvoma na moč živahne, bo zadeval obnovo sindikata oziroma njegovo morebitno združitev z organizacijama Cisl in Uil v en sam avtonomen subjekt. Za to se, kot vemo, najbolj zavzema Sergio D'Antoni, ki pa naj bi se prenaglil, kot trdita Pietro Larizza in Sergio Cofferati.

Ta je včeraj označil konfederativni značaj sindikata kot edino učinkovito obrambo načela solidarnosti, ki ga po nastopu velikih ekonomsko-socialnih sprememb ogroža rastoča težnja h korporativizmu. »Deonica noče uniciti sindikata, hoče pa, da bi bil siba«, je poudaril voditelj Cgil in nadaljeval: »V zadnjih letih je moral sindikat zapolniti vrzeli, ki so nastale zaradi preslabotne politične opozicije desno-sredinski vladni, zdaj pa se mora povrniti v svoj pristojnostni okvir in se dejavno vključiti v razpravo o institucionalnih reformah.«

Kaj pa meni deželni generalni tajnik Paolo Pupulin? »Novi sindikat mora biti enoten in sloneti na demokratičnem odnosu z delovnimi ljudmi, svoj program pa bo dolžan sestaviti neodvisno od političnih taborov,« je zatrdil.

TREBČE / V OSNOVNI ŠOLI »PINKO TOMAŽIČ«

Prostovoljci pridno na delu

Učnim potrebam prilagajajo stanovanje nekdanjega sluga

V Trebčah st. 33, kjer je osnovna šola »Pinko Tomazič«, je živo tudi ob nedeljah in sobotah popoldne. Kako to, če pa solarčkov takrat ni? Zato, ker so se nekateri vascani odločili, da s prostovoljnimi delom kar sami uredijo prostore, v katerih je bilo poprej stanovanje sluga in v njem, ter jih vključijo v solsko celoto. Gre za spalnico, večjo kuhinjo, hodnik in sanitarije, ki jih je bilo treba preplekati, saj se je stara barva kar luscila s sten, kakor sta nam povedala Ladi Coretti in njegova soproga Zorka Ferluga.

Tako pridobljeni prostor bodo seveda s pridom izkoristili, ceprav zaenkrat natanko se ne vedo kako. Tod bi bila lahko kaksna delavnica, kak laboratorij, lahko pa tudi knjižnica in (ali) se kaj.

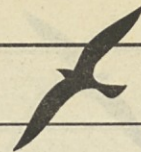
Za zdaj je važno to, da se prostovoljna pobuda,

ki je stekla pred dvema sobotama, nadaljuje, predvsem pa, da k njej pristopi se kdo. Dobili smo namreč vtis, da ni bil doslej odziv nanjo kako posebno množičen. Kaže, da so si se najbolj zavihali rokave starši otrok, ki se bodo sli že kmalu solat drugam, medtem ko bi pričakova-

li kaj več od tistih, ki imajo svoje malčke sele v prvem in drugem razredu.

Bivše stanovanje je treba tudi opremiti s primernim pohištvo in pisarnisko opremo. Nekaj ga je že, darovali pa so ga podjetnik iz Barkovelj in Zadrzna kraska banka.

NOVICE

Na Opčinah danes ponovitev Zdraha v božji hiši

Razglabljati o lastnih napakah je očitno tudi Bogu očetu kaj težak posel. Vsemogočni postane nebogljjen v podobi »velikega botra«, ki mu je posel (beri stvarstvo) zrasel cez glavo in mora marsikatero grenko pozreti na račun Satana, Matere božje in navsezadnje tudi sina Jezusa. Zvest mu je le se burkaški Sveti duh. Na najmočnejši Satanov očitek, da je vendar ustvaril cloveka po svoji podobi Bogu zmanjka besed za ugovor. Igralci in režiser Marjan Bevk se lotevajo kocljivih vprasanj na zabaven nacin, vendar se izogibajo vsake blasfemije ali provokacije. Igra Zdraha v božji hiši zapusca veliko odprtih vprasanj in prisili gledalca, da o njih razmislija in zase skuša najti odgovore. Danes jo bo »Teater brez...« iz Celovca ponovil ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Dokumentarni film o Lojzetu Bratužu

Svet slovenskih organizacij se je skupaj z župnija v Bazovici in Nabrezini odlocil predstaviti omenjeni televizijski dokumentarni film se na Trzaskem in sicer v casu, ki je blizu datumu in duhu slovenskega kulturnega dneva. Dejstvo je namrec, da se je Lojze Bratuž rodil 17. februarja 1902 in umrl 16. februarja 1937. Na predstavivah v župnijski dvorani v Bazovici oziroma Nabrezini so filmski zapis o težkih casih slovenstva predstavili scenistka Dorica Makuc, dalje Andrej in Lojzka ter Damjana Bratuž kakor tudi predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletic.

Mozaik drevi na slovenski TV

Danes, ob 20.50 bo na valovni dolzini slovenskih televizijskih programov RAI, na sporedu peta oddaja TV Mozaika. Ob priliki slovenskega kulturnega praznika se bo TV Mozaik pricel v znamenju Preserna. Nato bo na vrsti prispevek o Skupnosti Druzina Opčine. Sledil bo prispevek o fotografski razstavi posveceni Sarajevu. Prispevek o goriskem kinematografu Vittoria bo gledalce seznanil z njegovo preteklostjo in z nacrti za njegovo prihodnost. Predzadnji prispevek bo gledalcem predstavil rezijanski pust. Oddajo bo zakljucil klepet branjev Tonce in Pepe na Rusem trgu v Trstu.

Dober obisk za film »Va dove ti porta il cuore«

Film »Va dove ti porta il cuore«, ki ga je Cristina Comencini posnela po istoimenski knjigi Susanne Tamaro, je v prvih dveh dneh privabil v kinodvorano Ariston veliko gledalcev. Dober je bil obisk na premieri, ceprav so bili vsi razocarani, ker ni bilo ne režiserke ne avtorice knjizne uspešnice. Film so kritiki ocenili sorazmerno pozitivno. Med naklonjenimi so Lietta Tornabuoni (La Stampa), Maurizio Porro (Corriere delle sera) in Paolo Lugh (Il Piccolo), medtem ko je bila zelo kritična Irene Bignardi (La Repubblica).

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Nagradili mlade kulturne ustvarjalce

Literarni prispevki so bili po oceni komisije nasplošno zelo dobri in vredni pohvale

V Slovenskem kulturnem klubu so sinoči praznovali dan slovenske kulture. Protagonisti sinočne Preserneve proslave so bili mladi ustvarjalci, ki so se preizkusili na literarnem, likovnem in fotografskem natečaju, zmagovalce katerih je strokovna komisija sinoči slovesno razglasila; v klubovih prostorih so obenem priredili razstavo prijavljenih likovnih in fotografskih izdelkov, večer pa je sklenil recital literarnih prispevkov.

Vsi literarni prispevki (5 proznih in 3 pesniski) so bili po oceni komisije zelo dobri in vredni pohvale, tako, da je bilo kar težko izbirati; tudi po vsebini in oblikovnem pristopu so bili raznoliki. Prvo nagrado ex aequo sta prejela Tomaž Susič za metaforo »Belo mesto« in Ivo Kerže s prispevkom »Zacvetela je tišina«; 2. nagrado je prejela Erika Hrovatin za inovativno sestavljen spis »Po nevihti v gorah«, 3. nagrado pa Erik Sancin za pravljico idilo »Biser«. Poleg nagrad je komisija podelila priznanje eseju Matejke Kodrič »Cloveška narava«.

Na fotografskem natečaju (razstavljenih je bilo 13 prispevkov) je 1. in 2. mesto odnesel Paolo Tanze, 1. nagrado za mlajše pa je za sklop cetvero slik osvojila Irina Perosa. Na natečaju za likovno nagrado (razstavljenih

je bilo 25 likovnih del in miniaturni izdelek) je 1. mesto pripadlo Martini Flego za »Ledene roze«, 2. mesto sta ex equo prejeli Olga Sosič in Martina Ozbič, 3. pa pa ravno tako ex equo Matej Susič in Stefan Pahor.

Natečaj je prav gotovo pokazal, da se mladi aktivno in tudi uspešno vključujejo v svet literarne, likovne in fotografske ustvarjalnosti. Literarni prispevki, za katere je komisija izrekla mnenje, da so primerni za objavo, bodo postopoma objavljeni v mladinski prilogi Mladike, v Rasti, kar bo mladim ustvarjalcem prav gotovo vlilo novega poguma za nadaljevanje ustvarjalnega dela.

EX TEMPORE / ZDRUŽENJE PAG

Papirmati junaki zaživel na hodniku središča Il Giulia

Med mentorji je bil tudi znani vinjetist Osvaldo Cavandoli

Likovni ex tempore je dovolj obicajna pobuda: mnoga društva jih prirejajo in zadovoljiv je tudi odziv mlajših. Tokrat pa je slo za nekoliko nevsakdanje srečanje z likovno ustvarjalnostjo. Ex tempore v vinjetah oziroma stripih, ki ga je včeraj popoldne ob vhodu v trgovsko središče Il Giulia priredilo združenje PAG, je privabil pozornost bodisi številnih mimoidočih obiskovalcev, bodisi učencev in dijakov okoliskih sol raznih stopenj.

Ex tempore so vodili trije znani in priznani italijanski vinjetisti, prvi in najstarejši med vsemi Osvaldo Cavandoli, mlajša, a ne zato manj uveljavljena Enzo Scarton in Roberto Totaro.

Udeleženci ex temporeja so lahko ustvarjali sami ali pod mentorstvom treh

uglednih gostov. Privlačno je bilo slediti nastanku drobnih stripov, oblikovati zgodbe z znanimi in na novo izmisljenimi risanimi junaki.

Tudi včerajšnja pobuda sodi v vrsto zamisli, s katerimi združenje PAG skuša v trzaski stvarnosti uveljavljati pravico mladih do lastnega ustvarjalnega prostora. Zaenkrat so obljube trzasko občinske uprave glede otipljivega prostora za nastanek središča mladinskega zdruzevanja sele pri besedah. Baje pa obstajajo dobre možnosti, da bi tudi v našem mestu mladi razpolagali s prostorom za uveljavljanje in razvijanje dejavnosti, ki so jim najbolj pri srcu.

V pričakovanju, da se obljube upraviteljev udejanijo, se združenje PAG pojavlja na prizorišču s posameznimi pobudami. Usmerjene so seveda na izpostavljanje vsebin in značilnosti tiste stvarnosti, v kateri živijo mladi ljudje. Ob včerajšnjem ex tempore treh vinjetistov vzporedno nastaja tudi fotografski natečaj, ki ga združenje PAG prireja v sodelovanju z odbornimstvom za kulturo trzasko občine. Sedmim organizacijam, ki so pred približno tremi leti ustanovile združenje PAG, se ob tej pobudi dodaja se fotokrozek Foto Trst 80. Casa za oddajo crnobelih ali barvnih fotografij je se do prihodnjega 20. februarja. Vse informacije pa nudijo tudi na ZSKD (ulica S. Francesco 20, tel 635626). Izdelki včerajšnjega ex tempore in fotografskega natečaja bodo aprila razstavljeni v občinski umetnostni galeriji na trgu Unità.

Damiana Ota

SDGZ / IZPOPOLNJEVANJE

V torek zanimiv seminar o izbiri osebja v podjetju

Zunanjetrgovinska sekcija SDGZ prireja v torek, 13. februarja ob 19.30 nasedežu Združenja (Ul. Cicerone 10) operativno srečanje o izbiri osebja v podjetju. Srečanje, ki bo potekalo v obliki seminarja, vključuje tudi praktične vaje, vodila pa ga bo izvedenka Lola Fabbri. Namenjen je podjetnikom in vodilnemu osebju, ki dela na področju obrti, trgovine, zunanje trgovine, bančništva ipd.

Program seminarja o procesu selekcije v podjetju vključuje v glavnih obrisih naslednje teme: trg dela v preobrazanju; od realnih potreb podjetja do osebe, zadolžitve in vloge; pomen preverjanja ne samo tehničnega znanja, ampak tudi drugih lastnosti (nagnjenost, motivacija, vrednote); instrumenti in tehnike, ki se jih lahko posluži podjetje za izbiro »pravega« kandidata (s praktičnim preiskusom modela analize obnašanja); potek procesa selekcije itd.

Tisti, ki bi radi izkoristili to priložnost, naj svojo udeležbo sporočijo organizacijskemu tajnistvu SDGZ (tel. 362949).

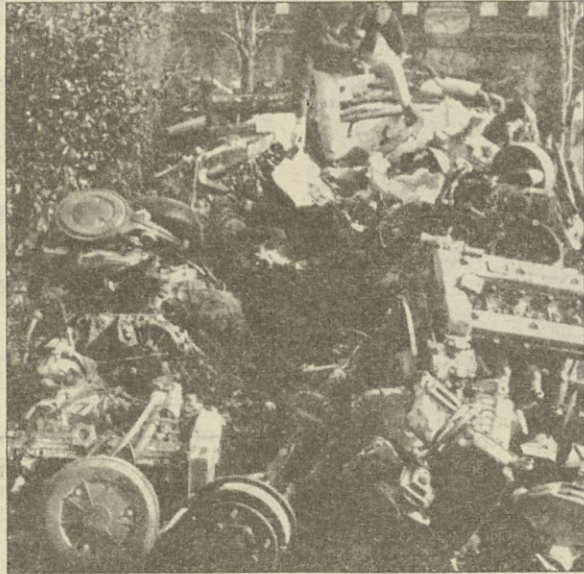
USPEŠNI AKCIJI / TRŽAŠKIH FINANČNIH STRAŽNIKOV

Toksične odpadke odvažal na Opčine

Zajeli so tudi osebi, ki sta usnjene ponaredek prodajali z imeni priznanih stilistov

Finančni strazniki iz sklopa trzasko 19. legije so speljali v zadnjih nekaj dneh uspešni pregonski akciji zoper crnoborzijske in krsitelje zakonskih predpisov o varstvu naravnega okolja.

Agenti tretje stotnije so s pomočjo toskanskih kolegov stopili na prste neki zenski iz videmske pokrajine, ki je imela pri sebi nekaj zenskih torbic s ponarejenim tovarniškim znakom in tudi več srebrnih predmetov dvomljivega izvora. Zalotili so jo, ko je skusala vse to na crno prodati. Zaradi tega so ji nemudoma preiskali stanovanje in v njem odkrili se lepo stevilo torbic, pasov in drugih usnjenih predmetov, ki naj bi jih izdelali priznani italijanski in drugi evropski modni ustvarjalci, kar pa seveda ni res, ker so izvorni znaki in napisilazni.

Nezakonito odlagališče na Opčinah (foto KROMA)

Po nadaljnji vعتeden-ski preiskavi, ki jo je naročil namestnik državnega pravdnika pri trzaski okrožni preturi Dario Grohmann, so finančni strazniki naposled zasledili ponarejevalca; to je lastnik neke

večje obrtne delavnice v Firencah, kateremu so ravno tako zasegli nič koliko končnih izdelkov, pa tudi kopico materiala, potrebne za njihovo izdelavo.

Vsega skupaj so agenti zaplenili približno

2.000 oblačilnih in sicersnjih pritklin, katerih vrednost znaša menda več sto milijonov lir.

Finančni strazniki druge, trzasko-openske stotnije pa so preteklo sredo posteno zasili 45-letnega Samirja Achkara s stalnim bivaliscem na Rebri Skoljet, ker se je pregresil zoper določila, ki prepovedujejo divje odvažanje odpadkov na gmajno. Mozak si je takšen odpad omislil kar v neposredni blizini zgodovinskega jedra Opčin ter vanj nanasal vsakovrstne nedovoljene trdne in celo toksične odpadke.

Zaradi tega so Achkara, ki je ostal sicer zaenkrat na prostosti, prijavili državnemu tožilstvu trzasko preture. Kakor je zapisano v zakonu št. 915 iz leta 1982, obtoženi tvega od šest do dvanajst mesecev zaporne in od dva do pet milijonov lir denarne kazni.

O ribah sedaj vedo veliko več

V slovenskem dijakem domu Srečka Kosovela ze vrsto let poteka praktični pouk kuharskega tecaja za dijake, ki obiskujejo Slovenski dezelnizavod za poklicno izobrazevanje.

Prijaznost in strokovnost kuharskega mojstra Mateja Tomazica je domsko osebje pritegnilo, da je prislo do uresnitve kratkega tecaja

(stirje večeri) o ribjih specialitetah.

Kljub temu, da živijo v obmorskem mestu, so udeleženke spoznale marsikaj novega od nakupovanja rib, njihovega ciscenja, pripravljanja razlicnih prilog, okrasitve kroznikov do zdravega in sladokusnega uzivanja ribe in morskih sadezev.

Tecaj je bil uspešen in vse kaze, da bi v domu se kaj podobnega organizirali.

OPČINE / V SOBOTO BO 29. KRAŠKI PUST

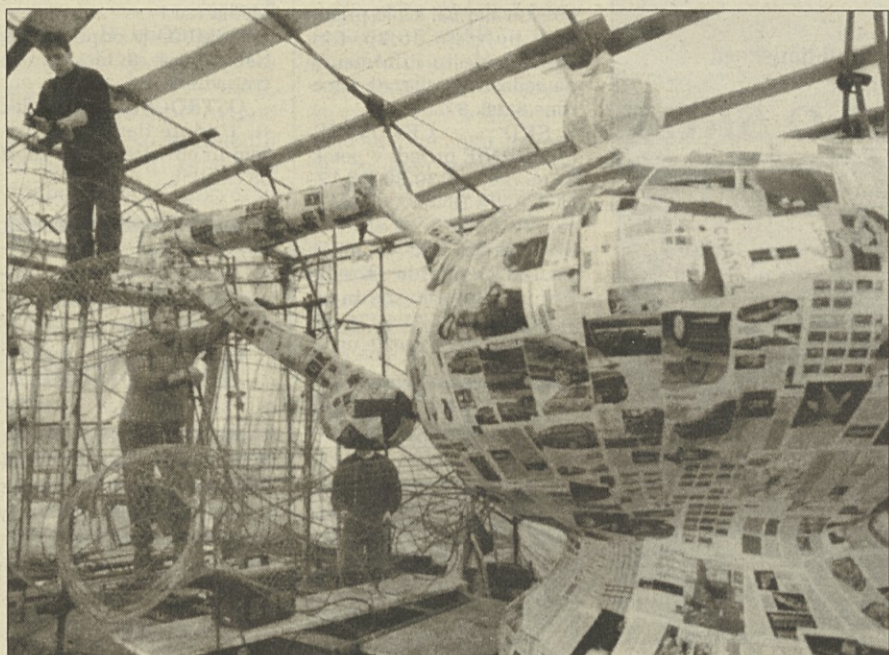
Ob Pocahontas še Tantahontas

V vaseh se vneto pripravljajo na norčavi popoldan

Sempolajci nam bodo s "Senatom" segavo in tudi kritično zaznamovali početje gospode v rimski Palaci Madama, veseljaki iz Saleza in Zgonika si bodo z vozom "Si-Rak Wi Wi Bum Bum" posteno privoščili francoskega predsednika in njegove jedrske prigode, o svetovivskem "Hollandu" ne vemo nič natančnega, zato pa bo cakanje toliko bolj razburljivo, trnovski "Kdo bo zmagal" menda cika na Berlusconi, Finija in D'Alema, lanski zmagovalci Kraskega pusta iz Bazovice se bodo postavili z "Aladini", burkezi iz Medjevasi bodo pokazali svojo verzijo "Pocahontas", oni iz Podlonjorja pa jim bodo odgovorili z vozom "Tantahontas". A to se ni vse: množico na Opcinah, za katero je zeleto, da ne bo zmrzovala, bodo skušali presenetiti se navihanci iz Praprota, ki bodo razkazali, tako vsaj kaže, pomanjkljivosti (in vrline?) politikov vzdolj Apeninskega polotoka.

Tako torej, 29. Kraski pust je tik pred durmi, saj se bomo ob njem veselili že v soboto, 17. februarja. Začelo se bo natančno ob 14. uri na Pikelcu, od koder bodo norčave seme v sprevo du obsle najprej Narodno ulico in potem se Padesetko ulico ter se nazadnje zgetle na trgu Brdine, kjer bo nagajanje treh najlepših vozov in ravno tolikih najbolje uvrščenih skupin mask.

Z maskami se bodo predstavili Vzgojno za-

Lanski zmagovalci iz Bazovice imajo s svojimi Aladini veliko opraviti (foto KROMA)

posliveno središče Mitje Cuka pod močno pomenljivim geslom "Ali moramo biti vsi enaki, da nas sprejmete?!", dalje združenje vasi, skupina iz Boljunca, ki bo navalila na Opence s kar 110 bojevitezi, pa se skupina Jabadabada, prav tako iz dolinske občine.

Tradicionalno pustno prireditve, ki bi bila morala biti pravzaprav že 30., torej jubilejna, a bo to sele prihodnje leto, ker je ena zaradi "zalivske vojne" odpadla (kaj pa prelivanje krvi na Balkanu?), bodo kot gostje izza pokrajinskih meja - prvič - uvedli zbadljivci iz Starancana, in sicer z vozom in skupino mask, ki so ju poimenovali "Balada Dumar" (morska balada).

Preserno pustovanje se bo končalo, kakor je

ze običaj, z nastopom kralja in kraljice, ki pa sta zdaj nekam v zagati. Se zmerom namreč ne vesta, če jima bo kočijo vlekel konj ali ne; če ga ne bo, bosta morala vpreči tlačane, ko pa bi se ti uprli, bosta morala kar pes. Je že res, da sta mlada, on s Kontovela in ona iz Doline, a vendar... Vedeti je namreč treba, da je zvesta kobila iz Brisčkov, ki jo je bila narava navadila na toplejše zime, podlegla mrazu, zalujoci ostali pa ji se niso našli nadomestka. Morda ji ga le bodo, mogoče že do srede, 14. februarja, ko bo organizator Kraskega pusta sklical v domu "Brdina" novinarsko konferenco, kakor nam je povedal Igor Malalan in saljivoradostnemu vzdusju navkljub potozil o nič kaj spodbudnih finan-

cnih zadevah. »Trzaski mestni upravitelji so za lanske pustne prireditve nakazali 10 milijonov lir, pri tem pa so popolnoma "pozabili" na Kraski pust, ki je za miljskim vendarle najpomembnejši v pokrajini,« je zaskrbljeno poudaril Igor rekoč, da je njegov odbor ustrezno prošnjo vložil, kot se spodobi, že novembra 1994. Cemu takšno ravnanje Občine Trst, ko pa s Pokrajino ni nobenih problemov, se je se vprašal Malalan in upravičeno tožbo zaključil takole: »Ko ne bi imeli sredstev, s katerimi nas financirajo Zadržna kraska banka, trgovci iz sklopa Skupaj na Opcinah in se drugi podjetniki, potem bi Kraski pust že zdavnaj propadel, kaj sele njegov jubilej, ki bo prihodnje leto.« (dg)

NABREŽINA / OBČNI ZBOR

Pomanjkanje prostorov hromi kulturno delo

ŠD Sokol in SKD I. Grudna ne bosta slavila 30-letnice dela

V župnijski dvoranici (edini prostor, ki je na razpolago nabrežinskega občinstvu) se je v petek zvečer odvijal 30. občni zbor domačih društev SD Sokol in SKD Igor Gruden. Ponavadi se okrogle obletnice slavijo, toda predstavniki društev so menili, da ni se čas za veselo slavljenje, saj se drustvi ubadata že vrsto let z istimi težavami, ki so postale že kronične in torej hromijo njuno delovanje. Kot predsednik društva se je Niko Pertot v svojem poročilu zaustavil ob analizi teh problemov ter včasih bil tudi samokritičen. Če je nezadovoljiva organizacija vezana na pomanjkanje delovnih članov v drustvu samem, in torej spada v bolj ali manj "notranje zadeve drustva", so druge problematike sirsar narave in bi jih morale primerno vzeti v postev krovne organizacije ali ZSKD. Vse kaže, da bo frustracija drustvenega sedeža, ki spremlja nabrežinske kulturne delavce že več kot dvajset let, končno odpravljena. Dela so se dejansko že začela, vendar jih ne bo mogoče končati, če ne bodo krovne organizacije nakazale potrebnega denarja. Tudi v kasnejši debati je prišlo na dan jasno sporočilo, da ne more biti Nabrežincem vseeno, če nima kje vaditi dramska skupina ali nastopiti pevski zbori, medtem ko se dogaja, da drugje obstoječi kulturni domovi samevajo. Morda bi bilo dovolj, da bi lastnik zamejskih kulturnih nepremičnin odžagal suhe in

nepotrebne veje.

Ce je minula sportna sezona bila ne prevec uspešna zaradi padca števila atletov, je referent Aljoša Terčon poudaril tudi nove pobude (24 ur odbojke, tečaj otroške telovadbe in uspehe bali narjev), ki so se odvijale na tem področju. Predstavnica kulturnega odseka Maja Lapornik pa je kar nastela uspehe zborov in dramske skupine. Medtem ko so pevke nastopile pri slovenskih rojakih v Milanu, je gledališka skupina odnesla na lanskeoletnem festivalu amaterskega teatra v Mavhinjah kar dve nagradi. Po tajniškem in blagajničarniskem poročilu so člani in odbor drustva pozdravili predstavniki posameznih društev, združne Kraske banke, občinske uprave ter ZSKD. V pestri razpravi so pršla na dan se nekatera vprašanja glede statuta, pomanjkanje denarja, vodnje občinske telovadnice in podobno. Novi odbor pa bodo sestavljali Niko Pertot, Maja Lapornik, Marjanka Ban, Martin Venier, Nevenko Gruden, Mariza Škerk, Matej Gruden, Tanja Kosmina, Marko Golemac, Igor Pipan, Damjan Gherli, Stane Kojanc in Hadrijan Caharija.

M.C.

KINO

ARISTON - 14.30, 16.30, 18.30, 20.30, 22.30 »Va dove ti porta il cuore«, r. Cristina Comencini, i. Vrina Lisi, Margherita Buy.
EXCELSIOR - 15.30, 18.30, 21.30 »Heat - La sfida«, i. Al Pacino, Robert De Niro.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »La dea dell'amore«, r. Woody Allen.
AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Il presidente, una storia d'amore«, i. Michael Douglas, Annette Bening.
NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Pensieri pericolosi«, i. Michelle Pfeiffer.
NAZIONALE 2 - 15.20, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Babe - un maialino coraggioso«.
NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »The Net - Intrappolata nella rete«, i. Sandra Bullock.
NAZIONALE 4 - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »Highlander III«, i. Christopher Lambert.
MIGNON - 16.00, 18.00,

PRETURA V TRSTU

IZVLECEK PRIPOSESTVOVALNE TOZBE
Sporočamo, da je gospa Cesar Giustina Malalan, bivačica v Trstu, ulica degli Olmi 43, vložila ugotovitevno tozbo pridobitve lastniške pravice po priposestovanju za sledoce nepremičnine:

- 1) P.T. 4223 Rojan - zemljiškoknjižno telo I, vključeno na ime Giuseppina Kort, rojena v Sezani 26.5.1887;
- 2) P.T. 4223 zemljiškoknjižno telo IV, vključeno na ime Giuseppina Kort, rojena v Sezani 26.5.1887 z 1/2 nedeljivim delom in Giustina Cesar, rojena v Trstu 25.10.1921 z 1/2 nedeljivim delom;
- 3) P.T. 629 Rojan vključeno na ime Lorenz Pischianz (Piscanz) sin Antonio;
- 4) P.T. 627 Rojan vključeni 6/8 Francesco Hussu, 1/8 Elma Danu in 1/8 Pietro Malalan;
- 5) P.T. 626 Rojan, vključeni z 1/2 nedeljivim deležem Michele Pischianz in z 1/2 nedeljivim deležem Antonio Pischianz;
- 6) P.T. 3560 Rojan vključeno na imena Giuseppina Kort z 1/7, Antonio Cesar z 1/7, Emilia Cesar z 1/7, Giustina Cesar z 1/7, Maria Cesar z 1/7, Bruna Petrevic z 1/7, Laura Cesar z 3/84, Pierina Cesar z 3/84, Maria Vilmira Cesar z 3/84 in Sonia Cesar z 3/84;
- 7) P.T. 5598 Općine vključeno na imena Giuseppina Cesar, rojena v Trstu, 25.10.1921, z 1/2 nedeljivim deležem in Giuseppina Kort, rojena v Sezani 26.5.1887, z 1/2 nedeljivim deležem;

Z odlokom dne, 24.11.1995 je Pretor v Trstu dal nalog za objavo preko javnih razglasov ter obvešča da bodo eventualne pritožbe obravnavane pred Pretorjem v roku 90 dni od objave tega izvlečka.
Trst, 15. januarja 1996

Moja Mihalic

RMV / V TABORNIŠKI GOZDNI ŠOLI

Prelepo zimovanje v prijaznem Ribčevem lazju

Veselite se smučarskih strminah Vogla, pravljica hoja do slapa Savice in prijetna družina

Ceprav nas mraz se vedno pritiska v tople domove, so novoletne počitnice že dolgo za nami in z njimi tudi prelepi dnevi taborniškega zimovanja.

Tudi letos smo se taborniki RMV odločili, da prezivimo zimovanje v taborniški Gozdni šoli v Ribčevem lazju pri Bohinju. Sem hodimo že dolgo let in prav ta naša navezanost na to kočjo je dokaz, da se v njej počutimo zelo lepo. Sicer nas je bilo letos manj kot ponavadi, a zabave ni manjkalo.

Prihod je bil malo otežkožen, saj je prav tistega dne v Trstu in okolici krepko zasnežilo. Ivek, oskrbnik koč, nas je nestrpno čakal že v popoldanskih urah, a smo se prikazali, ko je bila večerja že na mizah. Ves presrečen je bil, ko je videl, da smo prisli živi in zdravi, ceprav premrzani, ter nas takoj namestil po sobah.

Naslednji dan nas je na Voglu čakal prekrasen svež sneg. Imeli smo prav srečo, saj so se dan prej tam se pasle krave in cvele marjetice! Nismo dolgo čakali in se takoj spustili po progah, spretnješi po težji, manj izvežbani pa po lažjih. S prelepim snegom smo smučali kar tri dni zaporedoma. Seveda smo se med enim in drugim spustom tudi malo odpocili: pogu-

mnejsi so se kepali, drugi pa so se raje zadrževali v koči ob toplemčaju, saj je temperatura na Voglu padla kar 13 stopinj pod ničlo. Medseboj smo si tudi pomagali, saj so spretnješi učili nesmučarje in nas celo spremljali po progah z vrha Vogla do doline ob jezeru.

Toda vreme se je poslabšalo in nismo mogli več na smučisca. A nič zato! Pogumno smo se

odpravili na izlet k slapu Savica. Hoja pod belim snežnim metezem v tihem gozdu je res pravljica, to vam zagotavljam. Toda mraz je bil res hud in samo nekateri so sli do slapa, ostali pa smo jih počakali v koči Savica ob toplemčaju. Ob vrnitvi bratcev in sester smo vsi skupaj se nekaj popili in celo taborniške pesmi so zadonele ob vrnitvi. Ob povratku so se zacele pripravne na silvestrovanje: cesanje, umivanje, lispnanje...

Ivek nam je pripravil imenitno večerjo (celega odojka!). Zabavali smo se s plesi, s taborniški igrami, porokami in seveda nazdravljali s taborniškim "zemljetresem". Vse to je trajalo pozno v noč smo trudni legli. Zjutraj nas je pričakalo presenečenje: zaradi obilnega snega je bil ves Bohinjski brez elektrike, zato je v koči zmanjkala tudi voda.

Umivali smo se kar s snegom! Prvi dan v letu smo posvetili tekmovanju v izdelovanju sneženih moz. Tako so na primer pred kočjo nastali prelepa dama z osebnim psom in oblička znamenitih moz. Zvečer pa smo se zadnjič obiskali Bohinj, kjer smo poskusili posebnost kraja, »medvedjo kri«, kar toplo priporočam vsakomur, ki obišče ta kraj, ker je res super!

Zal pa je že dospel dan odhoda. Po koči smo pospravljali veselo in hrupno, a v srcih nas je bolelo, saj je težko zapustiti tak pravljicen kraj in se vrniti v resničnost vsakdanjega življenja, ločeni eden od drugega, vsak po svojem. Ker zimovanje, kot vse taborniške akcije, ima prav ta cilj: duševno združiti vse zimovajoče. Mislim, da je doslej to vedno uspelo...

Taborniški srečno Bohinj!

ISONZO-SOČA / ŠTEVILKA 20

Ne le časopis temveč poskus novega sožitja

Z revijo tudi film D. Jarca

"Isonzo - Soca" ni samo dvojezični časopis na meji, je tudi vsakodnevno eksperimentiranje novih načinov sožitja med pripadniki različnih narodnosti v goriskem prostoru, ki hočejo preseči zapiranje v lastne etnične kroge. Tako sta med drugim podčrtala urednika Dario Stasi in Karlo Cernic na tiskovni konferenci ob predstavitvi 20. številke "Isonzo - Soce".

Casopis so začeli izdajati leta 1989, najprej dvakrat letno, potem pa redno vsako trimesečje. Vzporedno je rasel krog sodelavcev, ki jih je danes že okrog 40, število strani pa se je povzpelo na 56. V zadnjem času so podvojili naklado in razširili distribucijo tudi izven Gorice in Nove Gorice na Trzisko, Trst, Videm, Cedad. Prvi rezultati so spodbudni, zato želijo nadaljevati po tej poti. Čeprav ostaja jedro časopisa gorisko, so obravnavane teme kulture in identitete v obmejnem prostoru zanimive tudi za širši prostor. Izid 20. številke so praznovali tudi s posebno izdajo videokasete s filmom Danijela Jarca "Sejem pripadnosti", ki jo je mogoče dobiti skupaj z revijo po 13 tisoč lir. Kdor kasete ne želi, lahko kupi samo revijo po običajni ceni (3 tisoč lir). Jarčev igrano-dokumentarni film prikazuje Gorico med Andrejevim sejmom in raziskuje vprašanje identitete prostora in ljudi, ki se srečujejo v njem.

Na srečanju z novinarji sta Cernic in Stasi obnovila se druge kulturno-politične pobude uredništva, ki presegajo zgolj publicistično raven. Semkaj sodi uspešna akcija za postavitve obeležja tolmiskim puntarjem na Travniku, odkrivanje potvorjene preteklosti, ko so izsledili in intervjuvali se živega "deportiranca", potvorjene identitete, ko so objavili sezname poitalijancev in priimkov v Gorici, pa tudi akcija za odstranitev mreže na meji med Goricama. Pobuda, ki so jo sprožili lani skupaj z listoma "Zuf de zur" in "Okno", je po zacetnih obljubah upraviteljev običajala pri mrtvi točki. Pobudniki ne nameravajo odnehati in bodo vztrajali, dokler se ne odstrani mreža, ki locuje dva dela Gorice.

O tem pišejo tudi v uvodniku 20. številke, ki je v teh dneh v kioskih. Naslovnica je posvečena 100-letnici filma, zgodovini kinodvoran in filma v Gorici pa namenjajo tudi precej notranjih strani. Glavni intervju nam tokrat predstavlja Mitjo Volčiča, nekoliko drugače in "od bližje", kot ga sicer poznamo z ekranov. Omenili bi se prispevke o financerski soli in alternativnem načinu za razvoj letališča, o kipih sv. Janeza Nepomuka, katerih prisotnost je ena od rdečih niti, ki povezujejo goriski prostor na obeh straneh meje, pa se stalne rubrike, povest v furlanščini in pravljice za otroke. Za slovenskega bralca bo zanimiv tudi polemični spis o Savlijevih zgodovinarskih teorijah, pri čemer avtor Tomaz Dimic zbadljivo trdi, da ga to dokazuje bolj kot na Don Kihota spominja na Sanca Panso.

KRMIN / 20 LET POBRATENI Z DOBROVIM IN MEDANO

Potrdili prijateljstvo med inštitucijami in ljudmi v Brdih

Zupana občin Krmin Maurizio Paselli in Brda Franc Mužič sta predsednici v Krminu postavila temelje za poglobitev sodelovanja med inštitucijami in ljudmi na obeh straneh meje, ki deli Brda. Priložnost je ponudilo srečanje ob 20-letnici pobratena med Krminom in krajevnima skupnostima Dobrovo in Medana. Skupnosti sta danes združeni v novi občini Brda, ki je prevzela cast in breme sodelovanja. Zupana sta to potrdila s podpisom posebne listine. Srečanje sta izkoristila tudi za razgovor o vrsti skupnih pobud, ki jih občini nacrta v tem letu. Med temi je precej kulturnih izmenjav, pa tudi sodelovanje na slovesnosti ob poimenovanju slovenske sole na Plesivem.

Zupana Maurizio Paselli (levo) in Franc Mužič ob podpisu listine o potrditvi prijateljstva (foto Bumbaca)

GLEDALIŠČE / V KULTURNEM DOMU

Velik uspeh za Ferzettija

Jutri spet sezona SSG z Mestnim gledališčem ljubljanskim

Deželni "Teatro Stabile" iz Trsta je v sredo in četrtek uprizoril na odru Kulturnega doma v Gorici igro Itala Sveva "L' avventura di Maria" v režiji Nannija Garelle. V glavnih vlogah sta nastopila znana igralka Gabriele Ferzetti in Patrizia Zappa Mulas. Se posebno topel sprejem s strani številne publike je doživel Ferzetti, stari gledališki macek, ki je s svojim nastopom v določenih trenutkih igre prevzel gledalce.

Italijanska gledališka sezona v Gorici, ki se že drugo leto odvija na odru Kulturnega doma,

je letos prezeta z vrsto znanih imen. Naj le omenimo nekatera: Carlo Giuffrè, Maurizio Micheli, Benedicta Boccoli, Miranda Martino, Gianfranco Tedeschi, Piera degli Esposti in Nello Mascia. Do konca sezone predstave v katerih bodo nastopali ravno tako znani igralci: Amanda Sandrelli, Massimo Vertmüller, Paolo Poli, Paola Pitagora in Giorgio Albertazzi. Naslednja predstava bo v sredo, 21. februarja, ko bo zadruga "Teatro per l' Europa" predstavila delo Line

Wertmüller "Gianni, Giannetta e gli altri" z A. Sandrelli in M. Wertmüllerjem.

Ze jutri in v torek pa bo v Kulturnem domu peta letošnja gledališka predstava v abonmaju SSG za Gorisko. Tokrat bo gostovalo Mestno gledališče ljubljansko, ki bo nastopilo z delom enega izmed najuspešnejših sodobnih slovenskih avtorjev, Evalda Flisarja "Iztrohnjeno srce". Režiser je Zvone Sedlbauer. Za jutrišnjo predstavo bo vozil tudi avtobus po ustaljenem voznem redu iz Jamelj do Gorice.

ROMANS / V PRODAJALNI OBRATA MORGANTE

Rop s streljanjem

Dva oborožena in dokaj odločna roparja sta predsednici povzročila velik hrup in paniko v prodajalni obrata za proizvodnjo delikates Morgante v Romansu. Za podvig sta se odločila ob 19.20, malo pred zaprtjem prodajalne. V njej takrat ni bilo odjemalcev, pač pa samo dve prodajalki. Z avtom sta se roparja zalelela v izložbo in jo podrla. Eden je ostal za volanom, drugi je skočil ven in začel streljati vsevprek. Izstrelil je pet metkov, od tega tri v notranjosti trgovine. Prodajalki sta se preplašeni vrgli na tla. Ropar se ni zmenil zanji, pač pa je iz blagajne pograbil inkaso, vsega skupaj nekaj manj kot 800 tisoč lir. Takoj zatem sta roparja zbežala, ne da bi prodajalki ali kdo drug lahko pogledal in si zapomnil evidencno tablico avtomobila. Med begom je dokaj živčni ropar, ki je streljal, izgubil 300 tisoč lir in zapravljal del ze itak skromnega plena.

Po prvem soku sta prodajalki poklicali na pomoč. Na kraj so prihiteli karabinerji, ki so tudi posatvili cestne bloke, vendar zaman. Za roparjema včeraj popoldne se ni bilo sledu. Precej zaskrbljenosti povzroča nasilno in živčno obnasanje roparjev, ki sta streljala v visini ljudi in se gre zato le srečnemu naključju zahvaliti, da se ni rop sprevrgel v krvavo tragedijo.

Zgoraj sledovi strelav; spodaj razbitine v prodajalni

Policija aretirala domnevnega požigalca

V tretje gre rado, pravi star rek. In res je policijska obhodnica predsednici ustavila domnevnega požigalca, ki je tri noči "ustrahoval" Goričane. V zapor so spravili 35-letnega Alberta Rejo, ki ga sumijo, da je avtor vrste namernih požigov. Neposredni vzrok aretacije pa je sicer drugi. Rejo so ustavili ponoči v Ul. Duca d' Aosta. Imel je vžigalnik in nekaj petard, zaradi česar so posumili, da je avtor požigov. Le malo prej so namrec zgoreli kar stiri zbiralniki za odpadke na Verdijevem korzu ter v ulicah Diaz, Boccaccio in Carducci. Reja je bil tudi ranjen na roki, ki je krvavela. Policisti so poklicali reševalce 118, ob prihodu katerih pa je Reji prekipelo in je začel zmerjati ter mahati po bolnicarjih in policistih. Slednji so ga onesposobili in ga prepeljali v zapor zaradi nasilja, upiranja in zaljenja javnih funkcionarjev. Prijavili so ga tudi zaradi povzročitve škode. Sumijo, da je poleg zbiralnikov za odpadke zažgal dva avtomobila v Ul. sv. Antona v sredo zvečer, naslednji večer pa kombi v Trzaški ulici ter kup kartonov in lesenih podstavkov pred blagovnico COOP pri sv. Ani.

NOVICE

Izredni občni zbor članov Kmečke banke

Člani Kmečke banke v Gorici se bodo danes ob 10. uri zbrali na izrednem občnem zboru v Kulturnem domu v Gorici. Sklicatelj sta komisarja, ki bosta članom predlagala v odobritev vrsto sklepov za postopen povratek iz sedanjega izrednega v normalno stanje. Člani bodo poklicani, da odobrijo preobrazbo banke in bančne zadrage v delniško družbo, da odobrijo novi statut in povešev kapitalne glavnice. Za odobritev vseh sklepov je potrebna dvotretjinska večina. Člani so zato vabljeni, da se zbora polnostevilno udeležijo.

Občinska simfonična sezona s koncerti v Kulturnem domu

Na občini so včeraj predstavili simfonično koncertno sezono, ki jo odborništvu za kulturo prireja v sodelovanju z občinskim gledališčem Verdi iz Trsta. Skupno bo obsegala šest koncertov, ki se bodo zvrstili od 25. februarja do 12. maja. Pet koncertov bo v Kulturnem domu ob nedeljah (vedno ob 17.30) in jih bodo izvajali glasbeniki Verdijevega teatra iz Trsta, eden pa bo v cerkvi sv. Ignacija, kjer bo 19. aprila nastopil orkester goriske Mestne glasbene sole. Prvi koncert bo kot rečeno 25. februarja. Verdijev orkester bo vodil dirigent in docent na konservatoriju v Milanu Fabiano Monica. Na sporedu bosta Mozartova Simfonijska št. 34 in Koncert K 495 za rog in orkester, solist David Kanarek, ter pravljica Prokofjeva Peter in volk, z recitacijami igralke Else Fonda.

Vpis v občinske vrte

Jutri bodo na občini v Gorici začeli sprejemati vpise v občinske otroške vrte. Ker je interesentov dosti, bo občinski uslužbenec med 7.30 in 9. uro razdelil ljudem v vrsti pred glavnim vhodom zupanstva oštevilčene listke, ki bodo dolocali tudi vrstni red za vpis. Da bi preprečili nevšečnosti, obveščajo, da bo vstop možen samo skozi glavni vhod zupanstva. Občinska odbornica za solstvo Franciosa se je včeraj v polemični izjavi ogradila od sklepa občinske komisije za kulturo, ki je dolocila, da ima pri vpisu prednost, kdor prvi stopi v vrsto. Sama se je zavzemala za kriterij starosti otroka, toda komisija je odlocila drugače.

Koleki za vozniška dovoljenja

Pokrajinsko ravnateljstvo poštne uprave sporoča, da bodo jutri v poštah na razpolago koleki za plačilo takse na vozniška dovoljenja. Taksa se je letos občutno podražila, saj stane kolek 70 tisoč lir. Koleke si je treba priskrbeti do konca februarja.

Najem pustnih oblaci

V siviljskem laboratoriju skupnosti Arcobaleno so pripravili razstavo pustnih oblaci, ki jih ponujajo v najem. Interesenti se lahko javijo na sedežu skupnosti v Ul. sv. Mihaela 38 od jutri do torka, 20. februarja, (razen nedelje) med 15. in 18. uro.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Gostovanje
Mestnega gledališča ljubljanskega
Evald Flisar

IZTROHNJENO SRCE

Režija: ZVONE ŠEDLBAUER

Jutri, 12. (Red A) in v torek, 13. februarja 1996 (Red B), ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici (ul. Brass 20).

Vozni red avtobusa: 19.45 Poljane, 19.50 Doberdob, 19.55 Jamlje (Gostilna Pahor), 20.00 Dol (Gostilna Devetak), 20.05 Gabrje, 20.10 Sovodnje (Kulturni dom), 20.12 Sovodnje (pri Ušarju) in 20.15 Standrež.

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL
GORICA

Koncertna sezona 1995 - 1996

Od Trubarja do Ramovša

Program:

P. Trubar, J. Dalmatin, S. Krelj, G. P. Camiolus, P. Plautzius, J. K. Dolar, A. Ivančič, I. Trinko, S. Osterc, D. Slama, P. Merku, P. Ramovš

Izvajalci: GALLUS CONSORT

Miloš Pahor - faluta, viola da gamba; Dina Slama - orgle, glas; Irena Pahor - viola da gamba, oboa, glas; Ziga Faganel - glas; Peter Pirnat - glas; Tomaž Faganel - glas; Walter Barbiero - viola; Julija Kubik - glas; Marco Bontempo - saksofon; Boris Renner - basovski klarinet; Marko Štoka - klarinet; Tilen Majaron - rog; zbor šentjakobskih otrok

Cerkev sv. Ivana v Gorici,
petek, 16. februarja 1996, ob 20.30

POGOVOR / PROF. LEOPOLD DEVETAK

»Obdržali smo šole na vsem teritoriju«

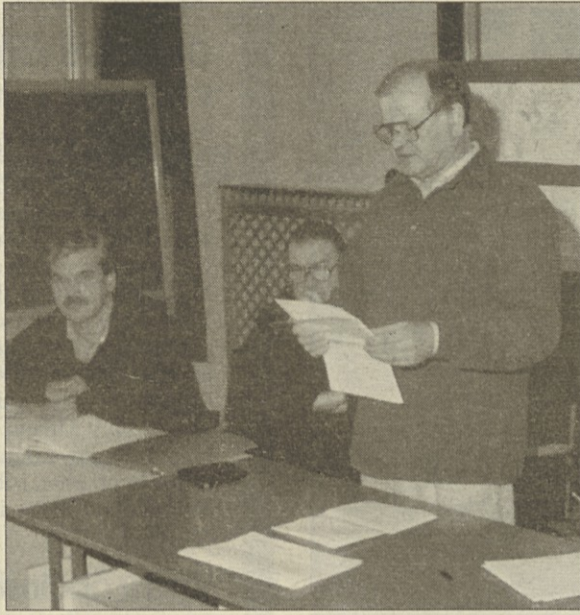
Obračun dela Sindikata slovenske šole po treh mandatih na predsedniškem mestu

Na zadnjem obcnem zboru goriskega tajništva Sindikata slovenske šole je prišlo do zamenjave v vodstvu sindikata. Prof. Leopold Devetak je po treh zaporednih mandatih prepustil predsedniško mesto učiteljici Sonji Klanjscek. Z Devetakom, ki ostaja v sindikalnem odboru, smo se pogovorili o njegovih izkušnjih na celu SSS in o problemih, ki jih je v tem času doživljalo slovensko solstvo na Goriskem. Pogovor se ni omejil na Devetakovo predsedniško sestičje, pač pa je zajel obdobje od začetka 80. let, ko je bil Devetak zadnji med slovenskimi goriskimi solniki oproščen pouka, da se je lahko poklicno ukvarjal s sindikalno problematiko. SSS je potem izgubil pravico do sindikalnega dopusta.

»Gotovo je bil glavni problem, s katerim smo se spopadali v teh 15 letih, zagotovitev primerne sedeže za slovenske srednje šole, ki so bile sprva nameščene v semenišču v Ul. Alviano, vendar ne vse, saj se je na primer zavod Cankar selil z enega na drugi konec mesta. Dolgoletna skrb sindikata, da bi višjim solam zagotovili primeren sedež se je naposled uresničila z dograditvijo solskega središča v Ul. Puccini.«

Problem sedeža pa gotovo ni bil edina skrb sindikata v zvezi z višjimi solami.

»Seveda ne. Zlasti smo si prizadevali, da bi naša mladina po obveznem solanju dobila cим siršo možnost izbire za nadaljevanje studija. Sad teh prizadevanj je sekcija tehničnega industrijskega zavoda, ki smo jo pridobili leta 1986. Vedno smo tudi skrbeli za kakovost in številčnost naših sol, pri čemer smo v teh letih doživljali

tudi občutna nihanja. Vrhunec je bil v začetku 90. let, tudi po zaslugi vpisa številnih dijakov iz Slovenije. Ta priliv je zal kasneje upadel, socasno pa je tudi demografski padec dosegel in prizadel tudi naše višje šole.«

Glede prostorskih vprašanj ostaja še nerešen problem srednje šole Trinko.

»To je eno od vprašanj, ki jim sindikat v zadnjem času posveča največjo skrb. Končno se nekaj premika in kaže, da se bo šola septembra vrnila v Kapucinsko ulico. Od občine pa pričakujemo, da bo šoli, ki ze od potresa leta 1976 roma sem ter tja, čimprej zagotovila stalni sedež. V zvezi s srednjimi šolami bi podčrtal se pomen pridobitve sekcije v Doberdobu, tako da je za dijake iz te občine in iz Laškega sola občutno bližja.«

Kaj pa osnovne šole?

»Naš sindikat je vedno skrbel, da bi obdržali slovenske šole na vsem teritoriju, v čemer smo tudi uspeli, saj imamo šole in otroške vrte od Romjana pa do Krmina in Plešive-

ga. Racionalizacija tako ni posebej prizadela naših sol. Po drugi strani pa je zal tudi res, da smo zaradi vpisa številnih dijakov iz Slovenije, ta priliv je zal kasneje upadel, socasno pa je tudi demografski padec dosegel in prizadel tudi naše višje šole.«

Se vprašanje z ožje sindikalnega področja: kako se je v tem času spremenil statut solnikov?

»Gotovo na slabše. Po zapadu delovne pogodbe leta '90 smo sele lani pletili dobili novo, ki pa finančno sploh ne nagraduje dela profesorjev, po drugi strani pa jim nalaga nove obremenitve in odgovornosti. Kar je pri tem najslabše pa je to, da ni videti perspektiv za izhod iz tega začaranega kroga, saj so tako omejili stavke in druge oblike sindikalnega boja, da solniki sploh nimajo več orožja za pritisk. Slabo plačani in nezadovoljni solniki pa gotovo niso jamstvo za kvaliteto solo.«

DRŽ. IN MESTNA KNJIŽNICA

Publikacija o preporodu biblioteke

81. zvezek "Studi Goriziani"

Izid zbornika "Studi Goriziani" za obdobje januar - junij 1995, ki ga izdaja Državna knjižnica v Gorici so načrtovali ze za konec lanskega leta, ko so tudi uradno izročili namenu obnovljene prostore knjižnice v Mameljevi ulici. Zal se je nekaj zataknilo pri tisku posebne priloge "La biblioteca rinata" (Prerajena knjižnica) in prihaja zato publikacija v javnost z rahlo zamudo. Knjižnico so namreč spet odprli (dejansko pa je v sedmih letih, kolikor so trajala prenovitvena dela, nikoli niso povsem zaprli) 18. decembra lani.

Zaradi aktualnosti najprej nekaj besed o posebni prilogi, ki jo je uredil ravnatelj knjižnice dr. Otello Silvestri. Gre za 160 strani obsegajočo publikacijo (12. posebni zvezek priloge revije "Studi Goriziani") s podnaslovom "I lavori, le esperienze e i ricordi" (1988-1995) (Potek del, izkušnje in spomini 1988-1995).

Priloga prinaša sedemnajst sestavkov trinajstih avtorjev, ki dajejo precej popolno sliko o vlogi institucije v preteklosti, o poteku del, o utripu knjižnice itd. Posebej zanimivo je uvodno poglavje izpod peresa ravnatelja Otella Silvestrija o dokaj razgibani zgodovini palače Werdenberg, v kateri ima sedež knjižnica. Poleg Silvestrija so pri oblikovanju priloge sodelovali se Maurizio Nardi, Giovanni Talin in Luciano Tomadin, Cosimo Stasi, Antonella Gallarotti, Giuliana

De Simone, Patrizia Birri, Claudia Franceschino, Assunta Ferruccio, Cesare Tommasi, Aurora Santisi in Silvia Valenti.

Najnovejši zvezek (81.) zbornika "Studi Goriziani" pa objavlja, poleg recenzij in seznamov novih pridobitev knjižnice, osem daljših člankov. Cesare Scaloni razmišlja o Gorici v letih med 1001 in 1500 in pri tem podčrtuje nekatere ugotovitve prof. Sergia Taviana o posebnosti Gorice v omenjenem zgodovinskem obdobju. Davide Sciuto je avtor članka o poslikavah v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Lucia Pillon objavlja zanimiv dokument (iz zapuščine Coroninijev) o zapirski mestne straže. Dr. Branko Marušič (prevod M. Rener) je avtor članka o duhovniku Janezu Banezu. Zanimiv je članek Raffaele Sgubij o goriski nosi in načinu oblačenja na prelomu dveh stoletij (avtorica se oslanja na podobe in drugo gradivo z razstave, ki se je pravkar sklenila v Pokrajinskem muzeju na gradu). Alessandro Arbo je napisal članek "Musica e persuasione in Carlo Michelstaedter". Izpod peresa Gorgia Faggina je razmišljanje o slovarju furlanskega jezika ob desetletnici izida. Za Slovence zanimiv pa je sestavek Giovannija Talloneja s področja italijansko-slovenske leksikografije, ki ocenjuje Slovensko-italijanski frazeološki slovar Diomire Fabjan Bajc.

Pri izdaji priloge "La biblioteca rinata" je poleg knjižnice sodelovala založba "La Laguna".

KINO

GORICA
VITTORIA Zaprt zaradi prenovitvenih del.
CORSO 15.00-17.15-19.40-22.00 »Seven«. I. B. Pitt in M. Freeman.
TRZIC
COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Blue in the face«. I. Harvey Keitel, Lou Reed, Madonna.

RAZSTAVE

NA SEDEŽU DRUŠTVA SABOTIN (v bivši soli) v Stmavru je danes od 9. do 19. ure na ogled razstava Mirka Maraza, "umetnika živih korenin".

PRIREDITVE

RIBISKO DRUŠTVO slovenskih muharjev v Italiji "Carnik" vabi na 1. redni občini zbor danes ob 11. uri na sedežu v nekdanji soli Stmavru.
KD OTON ZUPANCIC vabi v četrtek, 15. t.m., ob 20.30 v dom A. Budala v Standrežu na predavanje zgodovinarja Borisa M. Gombaca o osvoboditvi Trsta in Gorice. Predvajali bodo originalne filmske posnetke o osvoboditvi.

SD SOVODNE priredi pustovanje bo 17. februarja. Prijave pri Lucijanu Fajtu, Davorinu Peliconu in Gianniiju Marsonu.

SKD KREMENJAK vabi na pustovanje v Jamljah v dneih 16., 17., 18. in 20. februarja. Zabavali vas bodo Kraski kvintet z Bracom Korenom, Adria kvintet in disco music. Pustovanje bo v ogrevani hali zraven nekdanje sole.

OBVESTILA

SEKCIJA VZPI-ANPI DOBERDOB priredi kongres v petek, 16. februarja, ob 15.30 v glasbeni sobi v Doberdobu.

SEKCIJA LOVCEV IZ SOVODNEJ organizira 18. februarja ogled lovske razstave in prostega časa v Kranju. Na avtobusu je se nekaj prostih mest. Informacije na tel. št. 882172 ali 882217.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV sporoča, da bo za pustovanje v Gallianu 18. t.m. prvi avtobus odpeljal ob 15. uri iz Sovodenj v Standrež; drugi pa ob 15.30 s Travnika, nato gost. Primožič, Podgora in Locnik.

IZLETI

SPD GORICA - Smucarski odsek vabi na 15. Slovensko zamejsko smucarsko prvenstvo 25. t.m. v Forni di Sopra. Društvo priredi avtobusni izlet za tekmovalce in izletnike. Prijave na sedežu (tel. 33029) ob sredah (11.00-12.00) in četrkih (19.00-20.00) do 22. t.m.

PRISPEVKI

Ob 2. obletnici smrti očeta in moza Mirka Vizintina iz Ronk, se ga družina spominja in v ta namen daruje 500 tisoč lir Centru za raziskave rakastih obolenj.

V spomin na dragega očeta Ivana Vizintina daruje hčerka Sonja 100 tisoč lir za društvo krvodajalcev iz Sovodenj. Namesto cvetja na grob drage tete Pepce Mučič vd. Brajnik darujeta družini Aleksander Corva in Wilma Braini 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v Standrežu. V isti namen daruje tudi družina Roner 100 tisoč lir.

Luciji in Damijanu
zelimo, da bi bila njuna skupna pot polna lepih barv, melodij in harmonij.
Kolegi in prijatelji s centra E. Komel

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne bencinske črpalke:
GORICA
AGIP - Ul. d'Aosta
ESSO - Ul. Brass
IP - Ul. Lungo Isonzo
ERG - Ul. Brig. Re
GRADISČE
IP - Trg. Unità
TRZIC
ESSO - Ul. Boito
API - Ul. Cosulich
MONTESHELL - Ul. Boito
AGIP - Ul. D. d'Aosta
RONKE
MONTESHELL - Ul. Redipuglia
ZAGRAJ
API - Trg. Garibaldi
KRMIN
API - Drev. V. Giulia
DOBERDOB
CHEVRON - Palkisce

VČERAJ-DANES

Iz maticnega urada goriske občine od 3. do 9. februarja:

RODILI SO SE: Giulio Cesaron, Alan Cantarutti, Elena Gallas, Nicholas Costi, Lisa Dreassi, Veronica Silvestri, Luigi Somma, Giulia Gelussi, Martina Zorat, Elia Burello in Emanuele D' Ercole.

UMRLI SO: 65-letni upokojenec Alfredo Perissinotto, 80-letna gospodinja Carmela Bueemi vd. Ippolito, 63-letni upokojenec Giuseppe Qualli, 92-letna upokojenka Marija Kojancic, 75-letni upokojenec Oreste Blarasin, 69-letni upokojenec Lino Boscarol, 79-letna upokojenka Sebastiana Triscari Sprimuto, 66-letni upokojenec Giovanni Battista Skocaj, 66-letna gospodinja Nerina Pavesi vd. Celin, 84-letni upokojenec Igino Cechet, 86-letna gospodinja Mafalda Lupieri vd. Sandalij, 82-letna gospodinja Olga Cijan vd. Ožbot, 75-letna upokojenka Neris Buttolo vd. Fogar, 60-letni upokojenec Luigi Godeas, 40-letni trgovec Franco Skocaj, 84-letni upokojenec Angelo Busut, 67-letna gospodinja Nerina Fannin por. Venier, 81-letna Giovanna Battiston vd. Padovan, 72-letni upokojenec Giorgio Clansig, 85-letna gospodinja Pepca Mučič vd. Brajnik, 81-letni Giuseppe Bottaz, 47-letni snemalec Claudio Sibinovic.

OKLICI: orožnik Giovanni Battista Blonda in delavka Giuditta Giacobelli, paznik Vito Giurlanda in gospodinja Patrizia Carpinteri, uradnik Pierandrea Picotti in uradnica Claudia Visintini, brezposelni Alberto Zampar in učiteljica Eliana Germanetto, uradnik Costantino Tosoratti in uradnica Alessandra Geotti.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
MORANDINI, Rastel 65, tel. 533349
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 711315

POGREBI

Jutri: 13.15 Evilio Saba iz splosne bolnišnice v Marian.

ZAHVALA

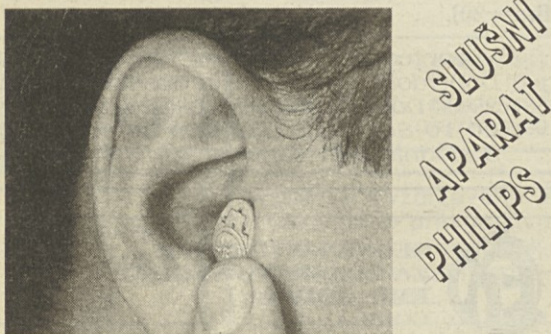
Globoko ganjeni in hvalezni ob številnih izrazih sozalja in spostovanja ob izgubi nase nepozabne drage

Olge Cijan vd. Ožbot

se iz srca zahvalujemo vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z nami.

SVOJCI
Sovodnje ob Soci, 11. februarja 1996

NAGLUŠNOST PHILIPS PHILIPS

DELUJE AVTOMATIČNO
BREZ STRANSKIH UČINKOV

SLUŠNI APARAT JE GLOBOKO V USESU PRIHRANI DO 30% ENERGIJE KAR POMENI DA NE POVZROČA ODMEVA, SUMOV TER SKROMNA PORABA BATERIJ.

BREZPLAČNA POJASNILA PRI

NOVI DIAGNOSTIČNI CENTER PHILIPS:
v Gorici, Ulica Marconi 3 - Tel. 0481/30030
urnik: torek, sredo in četrtek 9.00 - 12.30

v Trstu pri CENTRO ACUSTICO PHILIPS
Drevored XX Settembre 46 - Tel. 040/775047
ob sredah in petkih 9.30 - 12.30

L'UNICA

VSE ZA POROKO, OBHAJILA in BIRME v GORICI

Korzo Italia 40
Tel. 0481/535572

bonboniere
konfeti

poročni sezname

Ul. Garibaldi
Vogal Ul. Moretti 55

OPREMA:

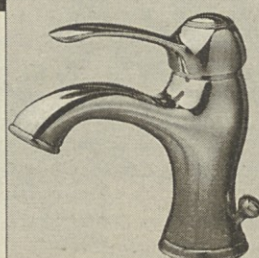
lestenci
preproge
keramika
porcelan
kristal
jedilni pribor
okrasni predmeti

BETONPRESS

FARRA D'ISONZO - Ul. Gorizia 146
(ob državni cesti Gorica - Gradisca) - Tel. 0481-888027

ploščice - sanitarije - kadi za
hidromasažo - armature - kopalniška
oprema - vrtna oprema - ter kamini

in peči **CAMINETTI®**
MONTEGRAPPA

SILOVITA EKSPLOZIJA V SREDIŠČU LONDONA

Bomba oznanila konec premirja

Ira je prevzela odgovornost za napad

LONDON (Reuter) - V petek ponoči je v pristaniskem območju Londona odjeknila močna eksplozija, v kateri je bilo ranjenih več kot sto ljudi, povzročena pa je bila tudi velika materialna škoda. Poskodovalih je bilo več kot deset stavb. Na ulicah in pločnikih novega poslovnega središča je bilo pravo razdejanje. Strokovnjaki ocenjujejo, da bo škoda znašala več milijonov dolarjev.

Odgovornost za napad je včeraj prevzela Irska republikanska armada, ki je v kodiranem obvestilu, ki ga je poslala irski državni radijski in televizijski mreži RTE, sporočila, da bi se lahko izognili žrtvam, če bi oblasti upoštevale njena opozorila. Ira je v svoji izjavi pojasnila, da je napad izvedla po navodilih svojega vojskega povelj-

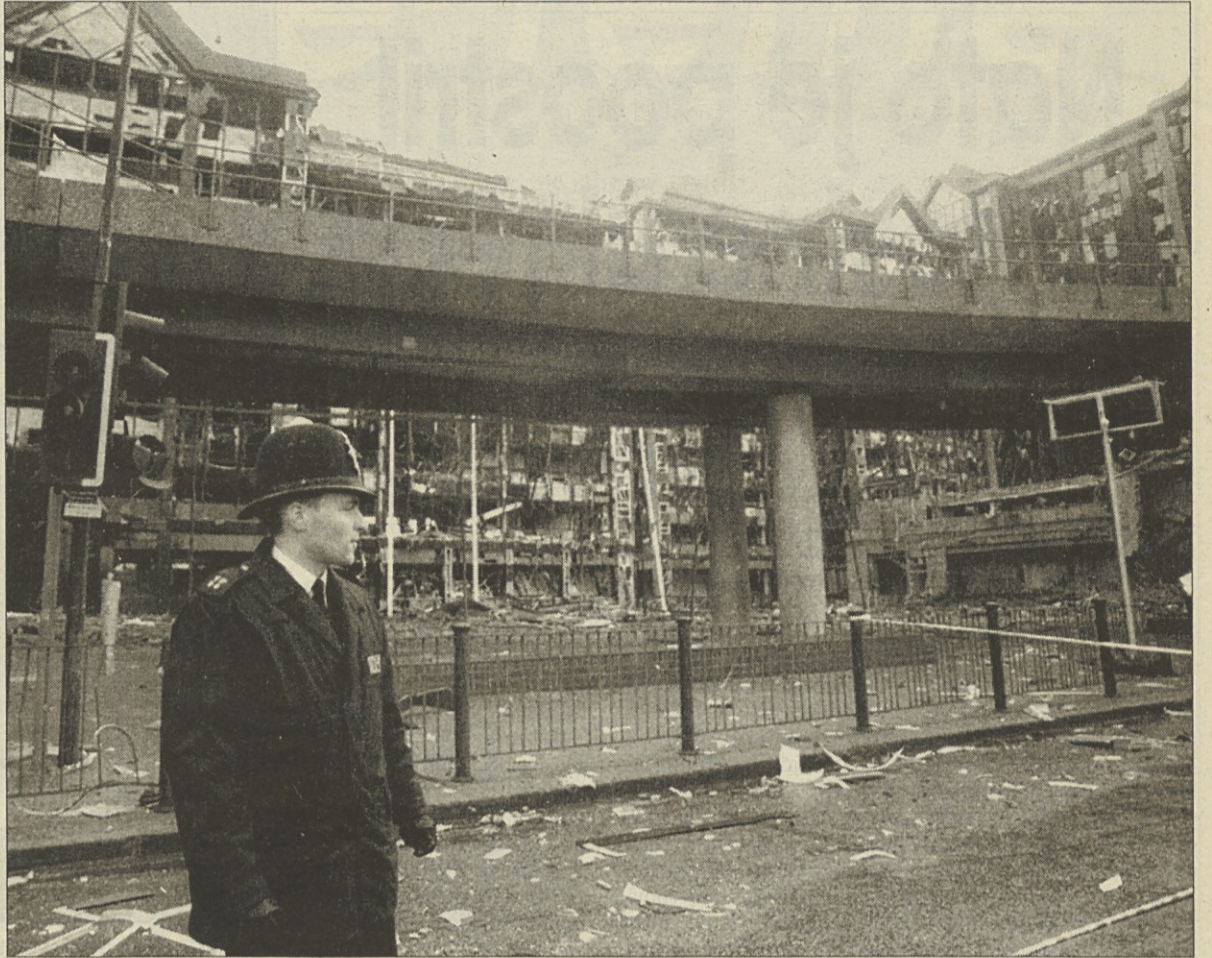
stva, tako imenovanega vojskega sveta, ki ima nadzor nad celotno gverilsko dejavnostjo. Prvič po razglasitvi premirja (septembra 1994) se je torej zgodilo, da je Ira prevzela odgovornost za napad.

Gerry Adams, vodja stranka Sinn Fein, je včeraj po napadu pozval k takojšnjim pogovorom z irsko in britansko vlado, vendar

sta obe dejali, da mora Adams napad najprej obsoditi in tako dokazati svojo verodostojnost. Tudi David Trimble, vodja probritanske unionistične stranke, je dejal, da bo moral Sinn Fein dokazati, da o miru razmišlja resno. Sinn Fein je namreč edina politična stranka, ki napada doslej se ni obsodila. Adams je le dejal, da se zaradi zastoja v pogajanjih, do katerega je prišlo zaradi britanskega vztrajanja pri razorožitvi Ire, napadu ni dalo izogniti.

Irski in britanski politiki so se kljub napadu zavzeli za nadaljevanje mirovnega procesa in reševanje nastalega položaja.

Namestnik irskega premiera Dick Spring meni, da se je Ira zavestno odločila za napad. To je taktika, ki so jo gverilci uporabljali že v preteklosti in z njo javnost in vlado opozarjali na severnoirsko problematiko. Po Springovem mnenju je Adamsova avtoriteta zdaj vprašljiva, kar bo moral upoštevati vsakdo, ki se bo vmešal v mirovni proces. Spring se je v noči, ko je odjeknila eksplozija, vrnil iz Združenih držav Amerike, kjer je Clintona prosil, naj organizira mirovna pogajanja, ki bi bila podobna bosanskim. O tem kako rešiti, kar je ostalo od premirja, se je z Billom Clintonom in irskim premierom Johnom Brutonom pogovarjal tudi britanski ministrijski predsednik John Major. Vodilni protestantski aktivist, »viharni« Spencer, je lojalistične bojovnike že pozval, naj se ne maščujejo nad severnoirsko katoliško manjšino. Dejal je, da bi se provinca zaradi tega lahko spet znašla v ognju medverskih bojev.

Londonški policisti so zastražili prizorišče atentata, ki je prekinil 17-mesečni »molk« Irske republikanske armade (Reuter)

»Premier Major, katerega politika do Severne Irske je bila velik uspeh, zdaj stoji pred globokim prepadom. Major zdaj ne more opustiti svoje odločnosti v zvezi z iskanjem demokratične poti k miru na Severnem Irskem. Britanski premier lahko zdaj le ponovi svoje sporočilo, da terorizma ne bodo trpeli, prav tako pa ga tudi ne bodo podcenjevali. Če Dublin in Washington izrazita pripravljenost, da predsednika Sinn Fein Garryja Adamsa tako kot premier Major pozoveta, naj obsodi ta teroristični napad, bi lahko dim nad britanskim glavnim mestom prinesel se kaj pozitivnega. Toda medtem ze odmeva bojni klic in krvavi davek bodo spet placevali nedolžni civilisti.«

The Times, London

»Včerajsja napoved o prekinitvi premirja in eksplozija v Londonu pomenita, da je vsaj del Irinega vodstva nehal zaupati svojim političnim zaveznikom, torej Sinn Fein. (Mirovni) pogovori se bodo brzkone končali, saj ni več nikogar, s komer bi se lahko pogovarjali. Kmalu lahko pričakujemo nadaljnja teroristična dejanja Ire, maščevanje protestantskih teroristov ... in odgovore 'jastrebov' iz Londona. Po mnenju nekaterih opazovalcev britanski premier John Major ni pripravljen sprejeti kompromisov s Sinn Fein. Priložnost za mir je izpuštil iz rok, ker je želel na ta način ohraniti večino v spodnjem domu britanskega parlamenta - za to je namreč potreboval podporo ulsterskih unionistov. V petindvajset let trajajočem krvavem sporu na Severnem Irskem, ki je zahteval že 3500 žlviženj, se je spet končala neka mirna prekinitve. In novo, gotovo krvavo obdobje se je začelo.«

Gazeta Wyborcza, Varšava

ANALIZA

Odmevno opozorilo britanski vladi

Eksplozija v Londonu po vsej verjetnosti še ne pomeni dokončne prekinitve pogajanj

DUBLIN - Vse kaže, da se je poskus pripadnikov Ire, da bi nasilje zamenjali s pogovori, končal v petek ponoči, ko je v središču Londona - le nekaj minut po tem, ko je Ira razglasila, da je premirja konec - eksplozirala bomba. Zaradi eksplozije je bilo ranjenih veliko ljudi, vendar je največja žrtev dveletno prizadevanje Velike Britanije in Irske, ki sta hoteli najti trajno resitev 25-letnega severnoirskega spora.

Irski predstavniki menijo, da je bil razlog za prekinitve premirja najverjetneje zastoj v britansko-irskem prizadevanju, da bi probritanske unioniste in irske nacionaliste spravili za pogajalsko mizo. Jezik petkove izjave, ki jo je poslala Ira, je zelo podoben jeziku, ki ga je Ira uporabljala v svojih prejšnjih sporočilih. Petkovo sporočilo trdi, da je London nezakoniti kolonialni vladar Severne Irske in ovira na poti k irski združitvi. Britanskega premiera Johna Majorja in severnoirske protestantske unioniste obtožuje, da so krivi za propad premirja, ker se niso hoteli pogajati s političnim krilom Sinn Fein.

Velika Britanija in unionisti so namreč trdovratno zavračali pogajanja s Sinn Fein in zahtevali, naj Ira izroci tristo ton svojega orožja in ceskega plastičnega eksploziva semtex. Prejšnji mesec je britanska vlada zavrnila tudi ameriško poročilo, ki je predlagalo, da naj bi gverilcem dovolili, da se razorožijo postopoma, potem

ko se bodo pogajanja ze začela. London je namesto tega predlagal, da bi na Severnem Irskem izvedli volitve v posvetovalno telo in tako odprli pot vsestranskim pogovorom. Sinn Fein je predlog zavrnil s pojasnilom, da jih želi nasprotna stran s to potezo izključiti iz pogovorov in onemogočiti kakršenkoli napredek v prizadevanju za trajen mir. Irski analitiki menijo, da je bil napad predvsem opozorilo Majorju, da naj spremeni svoj nacrt, ki temelji na volitvah, ali pa se bo moral soočiti s koncem 17-mesečnega premirja.

Prejšnji teden je sir John Wheeler, severnoirski varnostni šef, izjavil, da nima dokazov, da bi Ira nameravala prekiniti premirje, vendar bi, če bi se za to vendarle odločila, sledila nov val bombnih napadov v Veliki Britaniji. Tudi ameriški senator George Mitchell, ki vodi mirovno komisijo, je dejal, da bi lahko zastoj mirovnega procesa privedel do vnovičnega izbruha nemirov. V Dublinu in Belfastu pa so se začeli pojavljati strahovi, da bodo protestantski lojalisti, ki so tudi razglasili premirje, začeli izvajati povračilne ukrepe. Lojalisti so namreč dejali, da bodo spoštovali premirje, dokler Ira ne bo spet začela terorističnih akcij. Toda »viharni« Spencer, ki je oktobra leta 1994 v imenu protestantov razglasil premirje, je probritanske bojovnike že pozval, naj za zdaj ne izvajajo nikakršnih povračilnih ukrepov.

Andrew Hill / Reuter

VODJA AMERIŠKE DIPLOMACIJE SE JE SEŠEL Z NOVIM RUSKIM KOLEGOM

Moskva zahteva enakopravnost

HELSINKI (dpa) - Včeraj sta se v finskem glavnem mestu prvič sesla novi ruski zunanji minister Jevgenij Primakov in njegov ameriški kolega Warren Christopher. Pogovori so bili informativne narave in niso imeli vnaprej določenih tem. Primakov in Christopher sta se zavzela za nadaljnje tesno sodelovanje med Rusijo in Združenimi državami.

Ob zaključku srečanja v Helsinkih je ruski zunanji minister dejal: »Ni razlogov za domnevo, da so odnosi med državama v krizi.« Primakov je od januarja, ko je prevzel funkcijo ruskega zunanjega ministra, zavzel veliko bolj kritičen odnos do stališč Zahoda kot njegov predhodnik Kozirjev. Ameriški zunanji minister Christopher pa je o prvem srečanju s Primakovim dejal: »To je bil zelo dober začetek.« Po njegovih besedah je bil namen njunega srečanja predvsem medsebojno spoznavanje. Oba zunanja ministra sta izjavila, da imata njuni vladi glede določenih vprašanj različna stališča, nista pa omenila nobenih podrobnosti.

Primakov se je zavzel za »konstruktivne oblike reševanja problemov«, za katere mora biti hkrati značil-

na popolna enakopravnost med državama. V zvezi s siritvijo Nata na vzhod je ruski zunanji minister dejal, da ta ni v interesu Rusije, toda kljub temu ne bo privedla k vetu na pristop določenih držav. Notranje-politični razvoj v Rusiji pa je Primakov ocenil takole: »Seveda se bodo reforme

nadaljevale. Zavzemamo pa se tudi za določene pravke osnovnih smeric.« Po besedah Primakova v Rusiji ni nobenih političnih sil, ki bi želele vnovično vzpostavitev nekdanje Sovjetske zveze.

Nicholas Burns je ozračje pogovorov med ameriškim in ruskim zunanjim

ministrom označil kot zelo dobro. Burns je dejal: »Oba imata vtis, da se lahko s svojim partnerjem pogovarjata in da lahko drug drugega poslušata.« Imenovanje Primakova za novega ruskega zunanjega ministra so ZDA januarja ocenile zelo skeptično ze zato, ker je nekdanji šef ruske tajne službe leta 1991 pred izbruhom zalivske vojne v vlogi posebnega odposlanca odpotoval v Irak, kjer je vodil pogajanja, ki niso bila v skladu z nacrti Washingtona. Včeraj pa je Primakov zagotovil ameriški strani, da bo Moskva se naprej spoštovala mednarodni embargo proti Iraku, razglašen ob napadu na Kuvajt. Po navedbah predstavnikov delegacij so bili tema pogovorov v finskem glavnem mestu tudi položaj v Bosni, bližnjevzhodni mirovni proces in razoroževanje v Evropi. Prvo uradno srečanje Primakova in Christopherja bo sredi marca v Moskvi.

Christopher in Primakov sta prikrla dvorne in se pozdravila kot stara znanca (Reuter)

NOVICE

Američane skrbi iraško-iransko oboroževanje

WASHINGTON (Reuter) - Ameriški obrambni sekretar William Perry je izjavil, da nameravajo ZDA obcutno povečati vojaško navzočnost na Bliznjem vzhodu. Dejal je, da sta Irak in Iran največja grožnja stabilnosti v tem delu sveta, ceprav trenutno ne predstavljata nevarnosti. Obe državi namreč posodabljata svoje kemično in biološko orožje. Podrobnejših podatkov o premikih ameriške vojske pa obrambni sekretar ni navedel.

Živčna vojna v Groznom se nadaljuje

GROZNI (dpa) - V središču Groznega so si včeraj ze sedmi dan stali nasproti pripadniki ruskih posebnih enot in cečenski demonstranti, privrženci generala Dudajeva. Približno dvesto ljudi naj bi včeraj od zunaj prebilo ruski obroč in se pridružilo demonstrantom, ki jih je zdaj približno tisoč. Ustavili jih niso niti ruski opozorilni strel. Marionetni cečenski predsednik Zavgajev je obljubil, da demonstracij ne bodo nasilno končali. Po navedbah podpredsednika cečenske vlade-Bugajeva naj bi se proruska vlada z demonstranti ze dogovorila o pogojih za njihov umik. Ruske oblasti pa so napovedale, da bodo območje pred porušeno predsedniško palačo izpraznile najkasneje danes.

Referendum v Kirgiziji

BISKEK (dpa) - V srednjeazijski republiki Kirgiziji je včeraj potekal referendum o dodatnih pooblastilih za predsednika Askarja Akajeva. Ta skuša s pomočjo spremembe ustave dobiti pravico, da imenuje ministre in določa smernice notranje in zunanje politike. Poleg tega nacrt spremembe kirgizijske ustave predvideva tudi to, da lahko Akajev razpusti parlament, ce ta trikrat zapored zavrne kandidata za premiera.

NAPETE RAZMERE V BOSNI IN HERCEGOVINI

Nato je poostril varnostne ukrepe

Hrvaških policistov še ne bo v Mostar

SARAJEVO (Reuter) - Zveza Nato je včeraj poostrila nadzor v Bosni in Hercegovini zaradi narascanja napetosti med bosanskimi Srbi in vlado federacije. Predstavniki Severnoatlantske zveze so sporočili, da se vedno nadzorujejo razmere in da Srbi niso popolnoma prekinili sporazumevanja. Bosansko prestolnico bo zaradi najnovejše zaostre razmer v kratkem spet obiskal ameriški mirovni odposlanec Richard Holbrooke.

Poostreitev varnostnih ukrepov je odziv na izjave poveljnika bosanskih Srbov, generala Ratka Mladica, da so Srbi zaostreli odnose z enotami Iforja, ker Muslimani niso izpustili osmerice domnevnih vojnih zločincev. »Vedno imamo pripravljen načrt za poostreitev varnostnih ukrepov, če se izkaže, da je to nujno,« je dejal

stotnik Leonard Capello, višji častnik Iforjevih enot v Sarajevu. »Ko odkrijemo znake povečanja nevarnosti, avtomatično sprejmemo ustrezne ukrepe za zavarovanje naših vojakov in opreme. To ne pomeni izogibanja nevarnosti, temveč poskus rešitve spora in vnovične vzpostavitev prejšnjega stanja.« Poostreitev varnos-

tnih ukrepov naj bi zmanjšala možnosti za morebitne primere zajetja talcev, ki bi jih Srbi lahko nameravali zamenjati za osmerico. Predstavniki zveze Nato so zagotovili, da niso odkrili nikakršne dejanske groznje Iforjevemu osebju in da je poostreitev varnostnih ukrepov le preventivne narave. »Imamo možnost, da takoj odkrijemo morebitne groznje,« je dejal polkovnik John Kirkwood. »Ne bomo razkrili, kako se nam to posreči, toda imamo dovolj moči za takojšen odziv na sleherni napad. Odzvali se bomo odločno in hitro.«

Ameriske obveščevalne službe bodo v prihodnje skrbele za kakovostnejše in hitrejše informiranje ameriške diplomacije na Balkanu, da bi tako zadovoljile njihove narasajoče potrebe. Nove naloge ameriških obveščevalcev so plod nedavnega dogovora med državnim sekretarjem Warrenom Christopherjem in direktorjem CIA Johnom Deutchom, da bo CIA okrepila svoje sodelovanje z ameriško diplomacijo.

Hrvaska vlada pa je včeraj na zahtevo evropskih upraviteljev Mostarja odločila odhod stotih hrvaških policistov, ki naj bi v Mostarju pomagali Hansu Koschnicku pri uresničevanju mirovnega sporazuma. Evropski predstavniki so namreč ocenili, da po prekinitvi sodelovanja z mostarskimi Hrvatmi niso izpolnjeni osnovni pogoji za namestitev hrvaških varnostnih organov.

General Shalikashvili, poveljnik ameriške vojske, je Aliji Izetbegoviću zagotovil, da bo Ifor obvaroval mirovni proces (Reuter)

Srbi ženejo civiliste na prisilno delo

NEW YORK (Reuter) - New York Times je včeraj poročal, da srbske vojske in civilne oblasti v srbskem delu Bosne in Hercegovine se vedno izkoriščajo stotine zajetih Hrvatov in Muslimanov za delovno silo. Mednarodni komite Rdečega križa je sporočil, da je odkril sedemsto ljudi, ki so jih k delu prisilile lokalne civilne oblasti ali komandirji. Prisilni delavci so bili v glavnem civilisti iz okoliških vasi in ujetniki, ki so jih zajeli Srbi. »Prisli so in dejali, da moram nabirati drva za vojake. Imajo pač orožje in lahko počnejo, kar se jim zahoče,« je petnajstletni deček povedal Timesovemu novinarju. Imel je uradne papirje, na katerih je pisalo, da z bratom delata za potrebe območne brigade. Neki Musliman, ki je povedal, da je bil sele pred enim tednom odpušen z dve leti in pol trajajočega prisilnega kopanja jarkov, je bil le eden od mnogih, ki so jih z grozno, da jim bodo pomorili družino, prisilili k delu. Mnogi prisilni delavci so morali delati blizu frontnih linij, drugi so postali osebni služabniki visokih častnikov. Nekatere so za odkupnino v visini tisoč ameriških dolarjev odkupile njihove družine. Vse sprte strani so civiliste in vojne ujetnike uporabljale kot delovno silo; vse zapornike bi morali po podpisu daytonskega sporazuma izpustiti, kar pa se očitno še ne bo tako kmalu zgodilo.

ZDRUŽENI NARODI O ZAJETJU SRBSKIH ČASTNIKOV

Utemeljeno, a nespametno

BEOGRAD - Popolnoma negotovo je, kdaj bo Varnostni svet Združenih narodov razpravljal o umiku sankcij proti Republiki srbski, je na včerajšnji tiskovni konferenci dejala Susan Manuel, tiskovna predstavnica Združenih narodov. Vprašanje morebitne razveljavitve sankcij je predvsem politične narave, in kot kaze, so njegovo rešitev predstavili na neki drug »dan D«, verjetno za devetdeset dni.

Predstavnica Združenih narodov je poudarila, da je v zadnjih dneh uveljavljanje mirovnega sporazuma močno ogroženo zaradi aretacij Srbov in napada na upravnika Evropske unije v Mostarju. Manuelova je povedala, da haško sodišče podpira aretacije srbskih častnikov, pravna osnova za takšno početje pa naj bi bil daytonski sporazum, ki obvezu-

je države podpisnice, da pridržijo osebe, ki so osumljene vojnih zločinov.

»Ceprav obstaja pravna osnova, kot predstavnica Združenih narodov menim, da so bile aretacije Srbov v sedanjem primeru le dolivanja olja na ogenj,« je dejala Manuelova. »Pravnih principov ne bi smeli uporabljati za ustrahovanje ljudi, se posebno ne v tako težavnih ca-

sih. Skrbi me, ker se to dogaja ravno zdaj, ko so se odnosi med ljudmi vendarle nekoliko otoplili. V Banjaluki na primer so nehali preganjati pripadnike manjšin in nekateri od njih se že vračajo domov. Ljudi ni več tako strah.« Susan Manuel je novinarjem povedala, da je dva tisoč od 4500 ljudi, večinoma Srbov, ki so organizirano obiskali Mrkonjić Grad, iz katerega so pobegnili, ostalo v mestu.

Ob razmeroma spodbudnih vesteh o otoplitvah odnosov med sprtimi stranmi v mestih, ki jih je obiskala, je predstavnica Združenih narodov opozorila na

probleme svoje organizacije pri zbiranju zadostnega števila civilnih policistov in zaveze z njihovo nezadostno usposobljenostjo (ne znajo govoriti angleško in upravljati motorna vozila). Ocenila je, da je za miren prevzem oblasti v vzhodni Slavoniji verjetno najpomembnejše cimprejnsje medsebojno priznanje Jugoslavije in Hrvaske.

Na vprašanje novinarjev, ali je res, da je general Vanden Woegge iz ustaske družine, je odgovorila, da je njegovo poreklo belgijsko, in tako zanikala govorice, ki so se pojavile v tukajšnjem tisku.

Maja Marsicević

POSLANSKI VEČER BORUTA PAHORJA V NOVI GORICI

Thaler upa, da bo dvojnih iger konec

Peterle: Oglej še vedno ni presežen

venske zakonodaje z evropsko sta namreč slovenski interes in ne popuščanje italijanskim zahtevam.

Iz nadaljnje razprave je bilo razvidno, da je bila oglejska izjava tedanjega zunanjega ministra Peterleta prelomnica za slovensko zunanjo politiko. Kasnejša zavrnitev izjave na vladnem nivoju naj bi povzročila veliko škodo slovenskemu ugledu v mednarodni skupnosti, saj prelomiti dano besedo v diplomaciji ni dopustno. Do prenosa notranjepolitičnega razkola na zunanjo politiko je prislo ravno v obdobju po Ogleju, ko je postala slovenska diplomacija žrtev medstrankarskih bojov. Peterle je izrazil upanje, da prihaja čas, ko bodo politične sile le poiska-

le izhod iz trenutne krize. Razpravo o smernicah in izhodiščih zunanje politike v državnem zboru je Peterle predlagal ravno zato, ker je kazalo, da izvršilna oblast ne najde poti v Evropo. Ponovil je očitke, da se slovenska diplomacija se ni premaknila iz Ogleja, da pa je danes cena slovenskega vstopa v Evropo verjetno visja od tiste, ki bi jo dosegli v Ogleju.

Minister Thaler pa je poudaril, da je Oglej stvar preteklosti. Na Oglej bi morali pozabiti, saj je danes slovensko izhodišče v pogajanjih z Evropo precej spremenjeno. Danasnja pogajanja o liberalizaciji slovenske zakonodaje namreč potekajo v kontekstu polnopravnega članstva Slovenije v

EU. O vstopu v Evropo se Ljubljana pogovarja z Brusljem in s predsedujočimi državami unije, tako da smo se izognili zahtevam po neposrednih koncesijah. V nadaljnjem iskanju konsenza glede zunanje politike bi morali zato pozabiti na Oglej in na razkol, ki mu je sledil, in vnovič združiti moči zaradi skupnega zunanjepolitičnega cilja - polnopravnega članstva v uniji. Minister Thaler je vnovič poudaril pomen bližnje parlamentarne razprave o zakonu o lastninskih razmerjih, ki bo pomemben signal Evropi. Pomembna bo tudi razprava o smernicah in strategiji slovenske zunanje politike, ki naj bi kmalu prisla na dnevni red državnega zbora.

Sebastjan Jeretic

Prejšnji in sedanji zunanji minister sta se soočila na poslanskem večeru, ki ga je vodil Borut Pahor (Foto: Barbara Reya)

NOVA GORICA - Na petkovem poslanskem večeru Boruta Pahorja (ZLSD), kjer sta tokrat gostovala zunanji minister Zoran Thaler (LDS) in njegov predhodnik Lojze Peterle (SKD), so razpravljali o slovenski zunanji politiki in približevanju Evropi. Razprava se je osredotocila predvsem na odnose z Italijo in na oglejsko izjavo oktobra leta 1994, ki se danes buri duhove.

Minister Thaler je v uvodnem nagovoru pri-merjal današnjo zuna-

njo politiko z obdobjem osamosvajanja, ko so vse politične sile so-

delovale v skupnem projektu - osamosvojitvi, ki naj bi bila le prvi korak k polnopravni vključitvi Slovenije v Evropo. Ravno pomanjkanje konsenza je ključni problem današnje zunanje politike, ki se le s težavo premika z mrtve točke. Minister

Thaler je izrazil upanje, da se bo v predvidenem obdobju iztekel čas dvojnih iger, ko nekatere politične sile obsojajo vlado, da razprada Slovenijo, hkrati pa ji očitajo, da je ne pripelje v Evropo. Vključevanje v Evropo in harmonizacija slo-

Nedeljske teme

ITALIJANSKA POLITIČNA SCENA

Prepir za »oslovo senco« skriva oster spopad o tem, ali se bo vladna tehtnica prevesila na levo ali na desno

VOJMR TAVCAR

Antonio Maccanico je moral upocasniti korak. Ko je sprejel mandat za sestavo nove vlade, je Maccanico obljubil hitra posvetovanja in hitro odločitev o tem, ali lahko sestavi novo vlado ali ne. In v četrtek je kazalo - kljub polemikam med strankami - da bo bivsemu generalnemu tajniku predsedstva republike, bivsemu večkratnemu ministru in bivsemu podtajniku pri predsedstvu vlade v Ciampijevi vladi uspelo sestaviti seznam ministrov ter se ob koncu tedna, ki se je pravkar iztekel povzpeli na Kvirinal k predsedniku Oscarju Luigi Scalfaru ter mu povedati, da lahko oblikuje vlado. Maccanico ni prikrival zmernega optimizma. »Kolesarim po ravnem,« je s sportno prisposodbo, ki je tako priljubljena pri opisovanju politike, od kar je v politično areno stopil Silvio Berlusconi, samozavestno povedal novinarjem.

Skoraj nepričakovano pa se je Maccanico v petek znašel pred strmo vzpetino. Stranke, ki so sklepale dogovor o reformi italijanske ustave z uvedbo polpredsedniškega sistema po francoskem vzorcu, so se razsle ob problemu, ali naj vlada vključi v svoj program ustavno reformo ali ne. Barometer politične krize, ki je v četrtek napovedoval spremenljivo oblačno vreme z možnostjo izboljšanja, je v petek ubral rakovo pot in napovedoval vihar.

Oviro je v dogovoru s predsednikom republike Scalfarom, ki je dokazal spet svojo politično izkušenost, Maccanico skušal obiti z izjavo, v kateri je poudaril, da je za reformo ustave pristojen parlament, toda rojstvo nove vlade osmislija prav ustavna reforma. Skratka Maccanicova vlada se ne more roditi - in ne bi mogla tudi obstajati - če se ne oblikuje trdna večina za reformo ustave. Mandatar je strankam vrnil prizgano vžgalico. Dejal je, da morajo sedaj stranke jasno povedati, kako ocenjujejo njegovo izjavo, ki naj bi bila preambula vladnemu programu. Skratka stranke morajo povedati, ali soglašajo s tako usmeritvijo in si jasno prevzeti odgovornost, da omogočijo ali preprečijo rojstvo nove vlade.

Polemika med strankami, ki je upocasnila Maccanico

korak, se je osredotočila na sorazmerno marginalno vprašanje. Nedvomno ima ustavni pomen vprašanje, kdo je nosilec ustavne reforme, vlada ali parlament. Vendar ni to problem, ki bi lahko povzročil razkol in ki bi ga »stari lisjaki« italijanske politike ne znali obiti. Spopad o tem, kdo naj bo motor ustavne reforme - vlada ali parlament - je »oslova senca«, ki dokaj slabo prikrija dejanske vzroke spopada, ki so politični.

Prvi problem zadeva reformo ustave. Italija potrebuje reformo ustave, potrebuje trdnejšo vlado, mora odpraviti dosedanji dvodomni parlamentarni sistem, ki krepko upocasnjuje parlamentarno delo. Problem je, kako oblikovati pravilno ravnovesje oblasti in protiutezi, da ne bi država zdrknila v kaos ali v diktaturo. Vprašanje je vsebinsko in zadeva tako ljudi kot politiko, ki jo nameravajo uresničevati v okviru - ki se lahko zdi abstrakten - ustavne ureditve. Francoska peta republika se najbrz ne bi ustala, ko bi gen.

De Gaulle ne imel demokracije legitimnosti, ki je temeljila predvsem na Odporništvu in ki je bila leta 1958 prepričljiva protiutez vojaškemu rožljanju z orožjem po krizi v Alžiriji.

Ta legitimnost manjka italijanskim zagovornikom predsedniške republike. Če je delno vprašanje pri Silviu Berlusconi, ki doslej ni hotel omogočiti resitve temeljnih vzrokov njegovega vstopa v politiko

areno (zakon proti televizijskemu monopolu, konflikt interesov, problem enakih izhodiščnih možnosti za vse stranke), je povsem vprašljiva pri predsedniku Nacionalnega zavezništva Gianfrancu Finiju, ki je se predvčerajšnjim pozdravljal z roko iztegnjeno v fasistični pozdrav in »krampal« po zidku, ki locuje Gorico od Nove Gorice. Fini je s svojim gibanjem komaj stopil na pot približevanja demokraciji, njegovi ljudje in njegova stranka se niso se otresli tribarvne plamenice, ki je bila ves povojni čas simbol neofasistične stranke.

To je nedvomno velika ovira v sedanjih razpravah o reformi, ki naj bi tudi v Italiji uvedla polpredsedniško republiko, saj so jamstva demokratičnosti, ki jih dajeta Berlusconi in zlasti Fini se vprašljiva.

Druga plat vprašanja zadeva bolj odnose med strankami. Finijev pritisk za trden dogovor o reformi ustave, ki naj bi ga nova vlada izpostavila v svojem programu, teži po eni strani k temu, da bi stisnil v kot Demokratično stranko levice in njenega tajnika Massima D'Alema, predvsem pa, da bi poglobil razlike v levosredinski koaliciji in razbil Oljko. Odločen »Ne«, ki ga je poudaril Kartel svobosčin o vprašanju nevtalnosti vlade glede reforme ustave, je predvsem odklon neodvisne tehnične vlade po vzorcu Carla Azeglia Ciampija, predvsem pa Lamberta Dinija. Zahteva po tem, naj se Maccanico v programski izjavi izreče, je tudi zahteva po vladi, ki bo s formalnega vidika tehnična (ker naj bi ministri ne bili parlamentarci), pri delitvi oblasti pa naj bi se tehtnica krepko nagnila na stran desnice (Ni naključje, da so bili odmevi NZ na Maccanicovo ekvilibristično izjavo negativni). Od tod tudi odločnost D'Alema v za-

vracanju Finijevih zahtev. To je torej bistvo partije, tista vzpetina, ki je upocasnila Maccanicovo kolesarjenje. V tem zakulisnem dogajanju bodo naspotniki dogovora za reformo ustave videli razlog več za ostro kritiko Massima D'Alema, zagovorniki novih pravil igre pa argument, da priznajo tajniku Hrasta znaten politični pogum. Če bo dogovor sklenjen in bo jasen in posten, bo D'Alema v tem velikem izzivu zmagal. Toda če dogovora ne bo, bo zelo verjetno levosredinsko zavezništvo moralo osibljenost na volitve in bo startalo s slabšega izhodiščnega položaja ob zrahljanih kohezijskih vezeh in z zbledelim likom liderja Romana Prodi.

Stranke so v zadnjih letih spremenile svoje izrazoslovje. Nejasne Morove metafore so zamenjale veliko bolj ljudske sportne prisposodbe (poslužujejo se zlasti nogometnih metafor), toda tudi te niso vnešle veliko večje jasnosti v politično življenje. Nobena od strank ni - mimo bolj ali manj posrečenih prisposodob - jasno povedala, katero je resnično bistvo problema in kateri so resnični vozi, s katerimi se spoprijemajo.

S tem so najbrz se povečale nezaupanje ljudi v politiko in v sposobnost politikov, da začenejo reševati resnične probleme Italije. Dosedanja praksa ne navaža k navdušenju, kot kaže primer odloka o priseljenic iz neevropskih držav. Polemika in prepiri, ki so pred nekaj meseci polnili časopisne strani, so rodili neučinkovit odlok, ki je imel en sam rezultat: priseljenice k dolгим in nepotrebnim vrstam pred okenci demokracije. Zakaj naj bi stranke pokazale večjo učinkovitost ob se bolj zahtevnih problemih, kot so reforma ustave in gospodarski in družbeni program vlade, ki naj bi približala Italijo Evropi?

Skepsa je povsem upravičena. Toda pretirano oddaljevanje od politike - pa naj se stranke se tako trudijo, da bi politika bila neprivilna - ustvarja pogoje, v katerih lahko res prevlada desnica z načrtom o »mornem voditelju«, ki bo gradil svojo moč na plebiscitu in na neposrednem odnosu z ljudstvom mimo nujne in za vsako demokracijo zivljenjske posredovalne in predstavniske vloge strank in parlamenta.

**

INTERVJU

POGOVOR Z MARKOM KRAVOSOM, NOVIM PREDSEDNIKOM SLOVENSKEGA PEN

»Spoštovanje do vsega živega, ki me obdaja«

Slovenski PEN klub te je pred kratkim izvolil za predsednika. Kako doživljaš to izvolitev?

Dozviljam jo v smislu: daj cesarju, kar je cesarjevega, daj bogu, kar je božjega. Eno je literatura, drugo pa je družbena angaziranost. PEN predstavlja ta drugi pol, kar lahko prispeva k družbenemu uveljavljanju tako mojega ozjega kot širšega slovenskega prostora, pa tudi k uveljavljanju profesionalnega pisateljskega interesa.

V upravnem odboru slovenskega PEN si bil že prej. Kakšna je bila tvoja dosedanja izkušnja?

Ne samo PEN kluba, pač pa tudi društva slovenskih pisateljev. Predvsem sem cutil potrebo po stanovski blizini, kontaktih, prijateljevanju s svojim kolegi v poklicu, po tem, kar se mi je zdelo, da moram projicirati iz svoje zamejnosti in manjinske v nacionalna merila, iz katerih se da spreletati v neko širino in spogledovati s svetom, s katerim se moramo tudi iz periferije soočati.

Kakšen je ta svet, kako ga vidiš?

Svet, v katerem je veliko stvari že danih, vendar v katerem morajo posameznik in tudi posamezne, nacionalne ali

kluba, ki je občutljiv za vsakršno ogrožanje človeške integritete.

Bo skrb slovenskega PEN kluba usmerjena tudi v uveljavljanje manjšinske književnosti? Koliko lahko PEN prazvaprav postori v tem smislu?

Pen ne uveljavlja književnosti kot take. Nudi le možnost, da nekdo lahko nekaj sproščeno počne. Za to je potreben mir, potrebno je, da nisi fizično ogrožen. Potrebna je tudi minimalna preskrbljenost, da se lahko brez strahu oziras v jutrisnji dan. Literatura in vsakršna druga ustvarjalnost je tudi projekcija v neznano.

Pogoji za takšen način ustvarjanja verjetno danes niso ravno idealni.

Mislím, da je za literata dovolj samo svinčnik in nekaj papirja, pa veliko zbraniosti, veliko moči, da ga ne zapeljejo mamila informatične družba, ki so uveljavljanje moči in spletk, in da ostane zvest svoji poklicanosti, da neguje nekega duha.

Vendar je treba tudi živeti. V kakšni meri je za književnega ustvarjalca v našem prostoru danes to mogoče?

Na osebni ravni sem lahko tudi v stiski, vendar si postavljám vprašanje smiselnosti, da pišem na nekem koncu sveta v nekem jeziku, ki zakr-

Sicer ne bomo niti več spocenjali in rojevali otrok. Ze sama demografska involucija je odraz stiske danasnega človeka v tem koncu sveta. Kjer je revščina in je pravljíc največ,

se ljudje verjetno množijo.

Praviš, da hoče biti tvoje pisanje gostoljubje in da se v svoji poetiki prepustas toku intuicije. Kakšna je tvoja intuicija?

Mislím, da se mora človek zlasti v današnjem času vedno znova sestavljati, postajati mora vedno znova otrok, ki je zvedav, ki verjame, ki je naiven in si ustvarja vedno nove iluzije o svetu okoli sebe in o smislu svojega bivanja, a ohranja v sebi jedro energij.

»Kljub pajčevini v žepu«, kot praviš, so v tvojem delu močno prisotni elementi vedrine, hudomušnosti, optimizma.

To je vprašanje teh notranjih kreativnih energij, ki jih mora človek na neki način projicirati navzven, za kar mu je potrebna mirna eksistenca. V takih pogojih lahko izraziš na nasmejan, veder, hudomušen način tisto, kar te pravzaprav najbolj muči in teži. S tem, da se posmeješ težavam, obvladuješ svet, istocasno pa manifestiraš svojo željo, voljo in veselje ob tem, da si v tem svetu.

V kratkem bo izšla tvoja nova pesniška zbirka z naslovom Krompir na srcu. Kaj je krompir na srcu?

Zadnji verz te pesmi, ki je dal naslov zbirki, se glasi »o domovina, rad bi ti rekel krompir«. To se pravi, da gre za nekaj, kar nudi toplino, kar ti daje občutek, da te bo hranilo. Vendar gre tudi za nekaj skrivnostnega, saj je hranilni del krompirja navsezadnje nekaj, kar raste pod zemljo, nekaj zelo skrivnostnega in vendar se ga vsi veselimo kot vsakdanje hrane. To pa ni nekaj upadljivega, kar vihtimo na praporih, temveč nosimo v dlaneh ali pa na srcu.

Sklepna številka lanskega letnika Sodobnosti je bila namenjena skoraj v celoti slovenskim avtorjem v Italiji in njihovi problematiki. Je to odraz večje občutljivosti matice, ali gre zgolj za osebno občutljivost urednika Cirila Zlobca?

Malo je enega, malo drugega, malo pa je tudi izraz moje prizadevnosti, da bi se naše ustvarjalno okolje ne razteple in razgubilo. Mislím, da je pri nas veliko zanimivih nastavkov kreativnih osebnosti, ki pa potrebujejo stimulacije in možnosti uveljavitve. Zivi-

mo sicer v nekem mrtvem morju, v stalni defenzivi, v nekih tesnobah, vendar ustvarjalnih energij in ustvarjalnih osebnosti ne manjka. Zato sem predlagal uredniškem

pusti bralcu, da si jo tolmaci po svoje. Lahko bi to interpretirali kot občutek, da politično predstavništvo ne odgovarja realnim problemom ljudi, življenjski situaciji manjšine, možnostim, da bi se manjšina realizirala kot nekaj posebnega. Lahko pa tolmacimo nas obstoj kot dvoživost, kot občutek, da nisi ne na zemlji ne na nebu, medtem ko si bo treba izmisliti načine, kako bo ta naša manjšinska skupnost vendarle lahko funkcionirala znotraj sebe in kako bo vzpostavljala kontakte, da bi postala dragocena za osrednji slovenski prostor in za naše italijansko sosodstvo.

Paradoks je v tem, da smo bili bogatejši, ko so nas politične razmere omejevale. Danes, ko se italijanski svet zlasti v Trstu do nas odpira, pa smo bolj neopremljeni.

To je gotovo slabo za našo skupnost in slabo tudi za italijanske razmere. Kadar smo imeli nekaj več materialne substance za preživitev, nas je to tudi pogojevalo, da smo se zapirali, da smo se smatrali država in državi in da smo morali delovati samostojno. Verjetno kaže vzpostavljati taksne institucije, ki bodo odprte in bodo dinamično posegale iz enega prostora v drugega, predvsem pa osmisljale našo sposobnost, da bomo seznanjeni in občutljivi na eno in drugo stran.

V pogovoru za Sodobnost je velika pozornost posvečena tržnosti v umetnosti, ali kramarski mentaliteti in logiki trgovca s stacuno. Je res tudi umetnost tržno blago?

Na teh robovih, ki niso periferija, je to vprašanje zelo pomembno. Treba je reči, da trzasko okolje ni nikoli posebno verjelo v duhovne vrednosti. Mislím, da je bila Ljubljana v tem pogledu le bolj gosposka. Sicer pa tudi o drugih kulturnih centrih srednjeevropskega prostora ne bi mogel reči, da so posebno gradili na duhovnih vrednostih. Vsi smo se hoteli na hitro vnovčiti. To seveda ni misljeno v smislu prodajanja umetnosti, temveč njene uporabe oziroma zlorabe v volilne ali podobne manifestativne namene. Zal se nekateri ustvarjalci pustijo včasih zlorabiti v te namene. Sam se skušam varovati, da bi me za nekaj denarja ali za

Kaj pa v Sloveniji? Mislím, da je pragmatični kapitalizem, v katerega je zaplula, spodbuja ali omejuje književno ustvarjalnost?

Mislím, da je tudi sodobni slovenski ustvarjalec postavljen v podobno situacijo in se kot predstavnik nekega nacionalnega profila v velikih vodah Evrope počuti zelo ranljivega.

Kaj reči danes o knjigi v Sloveniji, ki si je zaradi tržne logike ne more več privoščiti vsakdo...

In vendar je veliko ljudi v osrednji Sloveniji, veliko več kot pri nas (seveda je tudi pri nas nekaj takih zanesenjakov), ki si privoščijo to bogastvo, čeprav imajo plitev zep. Knjigi se marsikdo kljub vsemu pripisuje najvišjo vrednost, čeprav smo priča res velikim disproporcijam v cenah. Upam, da se bo tudi glede tega kaj premaknilo in da bo res prišlo do izražanja vrednotenja duhovnih dobrin, ki je značilno za srednjo Evropo. Mislím, da je vendarle tudi Trstu blizu temu vrednotenju duhovnega bogastva.

Zdaj smo v času Prešernovih proslav. Kaj bi ob dnevu slovenske kulture priporočil akterjem kulturne politike?

Najprej bi jih rad opazil. Dobro, in kaj meniš o obrednosti Prešernovih proslav?

Neka obrednost je potrebna. Omogočati je treba izstopanje, se pravi tveganje in prilaganje vsakodnevnim prilagoditvam, ki se nam nudijo. Mislím, da se marsikaj kaj takega zasvita, a potem ne dorase, ne prerase. Če nimas na primer galerijske dejavnosti, ali profesionalne založbe ipd., ki bi ti pomagala, ti sledila, te spodbujala in tako naprej, potem je vse skupaj zreducirano na neke samonastavke.

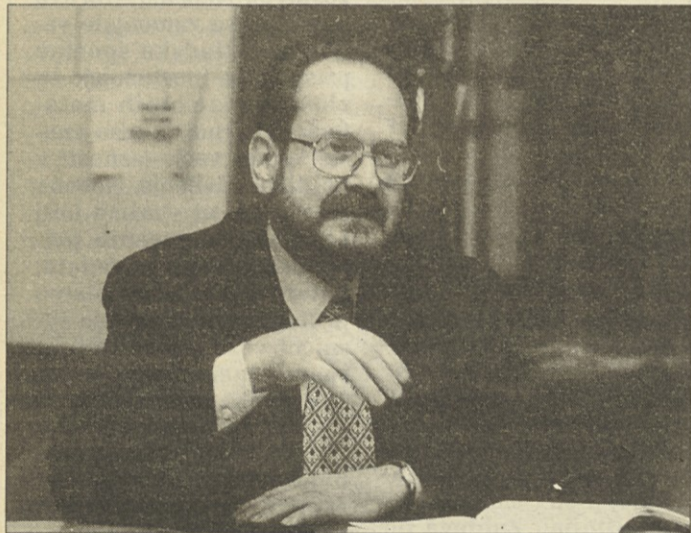
Rad bi zaključil ta pogovor z mladimi. Kako vidiš mlade rodove na kulturno ustvarjalnem področju in kaj bi jim priporočil?

Zaenkrat je zelo slabo. Vsi, ki se zdaj uveljavijo, se uveljavijo, ko imajo že trideset let, kar je zelo pozno. Zelo redkim je uspelo prej in mnogi so morali nastopiti v drugih okoljih, da so lahko prej razvili svoje talente in predispozicije. Mislím, da je potrebno dejansko nanovo nastaviti našo nacionalno in kulturno politiko. Ohranjanje duhovne integritete in smisla naše osebnosti je primarna naloga. Tako bodo tudi mladi ustvarjalci lahko dali več od sebe v letih, ko imajo največ energij, to pomeni od 18. do 30. leta. Tudi njihovo nastopanje v javnosti bo tako deležno prave pozornosti in jim omogočalo večjo samozavest ter zadoščenje.

Kaj bi hotel se, da bi te vprašal?

Nic. Na koncu bi lahko rekel le to, da sem nastavljen zato, da imam blago razmerje s svetom in okoljem, da se ne konfrontiram na jezljiv in agresiven način. Nekateri mislijo, da sem zaradi tega preveč mehak. Jaz mislim, da je to spostovanje do vsega živega, kar me obdaja. To mi nudi tudi toliko veselja do življenja in do ustvarjanja, da nadaljujem, da sem cel v sebi in upam, da tudi zanimiv za moje okolje.

Pogovor zapisal
Dusan Kalc

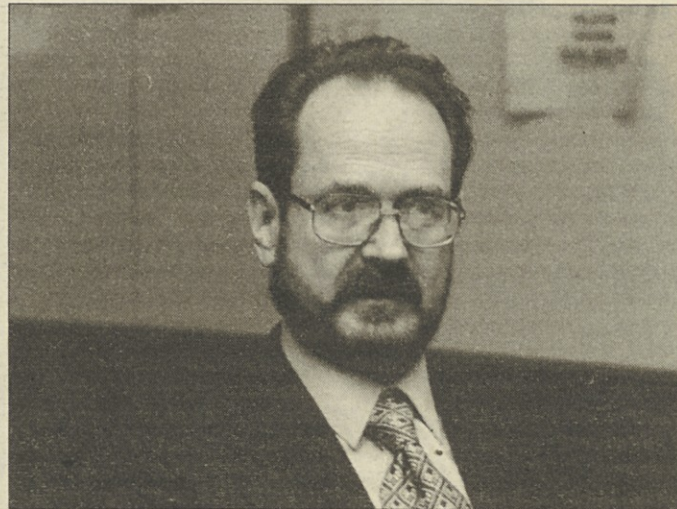
manjšinske, identitete, plavati in si izmisljati vedno nekaj novega. Delovati morajo s fantazijo in z radovednostjo, kaj bo jutri, ter imeti v sebi polno upanja, hkrati pa tudi sposobnosti, da oblikujejo naš današnji in jutrisnji dan.

Kakšne so danes razmere za književnost. Se ji pišejo boljši časi, ali smo v slabši poziciji?

Literatura kot taka se skozi neka kritična obdobja lahko samo potrjuje. V takšnih obdobjih je posameznik seveda odrinjen, hkrati pa tudi osamosvojen. Na individualnosti pravzaprav sloni vsako kreativno dejanje. Mislím, da je v tem svetu takih osebnosti vedno premalo, in da je literatura, ali katera koli druga umetnost danes na dobri poziciji, vprašanje pa je, koliko ima družbene teze.

Kakšen bo okvirno tvoj predsedniški program v PEN klubu?

Utrjeval bom predvsem tisto, kar je že nastavljeno, to so tradicionalni stiki in tradicionalne prireditve. Med drugim tudi mednarodno blejsko srečanje. Potem seveda vse tisto, kar bo narekoval ozji slovenski interes in širsi interes stanovske organizacije PEN

in kolikor je je, je postana. Pogoji v njem so po meri dvoživk, po domače zab«. Kako to misliš?

Vsakdo po malem občuti neko stisko, tesnobo, nelagodje in nemoč v današnji situaciji. Besedni umetnik jo za beleži po svoje in potem pre-

trohico casti in slave potegnili v te sfere, kjer te hitro vnovčijo in porabijo. Mislím, da ta kramarska mentaliteta - živeti iz rok v usta - vpliva na počutje ustvarjalcev, ker hromi njihov umetniški zagon, njihove ambicije ter željo po tveganju in bi jo bilo treba preseči.

POGOVOR Z NOVIM VELEPOSŁANIKOM SLOVENIJE PETROM BEKEŠEM

Nov odnos naj prepreči napake iz preteklosti

**ODNOSI
MED
ITALIJO IN
SLOVENIJO**

Gospod veleposlanik, v Rim prihajate v času, ko so v Italiji v teku velike družbene spremembe in se napovedujejo reforme, ki naj bi celo spremenile ustroj države, pa tudi v času, ko Italija predseduje Evropski uniji. Vsi ocenjujejo, da so naloge slovenskega veleposlanika v Rimu že itak zelo zahtevne. Ali mislite, da vam bosta ti dve okoliscini olajšali delo, ali pa morda celo otežili.

BEKES: Obe okoliscini sta pomembni. Za nas je pomembno, da demokratične institucije italijanskega sistema delujejo in če bo rezultat reform boljše delovanje demokratičnih ustanov italijanskega sistema, to lahko seveda koristi tudi razvoju odnosov med nasima državama.

Dejstvo, da je Italija prevzela z novim letom predsedovanje EU, stejem neposredno za ugodno okoliscino saj se je s tem se dodatno povečala mednarodna odgovornost Italije, tako v krogu držav članic EU, kot v celotni mednarodni skupnosti, ne samo za njene odnose s sosedi, kjer se od nje pričakuje vzorno ravnanje, pač pa tudi za učinkovito urejanje odnosov med EU in drugimi državami, v tem primeru Slovenijo.

Slovensko-italijanski politični odnosi so že nekaj časa v slepi ulici. Ne bom vas vprašal za vas recept za izhod iz krize, vendar pa me zanima ocena o možni prihodnosti teh odnosov. Ali bo tudi tokrat, po tradiciji vseh kompromisov, vendarle lahko prišlo do srečanja sredi poti?

BEKES: Gledano zgodovinsko, ima Slovenija dolgo tradicijo odnosov s prostorom sedanje republike Italije in tudi s samo republiko Italijo v njeni novejši zgodovini. Gledano pravno pa je Slovenija vstopila v mednarodno pravne odnose z RI, ko jo je Italija mednarodno priznala kot sukcesorja razmerij, ki so se pravno zgradila v sodelovanju med nekdanjo jugoslovansko federacijo in italijansko republiko.

Odnosi so bogato razvejani na gospodarskem, političnem, kulturnem, športnem, znanstvenem, zdravstvenem, socialnem in številnih drugih področjih; posebej velja izpostaviti dejstvo, da deli slovenskega naroda živite v Italiji in da živi italijanska narodna skupnost v slovenski Istri.

Celoten bogati splet odnosov seveda predstavlja objektivno podlago interesu obeh držav za razvijanje kar najboljših odnosov; tako je prepričanje na slovenski strani in takšna zagotovila dobivam tudi od svojih italijanskih sogovornikov ob prvih kontaktih.

Zato sem prepričan, da je tako izhodišče lahko tudi plodna osnova za razreševanje tistih odprtih vprašanj, ki danes, žal, se niso rešena.

Vprašanje istrskih beguncev, oziroma premoženja optantov, je po splošni oceni predvsem preteza, ki pa danes onemogoča italijanski diplomaciji, da bi se dogovorila s Slovenijo. Vendar pa je v času fazizma podobna usoda doletela tudi na tisoče Slovencev, ki so se morali izseliti iz Mussolinijeve Italije. Sloveniji pa ni nikoli uspelo, da bi to dejstvo postavila na tehtnico...

BEKES: Močno se bojim, da je Bosna tipičen primer, kam lahko pripelje pretirano tehtanje starih grehov, zaradi tega se zavzemam za tak razvoj odnosov, ki bo predvsem preprečil ponavljanje napak iz preteklosti, ki so imele tragične posledice za številne ljudi na obeh straneh sedanje meje, pripadnike obeh narodov.

Ljudje ne živijo samo od politike; pravzaprav od politike ne živijo. Zato je treba tudi o slovensko-italijanskih odnosih razmisliti v več smereh. Kako je, na primer, z gospodarskim sodelovanjem med državama?

BEKES: Ekonomsko sodelovanje med državama se uspešno razvija, skupen obseg menjave izražen v USD se je v nekaj letih dvignil od 2 do 3 milijard USD vrednosti, po oceni za leto 1995. S takim obsegom sodelovanja je Italija drugi najpomembnejši partner Slovenije.

venije v svetu. Seveda pa so velike možnosti se za nadaljnji razvoj in razširitev sodelovanja. Vedeti namreč moramo, da večina te menjave odpade na menjavo s severno italijanskimi deželami, predvsem s Furlanijo-Juljsko krajino, Benečijo in Lombardijo. Velikanske rezerve ostajajo še v možnostih siritve menjave z vse hitreje se razvijajočimi deželami srednje Italije, pa tudi menjave z

skupnega italijansko slovenskega nastopanja na trgih nekdanjih jugoslovanskih republik pa tudi številnih srednje in vzhodno evropskih držav, na trgih, ki jih slovenski poslovneži dobro obvladajo in se na njih lahko uveljavijo kot koristen partner italijanskih podjetij.

Geografska lega Slovenije je taka, da bi Italija težko razvijala svoje gospodarstvo v smeri proti

natečaju tudi uspeli in dela že izvajajo. Na tem področju so možnosti prav gotovo večje od doseženega, seveda pa bo na obeh straneh potrebno vlagati napore, pokazati pripravljenost za doseganje boljših rezultatov oz. intenzivnejšega sodelovanja. Bi pa rad poudaril, da je prav italijanska družba prva in zaenkrat edina tuja družba, ki se je vključila v izgradnjo slovenskih avtocest.

Kultura je področje, ki ga pogosto zanemarjamo. Vendar pa ima Slovenija kaj pokazati, če naj kot primer omenim samo Božansko komedijo v Pandurjevi režiji. Zakaj na tem področju doslej ni bilo narejenega skoraj nič?

BEKES: Slovenija ima na kulturnem področju res pokazati marsikaj in čeprav so marsikaj v Italiji že pokazali, so tudi na tem področju možnosti sirsega sodelovanja načeloma skoraj neomejene. Velikanski italijanski kulturni prostor je dejansko premalo seznanjen z dosegmi slovenske kulturne ustvarjalnosti. Po drugi strani pa se je treba zavedati, da sodi italijansko kulturno tržišče med najzahtevnejša in "izvazati" kulturne dobrine v Italijo je približno tako zahtevna naloga kot izvazati izdelke visoke tehnologije v ZDA ali na Japonsko. Potruditi se bomo torej morali, tako avtorji kot tisti, ki nosimo posebno odgovornost za razvoj odnosov med državama, da bo italijanski javnosti predstavljeno vedno res najboljše, kar premoremo in zmoremo. Tu ne mislim samo na velike in v svetu odmevne prireditve, kot je n.p.r. Beneški likovni bienale ali prav tako Beneški filmski festival ali gostovanje SNG v katerem od velikih italijanskih gledališč, pač pa dobesedno na pomen ravnih vsake posamezne predstavitve, ce tudi na lokalni ravni.

Mogoče ni odveč dodati, da sem se pred oddajo akreditivnih pisem prvič javno nastopil prav na kulturni prireditvi, ob priložnosti, ko je mlada ljubljanska arhitektka Janja Sever predstavila svoje batike v manjši galeriji v znameniti rimski ulici Margutta. Verjamem namreč, da bomo velike premike dosegli tudi s številnimi premišljenimi majhnimi koraki.

Pa se to: italijansko kulturo je pred kratkim zadela huda nesreča - pogorelo je slavno gledališče La Fenice v Benečkah. Cemu ne bi Slovenci tudi ob tej priložnosti pokazali, da smo kulturni narod, da smo del svetovnega kulturnega občestva in da smo v nesreči sosedu vsaj s simbolno gesto pripravljeni priskočiti na pomoč. Cemu ne bi prav vaš časopis tudi na tej točki opravi vloge mostu med obema narodoma in organiziral akcijo zbiranja prispevkov za obnovo gledališča med vsemi Slovenci na obeh straneh meje in med vsemi Tržičani. Sam se bom prvi odzval temu povabilu.

Ena izmed odprtih tem slovensko-italijanskih odnosov je tudi vprašanje zaščite slovenske manjšine v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Čeprav je z Osimskim sporazumom to vprašanje preslo v pristojnost notranje italijanske ureditve, ga vendar Slovenija stalno postavlja v ospredje. Kakšni so v zvezi s tem vaši predlogi in kako jih utemeljujete v odnosih s predstavniki italijanske vlade?

BEKES: Slovenija bo pozdravila vsak ukrep italijanske vlade in drugih pristojnih italijanskih organov, ki bo sel v smer izpolnjevanja obveznosti povezanih z varstvom pravic slovenske manjšine v Italiji. Nase zadovoljstvo bo toliko večje kolikor blize bodo te resitve interesom, potrebam in doseganju resnične enakopravnosti pripadnikov slovenske narodne skupnosti in njenih asociacij v republici Italiji.

Najlepsa hvala za pogovor in inkrene želje za plodno in uspesno delo.

**Vprašanja postavil
Bojan Brezigar**

gom Italije ne bi kazalo zanemarjati.

Poleg tega poznavalci opozarjajo, da so velike rezerve tudi v strukturi menjave, kjer se bo Slovenija prav gotovo pojavljala kot zanimiv partner s številnimi novimi, tudi tehnološko zahtevnimi proizvodi. Velike možnosti so tudi za intenzivnejši priliv italijanskega kapitala na slovensko tržišče kapitala. Prav tako pa je zelo pomembno raziskati možnosti nadaljnjega razvijanja višjih oblik gospodarskega sodelovanja, kot tudi

nekdanji vzhodni Evropi brez sodelovanja s sosednjo državo. Tu pa so potrebne velike investicije se zlasti v prometne infrastrukture. Ali je v Italiji zaznati interes za sodelovanje pri gradnji teh infrastruktur?

BEKES: V Italiji tak interes obstaja, italijanska podjetja tudi nastopajo s ponudbami in prijavami na natečajih. V enem primeru, mislim, da gre za odsek avtoceste Ljubljana - Maribor, v delu Vransko - Arja vas, približno 20 km dolg odsek, so na

POTOPIS

KAŠMIR

Med naravo in vojno (2)

2.

Vsaka spalnica ima svojo kopalnico s kopalno kadjo, WC skolkjo, umivalnikom in - če pravčasno prosiš zanjo - tudi toplo vodo, ki jo domaći na drva grejejo v predpotopnem boilerju na krmi. Zagotovijo nama, da voda, ki priteka iz pipe, ne prihaja iz jezera, vendar sva skoraj prepričani, da prihaja, saj med ladjo in kopnim ni videti nobene cevi, podvodne cevi pa bi bile preveč sofisticirane za tukajšnje razmere. Tudi za odtok iz umivalnika in kopalne kadi je bila izbrana najenostavnejša rešitev: vse se izliva direktno v jezero. Če pogledas v odtočno odprtino, pod sabo zagledas živo zeleno barvo alg, ki rastejo na dnu jezera.

Z gostitelji se ob kasmirskemčaju dogovoriva za ceno polnega penziona, saj bi si bilo tod okoli dokaj težko priskrbiti hrano, poleg tega pa po sončnem zatonu velja policijska ura in tedaj je bolje, da sva "doma".

Ko se sredi popoldneva nameniva na prvo vohlanje mesta (na sliki pod naslovom), nama domaći ne dovolijo, da se oddaljiva brez spremljevalca. Nejevoljno se ga otepava z vsemi izgovori, ki nama pridejo na misel, vendar sva nemocni, kajti nahajava se na ladji, s katere brez sikare ne moreva nikamor. Torej se vdiva in prav kmalu dobiva pojasnilo: kljub temu, da daje videz precej normalnega mesta, je Srinagar dokaj nevaren: bodisi zaradi političnih nemirov kot tudi zaradi narasčajočega kriminala. Nekatere mestne četrti so večkrat tarca napadov te ali one izmed sprtih strani in prav zato se jih je bolje izogibati. Torej je "navdve" koristno, da tujce spremljajo domaćini... Sprasujeva se, koliko je v tem resnice, vendar se prav kmalu prepričava, da nekaj na tem je, kajti skoraj vsak tujec, ki ga srečava, ima ob sebi domač "privešek". Konec koncev pa je Gulam tudi prijeten in nevsiljiv spremljevalec, ki nama z veseljem odgovarja na radovedna vprašanja.

Ker so Kasmirci večinoma muslimanske vere, kar velja se posebej sedaj, ko se je zaradi nemirov večina hindujcev odselila, je večina templjev, ki si jih veje ogledati, posvečena prav tej veri... Največja in najpomembnejša srinagarska moseja se, kot se marsikje po svetu - tudi tukaj imenuje Jami Masjid. Jami Masjid je ogromna stavba, sestavljena iz starih dolgih pravokotnih prostorov, ki kot oglati venec objemajo veliko, prav tako stiroglato zelenico z vodometom, okoli katerega se otroci igrajo, moški in ženske pa posedajo in kramljajo. Posebnost te moseje je v tem, da je njen osnovni gradbeni material les. Notranjost je zelo preprosta: leseni stebri, ki jih je več kot tisto, vsak izmed katerih sestoji iz enega samega drevesnega debla, podpirajo strop in streho vseh starih prostorov, ob vznožju debel pa se vzporedno drug ob drugem skozi celotno dolžino posameznih prostorov razpotegajo tepihi, na katere verniki med molitvijo vdano poklekajo in se priklanjajo.

Baje se tukaj med sedmo in osmo uro zvečer zbirajo dečki, ki se prihajajo učiti branja korana, temeljne knjige muslimanske vere.

Bivanje na houseboatu je zelo prijetno: ko se se predsončnim zatonom vrnemo nanj, se z domaćimi dogovoriva, naj nama večerjo servirajo na "strehu", kamor se takoj odpraviva na užitekarsko poslušanje tišine. Na bližnji cesti je promet zaradi policijske ure že popolnoma zamrl; vse, kar lahko slišiva, sta rahlo ropotanje iz kuhinje in tiho drsenje redkih sikar, ki se mirno po jezera. Ze tako zelo mirna narava se se dodatno umirja in kmalu se mi zdi, da nikjer ni nikogar in ničesar več... razen vodne gladine, iz katere izpareva mlačna soparica. Spominja na vroč dan, ki je sedaj že za nami. Za mlačnim večerom nastopi prijetno sveža noc in z njo globok spanec vtisov polnega dne...

Eno izmed glavnih srinagar-

ali pa do znamenitih mogulskih parkov, kjer so že od XVI. stoletja delovali umetno speljani slapovi in vodometi, ki pa so zaradi nemirnih časov

je bilo prej: marsikatero solo je namreč zasedla indijska vojska in so jo zato kasmirski gverilci zažgali ali razstrelili ali pa ostaja se vedno zasedena in to-

sicer je "obiskovalcev" bolj malo. Kot pravijo domaćini, so državne sole "brezupna izguba časa: otroci se ničesar ne naučijo, mimogrede pa minejo leta in njihova interes in sposobnost za učenje tudi; ko po 5 - 6 letih vidijo, da se ničesar niso naučili, opustijo solo... obenem pa se medtem niso imeli časa naučiti niti česa drugega...". Zato marsikdo otrok ne pošilja v solo - predvsem ne deklic - vsak, ki si to lahko privoči, pa jih pošlje v privatno solo, kjer se bodo otroci več naučili, stari pa za njihovo izobrazbo poštno plačali: z avtobusom, uniformo in knjigami vred stane enomesečno solanje otroka tudi po par tisoč indijskih rupij (100 ameriških dolarjev je približno 3000 rupij). To pa je glede na to, da v Indiji marsikdo mesečno ne zasluži niti 400 - 500 rupij, zelo visoka vsota. K temu je se treba pristeti denar, ki je potreben za dodatne lekcije na domu, ker so včasih - kot v družini nasega gostitelja - otrokovi stari nepismeni ali komaj pismeni in otrokom sami ne morejo pomagati niti pri najosnovnejših domačih nalogah.

V Kasmirju imajo otroci pocitnice pozimi: od decembra do marca, ker so takrat temperature zelo nizke, veliko pa je tudi snega in ledu in bi marsikdo ze samo zaradi tega

skih doizvetij je nedvomno voznja s sikaro... cez jezero, med lotosovimi cvetovi različnih velikosti in barv, lotosovim listjem, ki se s selesenjem umika sikarinemu trupu (na sliki zgoraj). In nikjer nikogar, nobenega ropota ali glasu: samo pljuskanje vode ob dotiku z veslom ali odvalno palico ali pa frfotanje perutnic prestrašenega pticka... V Kasmirju s sikaro lahko prides marsikam: vsa največja kasmirska jezera so med sabo povezana s kanali ali naravnimi vodnimi tokovi, tako da se lahko s plovilom podas celo na večdnevni izlet iz Srinagarja pa do največjega indijskega jezera: Wular, ki leži približno 50 km severno od Srinagarja.

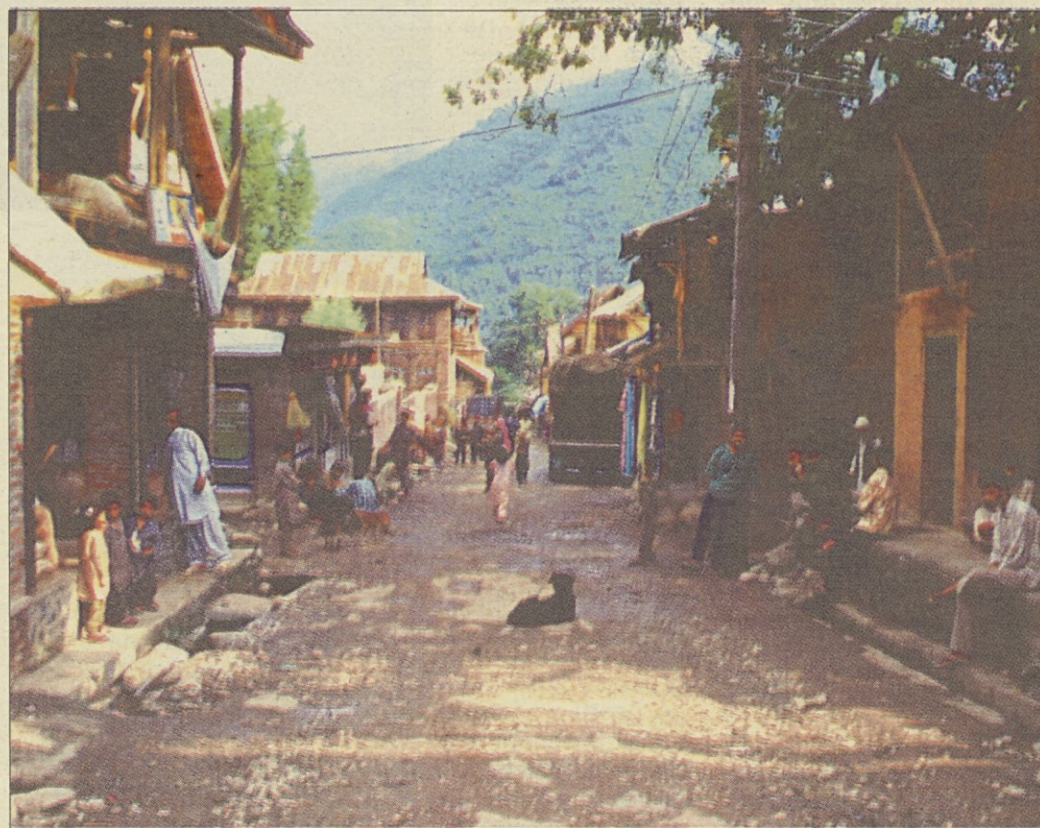
Srinagar me spominja na Amsterdam, saj se nad sirsimi in ozjimi kanali dvigajo precej ozke in visoke hiše, ki kot po cudezu rastejo iz vode, ne da bi se vanjo pogrezile. Tako lahko tudi v samem mestu s plovilom prides kamorkoli: skozi kot labirint prepletene kanale te sikara mimo na vodi lebdecih vrtov pripelje do najpomembnejših mosej in mestnega središča, trgovin in obrtniških tovarn, postavljenih kar na mostičih ali v houseboatih

sedaj prepuseni zalostnemu mirovanju. Seveda se s sikaro lahko popelješ tudi do dveh kot prgišce velikih otokov, kamor so se v "predvojnih" casih izletniki peljali na čaj ali sladoled, kjer pa je danes le še kupček razbitega stekla - celo opeko je nekdo pokradel.

Med voznjo po jezeru lahko naletiš na ženske, ki cepe na robu manjših sikar kar iz vode nabirajo listje za kozjo krmo. Prav neverjetno se mi zdi, kako spretno in urno polnijo vsaka svoj colnic, ne da bi pri tem padle v vodo. Na obali skupina treh moskih pere metre in metre dolgo balo belega platna z živopisanimi vezeni-nami: eden se v velikem lesenem cebru z vodo in milnico prestopa po blagu, druga dva pa stojita v vodi in pregneteni del blaga obcasno povleceta v jezero, kjer ga splakneta. Na stopnišču, ki pelje v vodo se nekaj manjših kosov gosto izvezenega blaga ze susi (na sliki zgoraj). Nedalec vstran razigrani dečki z vikom in krikom kar nagi skacejo v vodo... kdo ve, ce hodijo v solo?!

V Kasmirju predstavlja solanje precej velik problem. Odkar so se priceli nemiri, je na razpolago manj sol, kot jih

rej za prvotni namen neuporabna. Tako imajo nekateri otroci pouk v sotorih ali kar pod milim nebom, ko to vremenske razmere dopuščajo...

ne mogel priti do sole. Poleg tega so dnevi zelo kratki, električne energije pa pozimi skoraj nikoli ni, ker - kot pravijo domaćini - elektriko proizvajajo hidroelektrarne, pozimi pa večina vode zmrzne.

Ko se potikamo okoli po mestu in okolici, se mi večkrat vsili misel, da je edina pozitivna plat kasmirskih nemirov ta, da je malo turistov. To je eden redkih predelov Indije, kjer se ti lahko zgodi, da si izven Srinagarja ves dan na izletu ne da bi videl Zahodnjaka. Zato so domaćini zelo radovedni, ce katerega srečajo. V Safapurju, majhni vasici ob jezeru Mansabal, se po nekajminutni hoji skozi vas pocutiva kot bi bili na odru: za nami se vali gruca 20 - 30 večjih in manjših otrok, ki z naostrenimi usesi in izbuljenimi očmi sledijo vsakemu najinemu gib in besedi. Najin spremljevalec jih poskusa odgnati, toda kmalu se pridružijo drugi in grucica se spet nabira. Prav zabavni so: hodijo za nami kot za carobno pisčaljo. Le kaj si mislijo... Cela vas se zgrinja okoli dveh glavnih ulic, obdanih z dvonadstropnimi stavbami iz rdece opeke in lesa (na sliki spodaj). Veliko je pekarn z razstavljenimi piskoti in svezim kasmirskim kruhom, ki na pogled spominja na "nase" lepinje. Ostale trgovine po izgledu spominjajo na nekakšne pol metra od tal privzdignjene garaže, v katerih lenobno posedajo ali polezavajo prodajalci. V glavnem se tudi oni za nami ozirajo prav tako zvedavo kot vsi ostali, ob tem pa iz vodnih pip vlečejo dim s takim uzitkom, kot bi to počeli prvi. Ker je za spremembo vreme deževno, ima skoraj vsak mimoidoci cez obicajna oblacila obleceno se cez kolena dolgo tuniko, ki ohlapno plapola v ritmu hoje. Pri javnem izviru ob cesti ženske zajemajo vodo v velike posode, ki si jih nato nasadijo na glavo... kar po dve ali tri naenkrat... in tako otovorjene odhitijo domov. Verjetno nimajo prav lahkega zivljenja!

(Dalje prihodnjic)

Tekst in slike
Marina Furlan

Revija Pogrom: tokrat o manjšinah v Italiji

MANJŠINE

Med ne prav številnimi revijami, ki se ukvarjajo z manjšinskimi vprašanji, je **Pogrom** verjetno ena najstarejših. Ze celih 26. let jo namreč izdaja mednarodna organizacija za ogrožene narode (*Gesellschaft für bedrohte Völker*), ena izmed mednarodnih organizacij, ki si po svojih močeh prizadevajo za izboljšanje življenjskih pogojev in priznanje pravic manjšin v svetu.

Zapisali smo, da gre v primeru te organizacije za manjšine v svetu, na prvo mesto pa smo postavili življenjske pogoje. To seveda ni naključno, saj *Gesellschaft für bedrohte Völker* namenja pozornost predvsem ogroženim manjšinam in narodom tretjega sveta: Azije, Afrike, Južne Amerike in Oceanije.

Zato se pravzaprav redko dogaja, da v tej reviji zasledimo daljše oziroma analitične obravnave evropskih manjšinskih tem. V vsaki številki je seveda tudi nekaj »evropskega«, vendar je velika pozornost, in z njo tudi glavnina revije, namenjena manjšinskim problemom tretjega sveta. Tako je številka 186 za december 1995 in januar 1996 pravzaprav nekaj neobčajnega. V njej so namreč monografsko obdelane jezikovne manjšine v Italiji, katerim revija namenja celih 25 strani, ali dobro tretjino vse vsebine. Dekle na naslovnici, ki ima usta prevezana z italijansko zastavo, pa dokaj nazorno prikazuje stanje manjšin v Italiji.

Vsebine posameznih člankov ni potrebno posebej obravnavati. Gre namreč predvsem za informativne zapise, ceprav je seveda jasno, da so avtorji prikazali predvsem svoj zorni kot. Kdor pa pozna italijansko manjšinsko stvarnost bo ze pri beznem pregledu ugotovil, da je prikaz dokaj popoln in precej korek-

ten, kar pomeni, da daje revija poprečnemu bralcu res osnovne informacije o stanju manjšin v Italiji.

Serijo člankov uvaja sekretar bocenske sekcije organizacije *Gesellschaft für bedrohte Völker* Thomas Benedikter. Ta organizacija je namreč prisotna tudi v Italiji: osrednji sedež je v Firencih, kjer italijanski sekciji predseduje Alessandro Michelucci, v Bocnu pa je sekcija, ki jo vodi Thomas Benedikter. Ta sekcija, ki jo financira bocenska pokrajinska vlada, je v zadnjih letih zelo aktivna in tudi sama pripravlja analize in organizira mednarodne obiske na območja, na katerih živijo manjšine. Med drugim je tako obiska organizirala tudi na Kosovu in v Kninski Krajini.

Pravzaprav je bil Benedikter glavni pobudnik te monografske obdelave manjšin v Italiji, z njim pa je sodeloval novinarskega oddelka bocenskega sedeža RAI Wolfgang Mayr. Skupaj sta pripravila uvodni prikaz problematike manjšin v Italiji s pomenljivim naslovom »Zakone takoj, preden bo prepozno« in podnaslovom »Manjšine v Italiji vendarle potrebujejo zascito«. Benedikter in Mazar uvodoma ugotavljata, da za 2 milijona in pol italijanskih državljanov italijanscina ni materni jezik, navajata dolocilo 6. clena ustave in nato podajata splosno sliko vseh manjšin, Benedikter pa se ločeno navaja vsem kar so naredile dezele za zascito manjšin v Italiji. Podatki so zanimivi, ker prihajajo do izraza tudi aspekti, ki niso poznani: na primer, da so s posebnimi zakoni obravnavale manjšinske jezike tudi nekatere dezele, ki ne uživajo privilegijev posebnega statuta, kot so Veneto, Kalabrija, Molise, Piemont in Basilikata.

Objavljena je tudi »etnicna

karta« Italije, ki je sicer she-matska, vendar dokaj nazorno kaže, kako razvejana je manjšinska stvarnost v Italiji.

V nadaljevanju monografske obdelave manjšin v Italiji je vsaki manjšini namenjen najmanj en zapis. Takoj je treba povedati, da struktura teh zapisov ni homogena, kar do neke mere tudi odraza stvarnost manjšin, vendar je opaziti napor, da bi bil pregled cim-bolj informativen.

Začenja se seveda s problematiko Južne Tirolske, modelom, ki ga Mayr ocenjuje kot »potrebne reforme, pa vendar vrednega posnemanja.« O Ladincih pa Lois Trebo poudarja, da želijo predvsem odpraviti upravne meje, ki jih delijo na tri province. Reinhard Olt objavlja osnovne informacije o staronemskih jezikovnih otokih v provincah Vicenza in Trento.

»Bitka za priznanje« je pomenljiv naslov zapisa Mirelle Karpati o Romih. O Slovencih v Italiji sta v reviji dva zapisa: Martin Brecelj je prispeval clanek z naslovom »Italija ne spoštuje svojih obveznosti«, Ferruccio Clavara pa je v zapisu »Slovenci v Vidmu« orisal stanje slovenske manjšine v videmski pokrajini. Clavara piše tudi o Furlanih, medtem ko je Benedikter napisal intervju s Federicom Rossijem, dolgoletnim sodelavcem furlanske radijske postaje Radio Onde Furlane.

Tudi podatke o Hrvatih v Moliseju je napisal Benedikter, avtor zapisa o Dolini Aoste s naslovom »nase gore nam pripadajo« pa je Claudio Magnabosco, dolgoletni aktivist stranke Union Valdotaie. Tudi Walslerjem je namenjen krajši clanek, ki ga je napisala Silvia Carrel. Frankofonsko govorecim manjšinam sta namenjena se dva zapisa: o tem, kaj si pravzaprav želijo

Frankoprovincalski piše Gianpaolo Giordano, o upanjih, ki jih za Okcitance predstavlja mladina, pa Thomas Kager.

Sardiniji namenja *Pogrom* kar tri strani: pisatelj in založnik Diego Corraie obnavlja dogajanja zadnjih let v zvezi s priznanjem sardinskega jezika, o Kataloncih v Algheru pa revija povzema sicer zelo lep vendar nekoliko zastarel zapis sedaj že preminulega radijskega novinarja Massima Olmija. Stvarnost Grkov v Kalabriji je opisal pesnik Bruno Casile v zapisu »Zadnji Grki z Aspromonta, o problemih Albancev v Kalabriji pa je na vprašanja Thomasa Benedikterja odgovarjal Carmine Abate.

Monografski del revije o

manjšinah v Italiji se končuje z intervjujem s Sergiom Salvijem, avtorjem nekaterih knjig o manjšinah v Italiji in eden prvih Italijanov, ki je v sedemdesetih letih opozoril na vprašanja jezikovnih manjšin v državi. Njegova knjiga *Le lingue tagliate*, ki je izšla leta 1973, je se vedno eno izmed osnovnih del za poznavanje problemov jezikovnih manjšin v Italiji. Salvi, ki v intervjuju uvaja pojem »etno-federalizma«, zavrača združeno Evropo, kakršna nastaja sedaj, o kateri meni, da je samo združevanje interesov posameznih evropskih držav. »Maastrichtska Evropa me ne zanima, saj nastaja iz držav in ne iz narodov,« pravi Salvi, ki

ocenjuje, da je ključni problem federalistična preobrazba Evrope. Kot primer »etno-federalizma navaja Belgijo, vendar tudi Spaniji priznava zanimive rešitve manjšinskih vprašanj.

Vendar monografski del o manjšinah v Italiji obsega, kot smo že zapisali, le dobro tretjino te številke revije *Pogrom*. V njej je se marsikaj zanimivega, tako o manjšinah v Evropi kot tudi o manjšinah na drugih celinah. Evropsko prizorišče je tokrat osredotočeno na nekdanjo Českoslovasko, kajti dva članka sta namenjena Romom na Ceskem in Madžarom na Slovaskem.

Nadvse zanimivi pa so zapisi o manjšinah, ki so za veliko večino Evropejcev nepoznane: na primer o Asircih v vzhodni Turciji, o prebivalcih vzhodne Timorja, o Eritrejcih in o stanju manjšin v Somaliji, pa se o manifestaciji za izpustitev iz zapore nigerijskega borca za priznanje clovekovih pravic Kena Saro-Wiwe. Uvodnik pa je, kot obicajno, napisal predsednik organizacije *Gesellschaft für bedrohte Völker* Tilman Zülch, ki obravnava najaktualnejšo temo tega casa, to je stanje v Bosni in Hercegovini, ter se sprašuje, ali bo mogoče po daytonskem miru obrniti kolo zgodovine nazaj. V odgovoru ugotavlja, da bi bil ze velik uspeh, ko bi v Bosni in Hercegovini vzpostavili ozračje omikanega sožitja.

B. Br.

Pogrom
Revija v nemškem jeziku
Izdaja Gesellschaft für bedrohte Völker
Postfach 2024
D-37010 Göttingen, Nemčija
Tel.: 0049-551-49906-0
Fax: 0049-551-58028
Cena 9 DM
Letna naročnina 48 DM

Kako zaprositi za prispevke EU za dejavnosti manjšin

BRUSELJ - Evropska komisija je tudi letos objavila razpis za prispevke za dejavnosti v zvezi z manjšinskimi jeziki. Objavljen je bil v Uradnem listu Evropske Unije 2. decembra 1995. V razpisu je med drugim napisano, da Evropska komisija v okviru sicer omejenih sredstev financira razne pobude, kot na primer seminarje, srečanja, pripravo učnih pripomočkov, pobude za sirjenje manjšinskih jezikov in podobno. Kot ze v prejšnjih letih znaša največji možni prispevek 50 odstotkov stroškov v nobenem primeru pa ne more presegati sredstev, ki jih organizatorji prejmejo od krajevnih oblasti.

Določeni so tudi roki za vlaganje prošelj, v katerih je treba podrobno opisati pobudo, priložiti pa jim je treba proračun. V Uradnem listu je bil objavljen tudi fac-simile obrazca za prošnje.

Rok za vlaganje prošelj za pobude, ki bodo uresničene med 15. junijem in 15. oktobrom je 1. marec 1996, rok za vlaganje prošelj za pobude, ki bodo uresničene po 15. oktobru pa 15. junij.

Prošnje je treba nasloviti na:
European Commission, DG XXII, 19/95
Attn. Ms. Olga Profili
Regional or minority Languages
Rue de la Loi 200
B-1049 BRUXELLES
FAX 0032-2-296-42-58

MINISTERO DELL'INTERNO
Ufficio Centrale per le Zone di Confine
e delle Minoranze Etniche

TRE LINEE DI INTERVENTO

Zone di Confine
Minoranze Etniche
Cooperazione Transfrontaliera

Tel.: (06) 4667.7904 - Fax: (06) 47.41.017

Pri notranjem ministrtvu ustanovljen dokumentacijski center o obmejnih področjih in o jezikovnih manjšinah

Urad za vprašanja obmejnih območij in jezikovnih manjšin pri notranjem ministrtvu, ki je v zadnjih letih izdal ze tri publikacije o manjšinah v Italiji, je sedaj obogatil svojo dejavnost z odprtjem dokumentacijskega centra, v katerem bodo na razpolago gradiva v zvezi s problematiko obmejnih področij in jezikovnih manjšin.

Ravnatelj tega urada prefekt Antonio Farrace je pred kratkim naslovil številnim organizacijam, ki se ukvarjajo z manjšinsko problematiko, pa tudi posameznikom dopis s prošnjo, naj sodelujejo pri zbiranju gradiva za dokumentacijski center in pri tem navedel nekaj primerov gradiva, ki ga bodo v Centru hranili in sistemsko organizirali.

Na prvem mestu so navedena besedila zakonskih osnutkov in upravnih aktov, ki kakorkoli zadevajo sodelovanbe ob meji ali jezikovne manjšine; tu so omenjeni tudi nacrti pobud za obmejno sodelovanje.

Sledijo študijske in raziskave v zvezi z mejnimi območji in z jezikovnimi manjšinami, pri čemer ne gre samo za

besedila pravne vsebine, ampak tudi za raziskave na gospodarskem, sociološkem, antropološkem in sociolingvističnem področju.

Poleg tega bodo v centru hranili publikacije in periodični tisk, ki ga izdajajo kulturne ustanove in reprezentativne organizacije jezikovnih manjšin. Gradivo pa bodo dopolnili s podatki o študijskih zasedanjih in seminarjih, o vseh dejavnostih na mednarodni ravni, o natecajih za spise v jezikih manjšin ter o dejavnostih radijskih in televizijskih postaj, ki oddajajo v jezikih manjšin.

Za zbiranje teh podatkov se ministrtvo obraca tudi neposredno na predstavništva jezikovnih manjšin s prošnjo, da mu dostavijo gradivo, ki bi po njihovi oceni sodilo v dokumentacijski center.

Naslov, na katerega je treba poslati gradivo, je:

Ministero dell'Interno
Ufficio Centrale per i problemi delle zone di confine e delle minoranze etniche
Via Cesare Balbo, n. 39
00184 - R O M A

Norost majskih in drugih hroščev

Kako je bilo s spreminjanjem imen ulic in z odstranjevanjem spomenikov v preteklosti

Nekateri se vključujejo v razprave o spomenikih in imenih ulic s tolikšnim sovraštvom do vsega, kar je povezano z NOB, da človek podvomi, ali je sprava sploh mogoča. Mislim na spravo, o kateri sta predsednik Kucan in nadškof dr. Alojzij Sustar dejala, da moramo o njej govoriti tako, da nas bo naredila boljše.

»Nikar se ne čudite, kako se je moglo neposredno po vojni pojaviti toliko sovraštv! Poglejte sebe, pa vam bo takoj bliže tisti čas!« je rekla znanka, sicer kulturna delavka, ko je poslušala razpravo ljubljanskih svetnikov.

Med taksnimi skrajneži je zal tudi kak kulturnik, za katerega bi veljale te besede Milana Kundere: »Pisatelj, ki piše roman zato, da bi z necim obracunal (naj gre za osebne ali ideološke obracune), je obsojen na zanesljiv in popoln estetski brodolom.« A četudi mu uspeva lociti svojo umetniško dejavnost od politike, bo se vedno zadolžil zgodovino, da bo najprej sprala z njega politično blato (temu bi lahko rekli tudi antikomunistična in celo antipartizanska histerija), da bi lahko zasijala njegova resnična umetniška vrednost.

Kako je bilo s spreminjanjem imen in z odstranjevanjem spomenikov v preteklosti? Znano je, da so med marčno revolucijo leta 1848 povsod po cesarstvu razbijali Metternichove kipe. Po prvi svetovni vojni so v nekdanji jugoslovanski državi skoraj povsod izginili Karadjordjevići in Jelacići. Resnici na ljubo pa je treba reči, da je »komunistični sistem« v Beogradu dopustil, da so se glavne ulice se naprej imenovala po knezu Milutinu in knezu Mihajlu. V Ljubljani so v povojnem času pustili najmanj 21 ulic, imenovanih po zaslužnih duhovnikih, teologih in skofih (Janez Zlatoust Pogacar, Anton Martin Slomsek, Josip Juraj Strossmayer in Anton Aloj-

medsosedskih odnosov. Končno je zmagal argument osebnosti Franca Leskoška - Luke, ki je vse pomisleke že vnaprej zavrnil tako, da se je - tudi sam nekdanji Maistrov borec - pojavil v vlogi govornika ob odkritju kipa generala Maistra v Kamniku.

Bolje se je godilo spominskim zgradbam. Pred vojno so v Zagrebu zgradili galerijo in jo posvetili kralju Petru I. Osvoboditelju. Ko so zavladali ustaši, so jo - v koke-tiranju z muslimani - spremenili v dzamijo, po vojni pa so v njej uredili Muzej revolucije. Naj je torej zgradba služila temu ali onemu namenu, vselej je ostajalo dejstvo, da jo je arhitektonsko zasnoval Ivan Mestrovic, in že samo to ji ves čas daje posebno kulturno-zgodovinsko vrednost. Mestrovicu ni mogel zmanjšati cene niti politik taksne razsežnosti, kakršen je bil dr. Vladimir Macek, ki je o njem nekoč dejal: »Ak je to kaj Mestrovic dela lepo, prosim lepo ..., a to pak ne ...«

Naglica pri postavljanju spomenikov in imenovanju ulic ni bila nikoli v zgodovini poplacana z objektivnostjo pri vrednotenju zaslug posameznih osebnosti. Ko so po atentatu v Marseillu v Varazdinu odkrivali kip kralja Aleksandra, delo Antona Augustincića, in so odstranili zastavo, s katero je bil pokrit, so ljudje nenadoma zagledali košarico s smetmi, zataknjeno za kraljevo roko; v njej je drzal spomenico, s katero je leta 1929 razglasil diktaturo. Zlobneži pravijo, da je Tito, ko si je prvič ogledal svoj

Bleiweis je bil očitno vsem napoti. Sedanja Prešernova cesta je bila najprej Bleiweisova (1879 - 1941), potem cesta Viktorja Emanuela III. (1941 - 1943), in nato spet Bleiweisova, a le do leta 1949. Pogled na ulico leta 1915.

ulic. Prva je prišla na vrsto Bleiweisova ulica, ki je postala cesta Viktorja Emanuela III. Komenskega ulico so preimenovali v Petrarkovo, Gajevo v Verdijevo, Gosposvetsko v Cesto Ariellerea, Kralja Petra trg v Rimski trg. Vse v stilu Mahničevega rimskega katolika in spomenice, v kateri so se slovenski politiki leta 1941 zahvaljevali Mussoliniju »za plemenite in posebne ukrepe ... in za spoštovanje naše kulture, ki 'prica', s kako vzvišenim pojmovanjem rimske pravčnosti ume fašistična Italija vladati narode, ki so pod njenim varstvom.«

Velika naglica je bila tudi v prvem povojnem času, ko so novopečeni politiki v svoji gorečnosti mislili, da mora imeti skoraj vsak padli partizanski poveljnik ali predvojni revolucionar svojo ulico. Svoj trg je dobil celo tedaj se ziveci general Dapevec, kar je bila seveda norost. Takoj pa je treba dodati, da je bilo malo primarov, da bi ulice dobile nova imena na škodo zaslužnih moz iz prejsnjih obdobij slovenske zgodovine.

Ostala so imena ulic in trgov po Mihaelu Ambrozu, Andreju Einspielerju, Franu Grafenaauerju, Petru Graselliju, Janezu Nepomuku, Ivanu Hribarju, Aleksandru Hudoverniku, Karlu Klunu, Antonu Koblarju, Janezu Evangelistu Kreku, Edbinu Kristanu, Karlu Lavricu, Rudolfu Maistru, Ljudevitu Pericu, Franu Povsetu, Valentinu Božicu, Luki Svetcu, Stevanu Svabici, Josipu Vosnjaku, Valentinu Zarniku in tako naprej, če se omejimo samo na politike, poslance, ljubljanske zupane in visoke castnike. S sirtvijo Ljubljane so namreč nastajale nove ulice in ceste, ki so jih poimenovali po padlih partizanih, ilegalcih, kurirjih in tako naprej. Bolj izjema je bila Dunajska cesta (nekaj časa se je imenovala tudi Tyrseva, Ciril-Metodova, del tudi Kardeljeva, in to v času, ko je bil se živ), ki se je morala umakniti Titovi. Izginila je tudi Korosceva ulica, kot da bi pozabili, da dr. Anton Korosec ni bil samo vodja klerikalne stranke, pač pa tudi vnet pobudnik majske deklaracije.

V teh razpravah se oglašajo tudi ljudje, ki mislijo, da se zgodovina začneja z njimi, pri tem pa

ne pomislijo, kaj so jim njihovi predniki položili v zibko. Podobni so povojnim sektasem, ki so leta 1945 mislili, da se je vsa slovenska zgodovina zgostila na stiri

snji slovesnosti ob spomeniku Drazgoski bitki vprico ljudi, ki so kljub gosti megli pod Bickovo skalo vztrajali, upal zavpiti: »Sramota!« Naj se ljubljanski svetnik

če bi se o tem odkrito pogovarjal z ljudmi, ki se vsako leto udeležujejo tradicionalnega pohoda po poti, ki zaznamuje nekdanjo žico okrog okupirane Ljubljane. Spominjam se, da me je ob odzaganem kamnu ustavila zenska in vsa zgrozena rekla: »Ste videli, kaj počenjajo?« Povedala mi je, da je malo prej tekel mimo predsednik države Milan Kucan, ki je ob pogledu na odzagani kamen dejal: »Tudi to je spomenik - spomenik vandalizmu!«

Vsi, ki se s preveliko ihto ukvarjajo s preimenovanjem ulic in odstranjevanjem spomenikov, ker hočejo ostati v zgodovini zapisani kot spomeniki, naj pomislijo na zgodovinski nauk, ki se glasi: človeku se kaj lahko zgodi, da mu podnevi slovesno odkrijejo spomenik, ponoči pa mladi sci-jejo po njem!

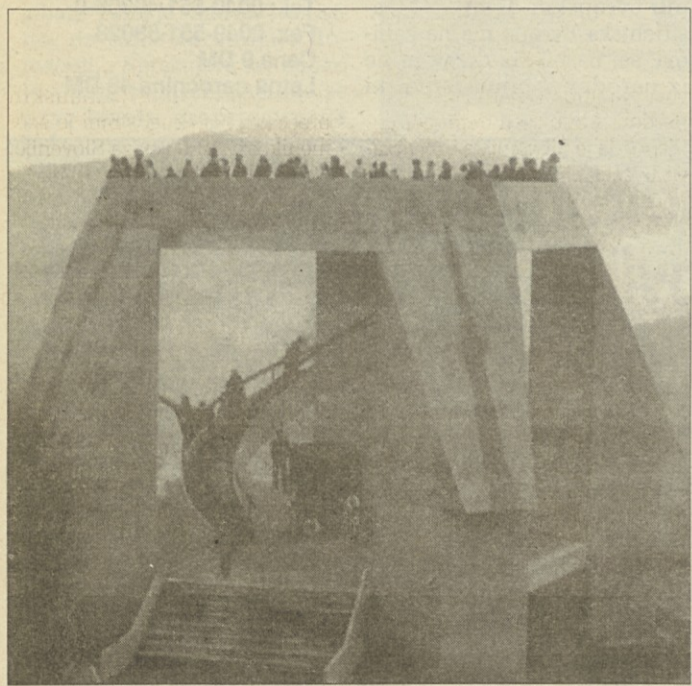
France Trebčan

Znana je se anekdota o doprsem kipu hrvaškega poglavarja Anteja Pavelića. Ko so jo pokazali Hitlerjevemu pooblašcencu pri Paveliću, generalu Edmundu von Gleise Horstenauu, je menda vzkliknil: »Izvrstno. Ima vse karakteristike Paveličevega kriminalnega značaja!« Pravijo, da je Augustincić modeliral Pavelića s Titovo vednostjo, kar je znanemu kiparju pomagalo pri konspiraciji sodelovanja s partizani.

leta narodnoosvobodilnega boja. Takrat so bili po pravilu najbolj glasni tako imenovani majski hrošci, zdaj pa tisti, ki se komaj kaj razlikujejo od večine Slovencev, ki je leta 1991 glasovala za samostojno Slovenijo. Morda je med temi castilci spomenikov tudi kdo, ki je se pred petnajstimi leti slavil Tita in za njim zaloval. Pri tem ne mislimo samo na Družinsko pratiko, ki jo je omenjal ljubljanski svetnik Dusan Kumer, temveč tudi na uvodnik v kataloški reviji 2000, katere urednik je bil Lojze Peterle. »Smrt predsednika Republike Jugoslavije Josipa Broza - Tita je prelomnica v nasi sodobni zgodovini, zgodovini, ki jo je v veliki meri zacrtal prav on, voditeljska volja in misel, zgodovini, s katero smo jugoslovanski narodi stopili v vseobčo svetovno zgodovino v pravem pomenu besede,« je bilo zapisano v uvodniku.

Ko Bostjan Turk govori o »sramotnem spomeniku«, bi moral pomisliti tudi na kiparja, ki je ustvaril spomenik. Ne vem, kako bi bilo pri srcu priznanemu slovenskemu umetniku, zdaj že pokojnemu Zdenku Kalinu, ce bi poslušal taksno in podobno sramotenje spomenikov. Na Hrvaškem je vojna povzročila veliko sovraštv do Srbov, toda težko si je zamisliti, da bi kdo, ki da kaj nase, za kako umetniško delo kiparja svetovnega slovesa Ivana Mestrovica rekel, da je »sramotno«, ker je posvečeno srbski dinastiji Karadjordjevičev in crnogorskemu vladiki Njegošu. Morda poznate človeka, ki bi si na leto-

Turk o »sramotnih spomenikih« pride pogovarjat z ljudmi, ko bodo zbrani ob spomeniku pri Urhu! Idejni vodja zaganja jamberov na Poti spominov in tovaristva bi pokazal priznanja vreden pogum,

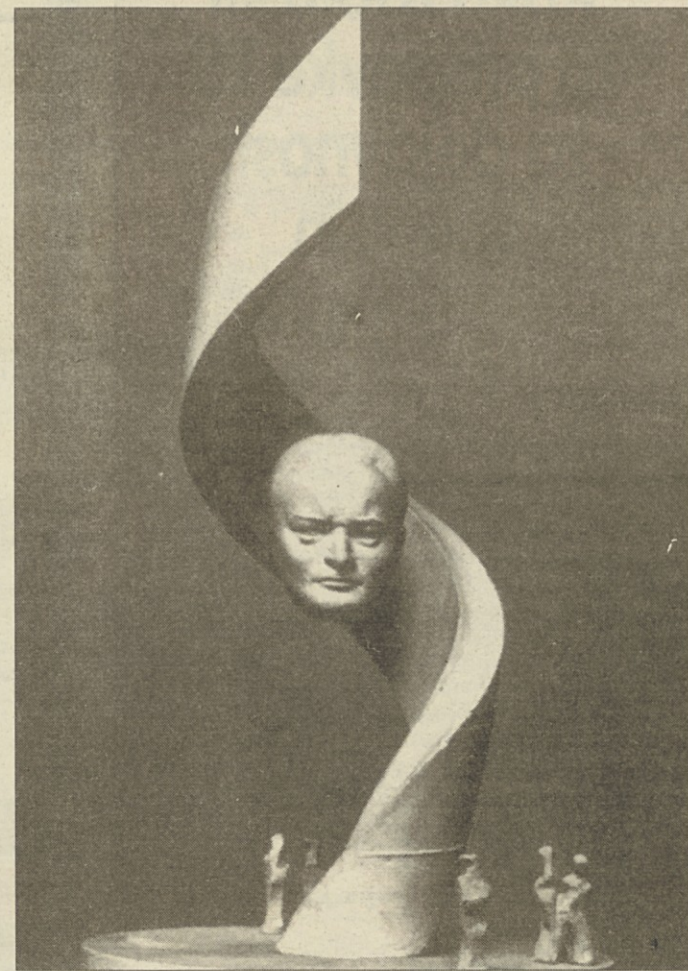
Spomenik drazgoski bitki bo preživel vse Turke in njemu podobne

zij Wolf). Pri Slomsku ni moglo prevladati mnenje, izraženo s približno temi besedami: »Ze res, da je skof Anton Slomsek veliko storil za slovenstvo, ampak v času marčne revolucije se ni postavil na stran kmeta in zemljiške odveze.« Pri generalu Maistru je, nasprotno, prevladala logika, izražena približno takole: »Res se je boril za naše severne meje, toda prej je služil cesarju in morda kje kdaj celo ukazal streljati na uporne vojake.« Ce ta »argument« ni zalegel, potem so rekli, da je njegov kip prevec izzivalno obrnjen proti Avstriji in ga je treba prenesti drugam, da ne bi pokvaril dobrih

spomenik pred rojstno hišo v Kumrovcu, v sali pripomnil: »Dobro je, Tonček, ampak kaze, da ti je Pavelić bolje uspel!«

Antun Augustincić je leta 1937 naredil za Poljake velik spomenik marsala Pilsudskega. Ker se je pri Poljakih zmanjšalo navdušenje za diktatorja ali pa je zmanjkalo denarja za plačilo, je kip ostal pri Augustinciću. Pravijo, da se je kipar v svoji praktičnosti ukvarjal z idejo, da bi s konja snel Pilsudskega in naj posadil Tita.

Prenaglili so se tudi slovenski politiki dr. Marko Natlacen, dr. Juro Adlesič in drugi, ko so leta 1941 hiteli s preimenovanjem

Osnuček za spomenik, za katerega se »previdni« naročniki niso ogreli

Šestero junakov v enem košu

Postavljanje novega spomenika neznanemu junaku v Ljubljani je zelo sporno

POSTAVLJALCI
IN RUŠILCI
SPOMENIKOV

V Chicagu pred univerzo stoji Moorova abstraktna skulptura v čast odkritju in odkriteljem jedrske bombe. Eden najbolj spornih in ubijalskih izumov v človeški zgodovini ima spomenik, ki ga nihče ne poliva z barvo ali umika v skrit depo muzeja. V Ljubljani razmišljamo drugače. Politiki so se nekaj mesecev pred volitvami spomnili na nekaj skulptur, ki motijo njihov politični pogled in estetski razgled. Nasedli so jim novinarji in javnost.

Joj, kam bi del? I, kjer si vzela! (A. Asker, Mejnik)

V prestolnici smo v trenutku pozabili na tezave s stanovanji, prometom in druge aktualne teme. Levi in desni nastopajo na okroglih mizah, razpredajo v časnikih. Vsak laik si umišlja, da ima pravico in dolžnost objaviti svoje mnenje v pisnih bralcev. Nekoč je bilo drugače. Pred devetimi desetletji so dijaki zbirali denar za Prešernov spomenik - lani so postarski di(v)jaki unicevali Navje. Okrogle mize, novinarjev in skupščinskih razprav ni bilo. Pred očmi mestnih veljakov stoji razbit Robbov vodnjak, odlomljena je glava nimfe na Ribjem trgu, izginil je bronasti akt kiparja Tineta Kosa z roba Tivolija. Vse koalicije so tiho.

Nihče med poklicaniki ni vzel v roke literature, ki govori o javnih spomenikih in njihovi podobi. Spomenike je opisala dr. Spelca Čopić, poleg nje sta knjigo napisala dr. Sonja Žitko in dr. Damjan Prelovsek. Strokovnjakov politiki niso nič vprašali. Pozabili so na komisijo, ki jo je isto Mesto Ljubljana ustanovilo leta 1991. Niso natančno prebrali (ali vprašali), kaj je zapisano v zakonih. Redki mahajo z

zastarelim odlokom, ki sta ga presegla nova država in drugačno organiziranje občin.

Ce pustimo ob strani domače zakone, je koristno prebrati vsaj

scine, kamor sodijo tudi javni spomeniki. Zahteva integralno varstvo spomenikov, njihove izvorne podobe in tradicionalnega okolja, ki je bistven del vsakega spomenika: casa in prostora, v katerem je nastal. Vsako ruseenje ali predelava lahko spremeni prostorske odnose in barve. Premesčanje spomenika je dopustno le, če gre za reševanje spomenika, ali v primeru velikih nacionalnih ali mednarodnih interesov.

Slovenci postavljamo spome-

Največji bronasti heroj, ki je dobil leta 1960 javni spomenik v jedru Ljubljane, je bil Boris Kidrič. Na internem natečaju za spomenik so sodelovali različni kiparji. Zmagal je Zdenko Kalin, znan po številnih vitkih figurah otrok med igro. Njegov predlog je bil sestavljen iz portretne Kidričeve glave v spiralnem nosilcu. Tedanji vladni in partijski veljaki niso želeli takšnega »eksperimenta«. Naročili so celopostaven, monumentalen kip govornika s portretno glavo. Kalinov kip so odlili, na posebno ploščad ga je postavil arhitekt Boris Kobe. Do danes je to največja bronasta figura v glavnem mestu. Primerljiva je s Churchillovim spomenikom v Angliji ali s kipom Pompidouja v Parizu. Za starejše Ljubljančane je B. Kidrič podoba revolucionarja in predsednika prve slovenske vlade, za druge strah vzbujajoči komunistični vladar in agresivni govornik. Mlada generacija brezbrizno parkira pred kipom in je že pozabila na saljivca, ki je velikanu v času pomanjkanja potisnil struco kruha pod pazduho.

Benesko listino, ker proslavljam trideset let njenega sprejetja. Listina govori o varovanju dedi-

nike po zajcevsko, je zapisal Ivan Cankar ob velikih proslavah leta 1905. Javno odkritje je vedno po-

Odstranjevanje Leninovega spomenika v Berlinu leta 1991

vasorjevem trgu so julija leta 1939 razbili. Posameznim natečajnim rešitvam (J. Boljka: Cankar) so v 70. letih grozili celo z bombnimi atentati, kar kaže na uveljavljeno tradicijo vandalizmov v našem prostoru.

Razbijanje kipov nam ni tuje, zanj so skrbeli vsi oblastniki in večji podaniki vseh časov. Rimljani so menjavali glave imperatorjev. Sami so zleteli v prah, preden so slovanski predniki sedeli na prestolih, sestavljenih iz njihovih nagrobnikov. Gradove so zazigali kmečki uporniki, cerkve in opremo so podirali turški konjeniki. Skof T. Hren ni le zazigal knjig, miniral je protestantske molilnice. Ob propadu Avstro-Ogrske so prevrnili in preselili kipe admiralov, generalov in cesarjev v muzeje. Italijanska okupacija Primorske je pokazala nekulturo fašistične države. Uničili so vse dosegljive javne spomenike, niti znamenja na grobovih jim niso bila sveta. Po letu 1941 so razbili se jugoslovanske dinastične spomenike v Ljubljani. Nova jugoslovanska država je postavila v kot spomenike herojem prve vojne (npr. Maister). Z jeklenico so oblastniki polomili Trsarjeve Ekvilibriste, delavci so demonstrirali pred Batičevim ateljejem, ker jim ni bil všeč spomenik v Logatcu.

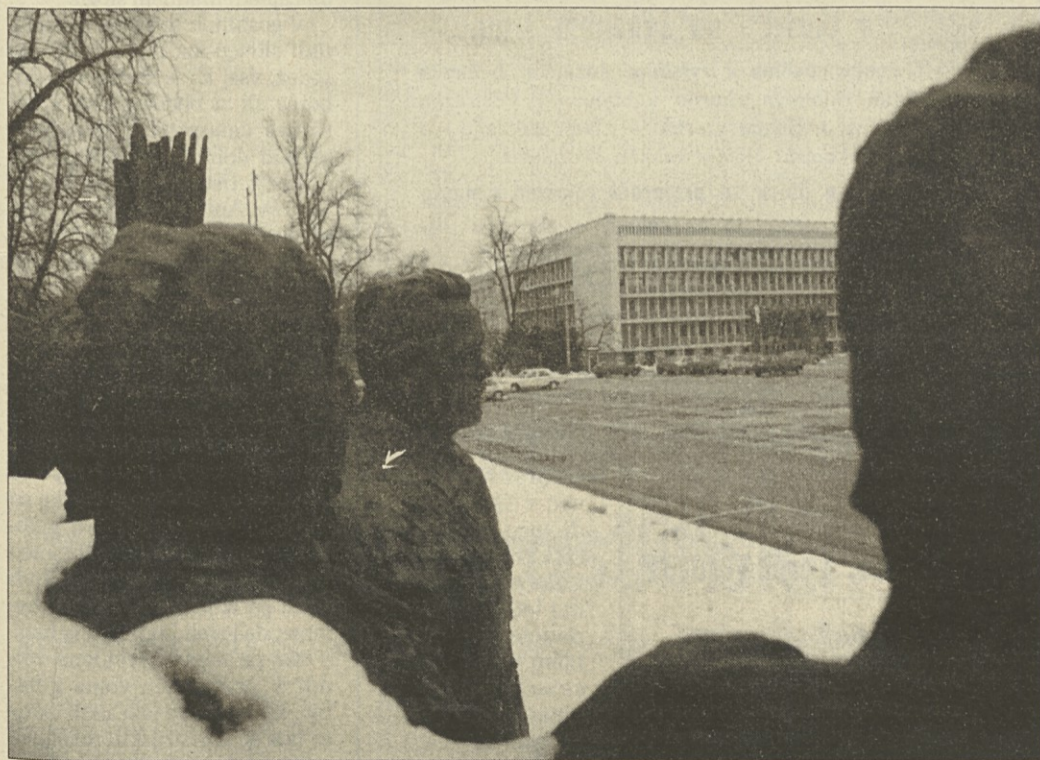
Novi bronasti heroji so počasi dobili prostor na glavnih trgih in ob pomembnih ulicah. Maribor in Ljubljana sta dobila največje skulpture sele leta 1975. V Sloveniji je bilo postavljeno malo resnično patetičnih in velikih figur, če se primerjamo s soslednimi državami. Kiparji in naročniki so se

oklepali tradicije znamenj in klasičnih zasnov. Usli smo virusu, ki je okuzil vzhodni socialistični tabor: bronastega Lenina v vsako vas. Na strokovnem posvetu v Berlinu je bilo pred tremi leti potrjeno, da je Slovenija edina država iz socialističnega tabora, ki ni imela spomenikov Marxu in Engelsu. Tako smo se na posvetovanju lahko pohvalili, da pri nas spomenikov ne podiramo. Postavljanje novega spomenika neznanemu junaku v Ljubljani je zelo sporno in premalo utemeljeno. Ljubljana ima spomenik neznanemu francoskemu junaku, ki počiva pod Ilirskim stebrom. Imamo spomenik znanim in neznanim junakom prve svetovne vojne. Pred kostnico na Zalah

stoji Peruzzijev kip Kranjskega Janca. Žrtve druge svetovne vojne imajo Boljkov spomenik na robu Zal (1965). V bližini je kenotaf, posvečen žrtvam dachauskih procesov. Na drugi strani je spomenik žrtvam bojev za Slovenijo. Nov spomenik junakom bi bil tako šesti spomenik s podobno vsebino v mestu.

Pred prejšnjimi volitvami je ljubljanska podružnica SKD osveščeno plačala obnovo podstavka Sidra v Zvezdi. Pozivam politične stranke, naj se oglasijo v Ljubljanskem zavodu za varstvo dediščine in poiščejo vsaka svoj spomenik, ki potrebuje denar za vzdrževanje in obnovo. Seznan zavoda je dovolj dolg za vse.

Gojko Zupan

Spomenik Kardelju (Foto: Boban Plavevski)

Kardeljev spomenik na Trgu Republike, nekdanjem Trgu revolucije, je bil postavljen z velikim slavljem julija leta 1981. Lokacija spomenika je bila izbrana, saj je bil ves Turjaški ali Nunski vrt pozidan v slavo revoluciji in novi državi po načrtih, ki so nastajali v šestdesetih letih. V sedemdesetih so bile politične razmere toliko spremenjene, da je bil spomenik revoluciji postavljen ob rob in ne sredi ploščadi. Pod glavnim spomenikom so na nizek podstavek pritrdili bronasto množico s portretom teoretika samoupravljanja Edvarda Kardelja v sredini. Kipar je modeliral skupino, kakršno so želeli naročniki. Ti so razpisali vsejugoslovanski javni natečaj. Izbrali so rešitev, ki je povzemala maso Calaiskih meščanov in prepoznavno formo Trsarjevih manifestantov. Kritičnih ocen kipa v javnosti ni bilo, evforičnih hval Kardelja in proslave pa toliko več.

litčni dogodek. Novinarji opišejo pevski zbor, mazoretke, govornike in vse, ki sedijo v prvi vrsti. Redki sramežljivo omenijo kiparja in arhitekta. Z navideznim slavljenjem zgodovinske osebe politiki slavijo sebe in svoje ideje. Po proslavi in klobasah skrbijo za spomenike samo komunalci in službe za varovanje dediščine. In pisci grafitov.

Slovenci s spomeniki nismo imeli srečne roke. Prvi figuralni izdelek je bil posvečen Valentinu Vodniku, drugi Presernu, poznejši Cankarju in Slomsku. Vedno in pri vseh je ostalo nekaj zadreg, izbrani so bili kompromisni kipi, ki so bolj ugajali veljakom kot strokovnjakom. »Demokratska« javnost je izbirala po svoje. Kraljev kip na Val-

Po zmagi revolucije so v Moskvi razrušili spomenik ruskemu carju

ZGODOVINA

GORICA NEKOČ IN DANES

Za časa Avstrije v Gorici gostilne v slovenskih rokah

Vsakokrat, ko pišemo in govorimo o nekdanji Gorici in gorisko-gradiscanski deželi je nujno, da se seznanimo vsaj z osnovnimi številkami iz avstrijskih časov. Gorica je bila politično-upravno in gospodarsko središče velike dežele, ki je segala od Alp do morja, od meje z Italijo do Istre. V tej deželi je v letu 1890 živelo 220.308 prebivalcev. Na takratnem uradnem ljudskem štetju jih je 135.020 povedalo, da je njihov občevalni jezik slovenski, Italijanov oz. Furlanov je bilo 76.514, Nemcev 2.195, drugih pa 133. Podobno razmerje sil med Slovenci in Italijani, torej 2 proti enemu, je bilo zaznati tudi v naslednjih letih. Ko so v mestu Gorici leta 1911, zaradi poverb s strani funkcionarjev goriske občine, morali ponoviti ljudsko štetje v mestu, se je razmerje rahlo izboljšalo v našo korist.

Zaradi tega ni nič čudnega, da je bilo kar veliko trgovcev v Gorici slovenske narodnosti. Se zlasti so se trgovci in obrtniki priceli zavedati svoje narodne

pripadnosti ob koncu stoletja, ko je Andrej Gabršček vrgel v svet parolo »Svoji k svojim«. Utrdil je položaj slovenskih trgovcev, istočasno slovenskega meščanskega razreda. Takrat je bilo ustanovljeno tudi trgovsko in obrtno društvo, stanovska organizacija za vso deželo, v katero se je včlanilo nad tisoč trgovcev in obrtnikov. Utrdile so se slovenske banke. Vse to je zaskrbelo italijanske someščane, ki so dotlej bili zelo močni v trgovskem sektorju.

Ce pobrskamo po raznih uradnih ali poluradnih seznamih trgovcev in po reklamnih oglasih v takratnem časopisu, bomo zelo lahko ugotovili, da je dober del trgovcev bil slovenske narodnosti. To je veljalo se zlasti za gostilničarje. Bolj malo so Slovenci bili prisotni med kavarnarji. Kavarne so v glavnem bile domena italijanskih ter

nemških gostincev. Ob vseh vpadnicah v mesto so bile tudi gostilne s prenočišči, z dvoriščem in s hlevom za konje. Kmetje, ki so s Krasa in iz Vipavske doline, z gorã in iz Brd, prihajali v mesto, so konje in vozove puščali za nekaj ur na dvoriščih in v hlevih teh gostiln. Gostilničarju je bilo seveda treba plačati to »parkimino«. Gost se je seveda tudi ustavljal, v glavnem pred odhodom, nekaj popil in pojedel. Golaž, vampi in klobase so bili med najbolj zazele-

nimi krozniki. Na mizah so bile steklenice polne vipavskega in briskega vina. Tudi pivo je naslo svoje mesto. V skoro vsaki teh gostiln je bil tudi sluga, »stalar«. Poleg place je seveda dobil tudi »mančo«. Veljala je tudi naveda, da je stalar ob prazniku sv. Andreja sam pobiral »parkimino«.

Slovenske gostilne v Gorici so se obdržale tudi v času med dvema vojnama, saj se je takrat slovensko zaledje še povečalo. Gorici sta bili priključeni tudi

Idrija in Vipava, ki sta prej sodili pod deželo Kranjsko. Takoj po vojni so ji priključili tudi Postojno, Ilirsko Bistrico in St. Peter na Krasu, a ti se v gospodarskem oziru niso videli v Gorici. Marsikatero gorisko gostilno je v tistih letih upravljala ista družina kot pred 1. svetovno vojno.

Takšno družinsko nadaljevanje vodenja obrata smo opazili se dobri dve desetletji tudi po 2. svetovni vojni. Mladi člani teh gostilniških in tudi drugih trgovskih družin so se takrat

priceli usmerjati v druge poklice in družinska tradicija je prenehala. Vedno manj pa je bilo tudi slovenskih gostov. Po letu 1947 Gorica ni več upravno in gospodarsko središče velike Goriske dežele. Državna meja med Italijo in Jugoslavijo, zarisana v letu 1947, nam je prinesla velike spremembe. Onkraj meje je zrastle novo središče, Nova Gorica. Najprej jugoslovanski, danes slovenski

državljeni, v Gorico sicer prihajajo vsak dan. Porazgubijo se po raznih trgovinah, v glavnem nimajo casa in niti denarja, da bi se na kosilu ustavili v gostilni. V glavnem posebej le kavico, pa jo brz mahnejo čez mejo domov. Ni torej več ekonomskega razloga, da bi bilo toliko slovenskih gostiln. Mladi slovenski podjetniki so se usmerili v druge trgovske poklice. Slovensko zaledje Gorice na italijanski strani pa je veliko manjše od furlanskega.

Da so slovenske gostilne imele velik pomen za naše ljudi imamo dokaz v marsikateri kroniki ali literarnem spisu. Tudi iz policijskih arhivov izvemo marsikaj. To velja za policijsko belezko o »nevarnih« obiskovalcih te ali one gostilne, kot tudi o protizakonitih dejanjih, ki so se pripetili v tem ali onem gostišču. Policijski zapisniki, kolikor so ohranjeni, so seveda zelo zanimivi, pisani pa so v običajnem uradnem slogu.

V gostilnah so razna društva, tudi slovenska, imela tudi svoj sedež, vsaj ko je slo za seje odborov ali za občne zbornice. V goriskih časopisnih kronikah večkrat dobimo zabeleženi dve gostišči, tisto pri »Zvezdi« na Trgu sv. Antona, kjer je v dvorani nad hlevom bila tudi telovadnica Sokola, ter Hotel »Pri zlatem jelenu«. Tam je bilo kar nekaj dvoran, kjer so potekali občni zbori, kongresi in plesi. Tam so imeli tudi dvorišče, kjer je bilo veliko miz. Ko prebiramo takratne časopisne kronike, najdemo zabeleženo, da je na kongresu ali občnem zboru bilo po 500 in več ljudi. Stevilke so pretirane, saj toliko ljudi v gostilniško ali hotelsko dvoranico sploh ni moglo vstopiti. Kljub temu pa iz poročil lahko razberemo, da je teh ljudi bilo veliko.

Kaj pa med 1. svetovno vojno? V prvem letu vojne z Italijo, ko je do avgusta 1916 Gorica bila še v avstrijskih rokah, so gostilne, katerih upravitelji so bili ostali v mestu (večina jih je namreč sla v begunstvo), bile kraj, kjer so se ljudje shajali. Svoj prostor so našle tudi v spisih naših literatov. Dovolj nam bo omemba neke crtice Damira Fajgla, v kateri opisuje društveni sestanek ob kozarcu vina, medtem ko zunaj padajo italijanske granate. Ko so se Avstrijci po kobaridskem prodoru vrnili v Gorico, so slovenski kronisti v raznih slovenskih dnevnikih podrobno opisali stanje his in trgovin v raznih goriskih ulicah. Nekdanje lastnike, takrat v begunstvu na Stajerskem, Kranjskem ali se dlje, so hoteli opozoriti na stanje teh stavb. Iz teh kronik izvemo, da je ta in ta gostilna se odprta in da razumljivo zelo dobro tudi deluje.

Marko Waltritsch

Restavracija „PRI ZLATEM JELENU“

v GORICI - pred nadškofijo - v GORICI

Shajališče meščanov in okoličanov. — Toči najboljša črna in bela vina in pivo.

Izborna kuhinja.

Sobe za prenočišče. Snaga vzorna. Postajališče avtomobilov, ki vozijo v Bovec, Cerkno, Tolmin, Idrijo.

Za obilen obisk se priporoča **ALOJZIJ VIDA**, restavrater.

Slovenski gostilničarji v letih 1903 in 1923

Andrej Gabršček je za pred koncem prejšnjega stoletja pričel izdajati Rocne kazipote v katerih so bili kar se da izpopolnjeni sezname trgovcev in obrtnikov kot tudi raznih ustanov in društev. Kazipoti so izhajali vsako leto. V tistem za leto 1903 najdemo tale seznam slovenskih gostilničarjev v Gorici.

Gostilničarji so bili: Mihael Ahac (Ulica sv. Ivana 6), Matija Bensa (Cingraf 19), Peter Birsa (Corte Caraveggia 3), Peter Birsa (Rabatišče), Jakob Bone (Corte Caraveggia 1), Marija Cej (Trg s. Antona 6),

(ulica Bertolini), Anton Lenardič (Ul. Ascoli 29), Stefan Loversič (Stračice

2), Ferdinand Žagar (proti pokopališču), Anton Zerjal (Magistratna ulica 6).

V kasnejših letih se je število slovenskih gostiln še povečalo. Nekateri gostilničarji so se iz prej omenjenih naslovov preselili v drug kraj mesta in marsikdo je s seboj odnesel oz. prinesel tudi naslov prejšnje gostilne. Treba je tudi povedati, da je Andrej Gabršček striktno označeval ulice s slovenskim uporabnim imenom, pa čeprav so ljudje na zupanstvu odločili za čisto italijansko navedbo

ci, kajti le ta dva kraja sta tedaj sodila v gorisko občino. Podgora, Loc-

nik, Standrez, Sempeter, Vrtojba in Solkan so tedaj občinsko bili samostojni.

Po vojni Andreja Gabrščka ni bilo več v Gorici. Zaradi tega je Narodna tiskarna (kasneje Lukežičeva tiskarna) leta 1923 izdala podoben kazipot. V njem najdemo dolg seznam gostilničarjev. Za razliko od gabrščekovega so v njem tudi gostilničarji italijanske narodnosti, med katerimi je kar veliko priseljencev iz "starih" pokrajin. Imena ulic so se zamenjana. Najdemo pa več reklamnih oglasov slovenskih gostilničarjev v takratnih časopisih in drugih publikacijah. Na tej strani objavljene reprodukcije reklam so vzete iz Kalendarja Goriske matice za leto 1925. Fotografija pa nam prikazuje goste in strežno osebo na dvorišču hotela-gostilne Pri zlatem jelenu v tridesetih letih.

M.W.

KAVARNA „ADRIATICO“

prej „Central“ na Travniku

Popolnoma na novo urejen lokal z gornjimi dvoranami, 3mi biljardi in vsem komfortom.

Domači in inozemski časopisi. --- Zbirališče učiteljev in športnikov.

Za obilen obisk se priporočata

Nadig - Pečenko lastnika.

Krčma IVAN PAVLIN

prej v Oslavju, sedaj v Gorici
Viale XX Settembre šte. 48

streže s prvovrstnim pristnim belim in črnim briškim vinom. - Zbirališče rojakov iz Gorice in iz goriških Brd.

Alojzij Colja (Rabatišče 30), Andrej Figelj (Rastel 17), Vinarska in sadjarska zadruga za Brda (Ul. sv. Klare 7), Anton Fon (Semeniška ulica 6), Ivan Glesčič ("Kiki-riki", Nunska ulica 7), Josip Gorjanc (Ulica Ascoli 28 in na Kornu 2), Ivan Gregorič (Cingraf), Ana Kante (Koren 2), Ana Kavš (Stolni trg 2), Ivan Katnik ("Pri Lizi", Kapucinska ulica), Stefan Kofol (Trzaška cesta 19), Marija Kocman (Trg sv. Antona 2), Josip Komel (Ajševica), Josip Kranc

Meščani! Okoličani!

Obnovljena je v večjih in prenovljenih prostorih staroznana

RESTAVRACIJA PRI ČRNEM ORLU

GORICA - VIA S. GIOVANNI 6

Točijo se pristna briška in vipavska vina ter izvrsten kraški teran. — Tam imate na razpolago sobe za potnike, igrališče na krogle in konjske hleve.

Postrežba točna!

Toplo se priporoča sl. občinstvu

Domača kuhinja.

lastnik IVAN FIEGL.

KMETIJSKA PODJETJA / PO ODPRAVI POKRAJINSKIH SEZNAMOV

Prehod na nov register kmetijskih podjetnikov

Končal se je postopek, ki so ga sprožile stanovske organizacije kmetov

Na zadnjem sestanku glavnega sveta Kmečke zveze je tekla beseda tudi o deželni zakonodaji z dne 28. novembra 1995, ki po 23 letih odpravlja dosedanji Pokrajinski seznam kmetijskih podjetnikov (albo) in ustanavlja namesto njega register kmetijskih podjetnikov.

Tako se je po dolgih razpravah in predlogih končal postopek, ki so ga sprožile stanovske organizacije kmetov - pri nas se posebej Kmečka zveza kot pridružena članica konfederacije italijanskih kmetov CIA - za sprejem sodobnega instrumenta za ugotavljanje kmetijskih podjetij v deželi in za določanje prednosti pri podeljevanju podpor raznim vrstam kmetijskih podjetij. Zakon, ki ga je že odobrila državna vlada in je zdaj v preučevanju Evropske unije, sicer ne ustreza v celoti predlogom in smernicam stanovskih organizacij, predstavlja pa nedvomno korak naprej v prilaganju deželne zakonodaje kmetijski stvarnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini in specifično tudi v trzaski pokrajini.

Reforma registracije kmetijskih podjetij prinaša nekaj pomembnih novosti. Predvsem opredeljuje lik kmetijskega podjetnika s pretežno dejavnostjo ob upoštevanju normativov Evropske unije. Pri tem potrjuje rekvizite kar zadeva dohodek, ki mora vsaj za polovico prihajati od kmetijske dejavnosti, in kar zadeva čas, ki mora biti vsaj 50-odstotno namenjen kmetijski dejav-

nosti. V primeru, ko ima podjetnik več vrst dohodka, se kmetijski dohodek ne računa na osnovi katastrske rente, ampak na osnovi 25 odstotka celotnega dohodka od kmetijske dejavnosti. Poklicne sposobnosti se pridobijo z ustreznim študijskim naslovom ali z dokazilom o vsaj triletni kmetijski aktivnosti ali pa s potrdilom o obiskovanju poklicnih tečajev in o uspešno opravljenem izpitu. Poleg fizičnih oseb se štejejo kot osebk s pretežno kmetijsko dejavnostjo tudi pravne osebe, med njimi tudi kapitalske družbe, če imajo ustrezne zakonsko predvidene rekvizite.

Register, ki je v pripravi pri Trgovinski

zbornici, je razdeljen na sedem sekcij. V prvo se vpisejo neposredni obdelovalci, v drugo družbe oseb, v tretjo kmetijski podjetniki s to pretežno dejavnostjo, ki pa niso neposredni obdelovalci, v četrto kmetijske zadrge in v peto kapitalske družbe.

Vsi ti osebki morajo biti lastniki podjetij (za družbe vsaj dve tretjini članov) s kmetijskim zavaranjem in z obveznim vodenjem računovodstva IVA. V sedmi sekciji se vpisejo neposredni obdelovalci, ki imajo samo številko IVA (t.i. mali part-time). V zadnji so vključeni kmetijski podjetniki, katerih dejavnost ni pretežno kmetijska in imajo svoja podjetja na visinskih ob-

močjih. Tem so izenačene kmetije v trzaski pokrajini v smislu 1. člena deželne zakonodaje št. 8 z dne 7.2.1992. Ta zakon določa, da je priznan kot kmet tudi tisti obdelovalec, ki prejema od kmetijske dejavnosti 25 odstotkov svojega celotnega dohodka, mora pa kmetijstvu posvečati pretežno del svojega časa.

Pri podeljevanju prispevkov imajo prednost mladi, nato kmetijski podjetniki na visinskih območjih (vključno s tistimi v trzaski pokrajini) in nato vpisani v register po vrstnem redu sekcij, na katere je register razdeljen.

Pri Trgovinski zbornici je ustanovljena pokrajinska komisija za vodenje registra s trajanjem

treh let. Sestavljajo jo štirje člani poklicnih stanovskih organizacij, en predstavnik Trgovinske zbornice in en strokovnjak iz vrst agronomov, kmetijskih izvedencev ali gozdarjev. Predvidena je tudi možnost ustanovitve področnih posvetovalnih komisij. Dosedanje pokrajinske komisije za »albo« imajo 6 mesecev časa, da pregledajo in izpopolnijo sezname vpisanih na osnovi novih norm. Uresničevanje novih norm ne bo lahka stvar, posebno v začetni fazi interpretiranja norm, saj so prehodne norme od prejšnjih seznamov (albo) na nove registre, po mnenju stanovskih organizacij dokaj pomanjkljive.

J.K.

NOVICE

Kmečka zveza opozarja na plačilo davka na številko IVA

Kot prejsnja leta, je tudi za leto 1996 treba plačati letno takso na številko IVA (partita IVA). Tega davka so oproščeni vsi tisti, ki so prekinitev svoje dejavnosti sporočili uradu IVA pred 30. januarjem 1996. Vsi ostali morajo takso, ki znaša 100 tisoč lir, plačati s postno poloznico. Odrezek poloznice morajo oddati v krajevnem uradu IVA najkasneje do 5. marca letos.

Kmečka zveza vabi svoje člane, da se za plačilo takse oglašijo v njenih uradih najkasneje do 29. februarja in poravnajo 108.000 lir (100.000 lir je taksa, 1.000 lir poštni stroški, 7.000 lir organizacijski prispevek). Za plačilo takse sta poleg osrednjega urada v Ul. Cicerone na razpolago tudi podružnici: - v Nabrezini št. 97 (na trgu poleg semenarne), vsak torek od 8. do 13. ure (tel. 200073); - na Opcinah, Narodna ulica 71/1, vsak četrtek od 8. do 12. ure (tel. 214465).

Pravila za prodajo vina pod znakom o nadzorovanem poreklu

Kot določa 13. člen državnega zakona št. 164 z dne 10.2.1992, ki med drugim ureja tudi promet vina z nadzorovanim poreklom (DOC), so dolžni vsi tisti, ki nameravajo svoje vino prodajati pod oznako DOC, ta vina dati v kemično analizo in organoleptsko oceno komisiji, ki deluje v okviru Trgovinske zbornice in ki jo vodi dr. Mario Gregorič. Če kemična analiza pokaže, da vsebnost vina ni v skladu s pravilnikom DOC, tako vino niti ne pride pred komisijo. Tisto vino, ki ima predvidene vsebnosti, pa gre pred ocenjevalno komisijo, ki meritorno potrdi, da ima vino res tiste organoleptске značilnosti, ki jih predvideva pravilnik DOC. Ta komisija se bo sestala v drugi polovici tega meseca, zato Kmečka zveza vabi svoje člane vingeradnike, ki nameravajo prodajati vino pod oznako DOC, da se v ta namen zglašijo v uradih KZ, ki bodo koordinirali prijavo in pobiranje vzorcev.

Razprava o novem deželni zakon za področje kmečkega turizma

Preteklo sredo se je na sedežu deželne sveta sestala stalna deželna komisija za kmetijstvo pod predsedstvom svetovvalca Strizzolija in v prisotnosti deželne odbornice za kmetijstvo Beppina Zoppolata. Namen srečanja je bil razprava o predlogu novega deželne zakona o kmečkem turizmu. Pred člani komisije so se zbrali predstavniki deželne kmečkih organizacij (konfederacije kmetov CIA, zveze neposrednih obdelovalcev Coldiretti, Unione agricoltori in Kmečke zveze), ki so izrazili svoje mnenje in pripombe k zakonskemu predlogu.

V uvodu sta predsednik komisije Strizzoli in deželni odbornik Zoppolato orisala predstavnikom stanovskih kmečkih organizacij vsebino predlaganega zakona, ki je namenjen predvsem ureditvi te kme-

tijske dejavnosti v deželi. Pojmovanja mora biti predvsem kot dopolnilna dejavnost za ohranjanje kmetijstva na manj ugodnih območjih, pa seveda tudi za ovrednotenje kmečkih proizvodov in kmečke kulture. V zvezi s tem so predstavniki kmečkih organizacij poudarili, da mora prav v tem biti glavna vloga agroturizma, zato pa ga morajo voditi v prvi vrsti kmečke družine, ki neposredno obdelujejo zemljo in redijo živino. Agroturizem, so poudarili predvsem predstavniki CIA, Coldiretti in Kmečke zveze, mora zato ostati na družinski ravni, torej vezan na kmetijo, ne pa postati nekakšen industrijski obrat.

Poudarjeno je bilo tudi, da mora Dežela poenostaviti birokratske in sanitarne norme za pridobivanje potrebnih dovoljenj in za uporabo

kmečkih prostorov za to dejavnost. Rečeno je bilo, naj se podpore za agroturizem namenja na način in po prednostih, ki ji določa novi deželni zakon za register kmetijskih podjetnikov. Pri tem pa je treba omeniti se stalisce Kmečke zveze, ki je poudarila, naj se v zakonu spoštujejo kriteriji, ki so bili določeni pri sprejemanju deželne zakonodaje o registrih, kar pomeni, da se vso trzasko pokrajino obravnava kot gorato območje. Kmečka zveza je tudi predlagala, naj se v zakonu predvidi, da bo lahko zavoda ERSa za slovenske kmete pripravil poklicni tečaj za agroturizem v slovenscini.

Oba predloga Kmečke zveze sta v komisiji naletela na razumevanje in obstaja možnost, da ju bo Dežela tudi upoštevala. (jk)

STROKOVNI NASVETI / VARSTVO RASTLIN

Izberimo naravi prijazna sredstva za zatiranje rastlinskih škodljivcev

Kemijskim pripravkom za varstvo rastlin se pač ne moremo odpovedati

Okrog varstva rastlin se dviga že nekaj let veliko prahu. Preogosto vihtijo metle tudi ljudje s pomanjkljivim znanjem in se manjšim razumevanjem pravih kmetijskih težav. Res je sicer, da bi nekateri s kmečkimi pripravki zatrl vse živo, drugi pa bi spet prepovedali vse, kar spominja na sredstvo za varstvo rastlin. Napačno mislijo tako eni kot drugi, kajti vsako pretiravanje je nesmiselno. Resnica pa je, kot po navadi, v zlati sredini. Kemijskim pripravkom za varstvo rastlin se ne moremo odpovedati ne danes in niti jutri, lahko pa jih smotrneje uporabljamo ali pa segamo po takih pripravkih, ki so naravi bolj prijazni. Teh je na trzišču več in je prav, da jih pobliže spoznamo, saj se blizu časa, ko se začnejo posegi proti boleznim in škodljivcem.

Mineralna olja

Mineralna olja vse bolj uporabljamo v sadjarstvu in tudi v vinogradništvu. Predvsem ljubiteljski sadjarji jih uporabljajo vedno pogosteje. Pridobljena so iz zemeljskih olj in tako preciscena, da rastlinam ne škodujejo. Delujejo samo mehansko, saj niso strupena. Škodljivce zadušijo, ker jih pri skropljenju prekrijejo z masčobo. Ta olja uporabljamo predvsem za zimsko skropljenja, ko zatiramo jajčeca listnih usi, kaparjev in bolsice. Po temeljnem skropljenju se jajčeca zadušijo in se iz njih ne izležejo ličinke.

Insekticidi na podlagi *Bacillus Thuringiensis*

Bacillus Thuringiensis je nevaren za nekatere gosenice škodljivih metuljev. Bakterija je posušena in pripravljena

kot prah za suspenzijo. Ogrožene rastline poskropimo in s tem dosežemo, da se gosenice prenehajo hraniti, saj deluje pripravek kot želodni strup. Ker bakterija povzroča prebavne motnje, gosenice prenehajo objedati rastlino.

Prednost teh bioloških pripravkov pred drugimi klasičnimi insekticidi je v tem, da ne posegajo veliko v naravno okolje, saj so za ljudi in toplotne živali le malo strupeni. S temi sredstvi uspešno zatiramo gosenice olivnega olja, grozdnega sukaca, kopu-sovega belina, murvinega prelca in druge gosenice. Uspešna so tudi proti ličinkam koloradskega hrošca.

Naravni piretroidi

Mnoge rastline vsebujejo naravne insekticidne snovi, ki so jih poznali že nasi pred-

niki. Med najbolj znanimi je snov, ki jo pridobivamo iz rastline Chrysanthemum Cinerariifolium. Ta snov - piretrin - je učinkovito sredstvo proti mnogim škodljivcem. Čeprav je, kot rečeno, že dolgo znano, smo ga zadnja leta le malo uporabljali, saj so ga v kmetijstvu nadomestili z umetnimi piretroidi. Prednost naravnega piretrina je v tem, da je hitro razgradljiv in kot takšen manj nevaren za živali in cloveka. Mnogo manj namreč obremenjuje okolje kot umetne snovi. Na dnevni svetlobi se razkroji že v 3 do 5 dneh.

Insekticidi iz naravnega piretrina so namenjeni predvsem zatiranju listnih usi, tripsa in pršice prelke. Glede na nizko strupenost in hitro razgradnjo jih lahko uporabljamo tudi na vrtnicah.

dr. Mario Gregorič
Strokovna služba KZ

PANOGE / POBUDA ZAVODA ERSa

Eksperimentalni program za širjenje oljkarstva v deželi

Glede na to, da je pri članih na Trzaskem veliko zanimanja za oljkarstvo, saj pogosto sprašujejo, ali obstajajo kakšne posebne podpore za nabavo novih oljčnih sadik, Kmečka zveza sporoča, da je deželni zavod za razvoj kmetijstva ERSa tudi za letošnje pripravil eksperimentalni program za širjenje oljkarstva. V ta namen je v svojem proračunu predvidel 50 milijonov lir, s katerimi želi omogočiti zasaditev novih oljčnih nasadov na 10 hektarjih novih površin v Furlaniji - Juljski krajini.

Kdor namerava izkoristiti to možnost za ureditev novih nasadov, mora do konca februarja vložiti na zavod ERSa prošnjo z navedbo kraja, površine in števila oljčnih sadik. Pri tem pa je treba poudariti, da je program ERSa namenjen širjenju oljka na območjih, kjer kultura ni še prisotna, obstajajo pa po-

goji za njeno gojitev, predvsem z zasajenjem tistih oljčnih vrst, ki so bolj odporne proti mrazu, kot sta pendolino, lecino in druge in katere bo ERSa tudi razdeljevala.

Kmetije, ki bodo zaprosile za dodelitev oljčnih sadik v okviru tega programa, bo obiskal zavod tehnik, ki bo po ogledu terenov podal svoje mnenje o uместnosti dodelitve sadik. Seveda nudi ERSa te ugodnosti za vso deželo in ne samo za trzasko pokrajino, ki je na področju oljkarstva že preizkusena. Ostaja pa vsekakor možnost, da bo določeno število oljčnih sadik prislo na Trzasko, saj so tudi pri nas se območja in površine, na katerih oljka lahko uspeva. O tem pričajo stare izkušnje, na primer v bregu pod Kontovelom, Prosekom in Krizem, kjer je se danes močje najti kako opuščenno oljčno drevo. (jk)

SMUČANJE / SVETOVNO PRVENSTVO

Danes uradna otvoritev v Sierr Nevadi, jutri že prva odločitev

Med favoriti za kolajne so tudi slovenski smučarji in smučarke

SIERRA NEVADA - Danes bodo na nogometnem stadionu v Granadi, slovesno otvorili svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, ki bi moralo biti na sporedu že lani, vendar so ga zaradi pomanjkanja snega odložili Rsranczi in drugi. Norvežani. V enoinpolumnem programu se bo v mimohodu predstavile vse sodelujoče reprezentance, nato bodo nastopile tudi španske folklorne skupine ter nekateri znani operni pevci.

Za prvenstvo se je prijaviilo 51 držav. Po podatkih Mednarodne smučarske zveze se je zadnja prijavila Azirija, ki bo prvič sodelovala na svetovnem prvenstvu. Novinke na SP so tudi Armenija, Islandija, Maroko, Romunija, Južna Afrika, Ukrajina in Urugvaj. Najštevilčnejša bo italijanska reprezentanca s kar 54 udeleženci. Prijavljenih je 435 tekmovalcev, k njim pa je treba pristeti se trenerje, funkcionarje in serviserje.

Tekmovalni del svetovnega prvenstva se bo začel jutri z ženskim superveleslalomom, naslednji dan bodo na vrsti moški, po dvodnevem premoru pa bo v petek najprej na sporedu ženski kombinacijski smuk, nato pa bosta v soboto in nedeljo na sporedu se »prava« smuka. Najprej bodo startali moški, dan kasneje pa ženske. Smukati bodo

v areni tudi v ponedeljek, ko bo smuk stel za kombinacijo s torkovim (20. 2.) slalomom za kombinacijo, medtem ko bodo kombinacijske kolajne pri ženskah razdelili že dan prej, ko bo na sporedu slalom.

Vrhunec bo prvenstvo doživelo s tehničnimi disciplinami, ki bodo na sporedu od 22. do 25. februarja. V četrtek, 22. februarja bo na sporedu ženski veleslalom, dan kasneje se bodo pomerili moški, v soboto bo na sporedu ženski slalom, prvenstvo pa se bo zaključilo z nedeljskim slalomom za moške.

Pisati o favoritih je težko. Smučarski vrh je širok. Upe na najvišje uvrstitve gojijo Avstrijci, Svicarji, Norvežani, Francozi in dragi Italijani največ pričakujejo od Alberta Tombe, Deborah Compagnoni, Isolde Kostner in moske ekipe v hitrih disciplinah, nekaj želez pa imajo v ognju tudi Slovenci. Kljub doslej neuspešni sezoni velja na prvem mestu omeniti Jureta Kosirja, pozabiti pa ne smemo niti na Jureta Miklavca in Reneja Mlekuza. Toda pravo moč ima Slovenija letos pri ženskah, kjer je Urška Hrovat nedvomno v sami slalomski spici, po kolajnah lahko posežejo tudi ostale, najprijetneje pa lahko presenetijo veteranka v slovenski izbrani vrsti Natasa Bokal.

SMUČANJE / VELESALOM V HINTERSTODERJU

Von Grünigen in Kälin Švici zagotovila novo dvojno zmago

Alberto Tomba četrti, Jure Košir petnajsti

HINTERSTODER - Svicarja Michael Von Grünigen in Urs Kälin sta na osmem letošnjem veleslalomu za svetovni pokal v Hinterstodru ponovno dokazala, da sta letos praktično nepremagljiva. Dosegla sta dvojno zmago, petič letos je slavil Von Grünigen. Kälin je zaostal 35 stotink, tretji, vodilni po prvi voznji, Avstrijec Mario Reiter pa je zaostal 94 stotink. Svojo moč pa je v drugem teku pokazal Tomba, ki je bil po prvem teku, ko je naredil nekaj velikih napak, sele osmi. V drugo je napadel na vso moč in se prebil na četrto mesto. Najboljši Slovenec je bil Jure Košir na 15. mestu.

Izidi: 1. Michael Von Grünigen (Svi) 2:40.61 (1:17.92, 1:22.69), 2. Urs Kälin (Svi) 2:40.96 (1:18.07, 1:22.89), 3. Mario Reiter (Avt) 2:41.55 (1:17.86, 1:23.69), 4. Alberto Tomba (Ita) 2:42.14 (1:18.61, 1:23.53), 5. Christophe Saioni (Fra) 2:42.32 (1:19.37, 1:22.95), 6. Lasse Kjus (Nor) 2:42.40 (1:18.15, 1:24.25), 15. Jure Košir (Slo) 2:44.18

Vrstni red za svetovni pokal - skupno (30 tekem): 1. Lasse Kjus (Nor) 1014, 2. Michael von Grünigen (Svi) 838, 3. Günther Mader (Avt) 825, 4. Luc Alphand (Fra) in Hans Knauss (Avt) po 688, 6. Alberto Tomba (Ita) 666, 7. Mario Reiter (Avt) 593, 8. Fredrik Nyberg (Sve) 577, 9. Urs Kälin (Svi) 501, 10. Sebastian Amiez (Fra) 459, 11. Jure Kosir (Slo) 453; **veleslalomu (8):** 1. Michael von Grünigen (Svi) 720, 2. Urs Kälin (Svi) 501, 3. Lasse Kjus (Nor) 475, 4. Hans Knauss (Avt) 306, 5. Fredrik Nyberg (Sve)

Michael Von Grünigen je petič letos zmagal (AP)

KOŠARKA / V A LIGI

Illycaffè danes v Forliju, toda usoda je že znana

FORLI - Kosarkarji Illycaffèja bodo danes igrali proti Olitasli v Forliju, usoda Trzacanov pa je najbrž že zapečaten. V trzaskem taboru se vedno upajo v čudež, toda razlogov za optimizem ni veliko.

DANASNI SPORED: Nuova Tirrena - Teamsystem 88:90, Mash - Stefanel, Madigan - Cagiva, Teorematour - Scavolini, Benetton - Cx Siena, Buckler - Reggio Calabria, Olitalia - Illy.

VRSTNI RED: Buckler in Teamsystem 32, Stefanel 26, Madigan in Nuova Tirrena 24, Cagiva, Scavolini in Benetton 22, Reggio Calabria 20, Olitalia in Mash 16, Cx 14, Teorematour in Illycaffè 6.

A2 liga

DANASNI SPORED: Koncret Rimini - Reggio Emilia, Brescialat - Panapesca, Auriga - Caserta, Turboair - Banco Sardegna, Polti - Floor, Jcoplastic - Reyer, Menestrello - Casetti.

VRSTNI RED: Polti, Caserta in reyer 30, Floor 24, Panapesca in Kocret 22, Casetti 20, Brescialat in reggio Emilia 18, Jcoplastic 16, Banco sardegna in Turboair 14, Auriga 12, Menestrello 10.

TENIS / PRVI KROG DAVISOVEGA POKALA V SVETOVNI SKUPINI

Italija vodi proti Rusiji 2:1 Danes odločilna dvoboja

RIM - Italijanska teniška reprezentanca je na dobri poti, da pripravi veliko presenečenje in izloči favorizirane Ruse, ki so lani igrali v finalu Davisovega pokala. Andrea Gaudenzi in Diego Nargiso sta namreč nepričakovano premagala ruski par Jevgenij Kafelnikov/Andrej Olhovskij s 6:4, 2:6, 5:7, 7:6 (4), 6:4 in tako azzurrom zagotovila vodstvo z 2:1 pred današnjima dvobojevima med Gaudenzijem in Kafelnikovom in Furlanom ter Cesnokom. Če bo slo vse po napovedih, bo odločilni dvoboj, v katerem pa bi moral biti Renzo Furlan v prednosti.

Dvoboj dvojic je bil sila zanimiv. Kafelnikov je začel slabo in Gaudenzi ter Nargiso sta to hitro izkoristila in dobila prvi set. Vendar se je v nadaljevanju tehnika nagnila v prid favoriziranega ruskega para, ki je potem, ko je Gaudenzi nekoliko popustil, zlahka dobil drugi set in nato se tretjega. Tudi začetek četrtega seta je minil v znamenju boljše igre Rusov, ki sta povedla s 4:2 in vse je kazalo, da je dvoboj odločen. Toda za preobrat je poskrbel Nargiso, ki mu je uspelo vse. Italijana sta si ta set zagotovila v podaljšani igri, v odločilnem petem pa sta znala

ohraniti mirne živce in sta se na koncu zasluženo veselila.

Na ostalih srečanjih za zdaj ni bilo presenečenj. V četrtfinalu Davisovega pokala pa so se že uvrstile reprezentance Svedske, Ceske, Francije in Nemčije. Na dvoboju med JAR in Avstrijo - zmagovalc se bo v četrtfinalu pomeril z zmagovalcem dvoboja v Rimu - je stanje izenačeno, dvoboj dvojic pa so včeraj prekinili zaradi dežja, potem ko sta Južnoafričana vodila 2:1 v setih.

OSTALI IZIDI: Južnoafriška republika - Avstrija 1:1 (Ferreira/Müller - Muster/Antonitsch 6:3, 7:6, 6:7, 1:2 prekinjeno zaradi dežja), Svedska - Belgija 3:0 (Björkman/Kulti - Dewulf/Norman 6:3, 6:1, 6:4), Ceska - Madzarska 3:0 (Suk/Vacek - Koeves/Noszaly 6:7, 6:7, 7:6, 6:4, 6:4),

ZDA - Mehika 2:0 (Chang - Lavalle 6:1, 6:2, 6:4, Martin - Hernandez 6:3, 6:3, 6:0), Francija - Danska 3:0 (Forget/Raoux - Carlsen/Fetterlein 4:6, 6:3, 7:6, 6:3), Indija - Nizozemska 1:2 (Bhupathi - Siemerink 6:4, 7:6, 4:6, 4:6, 6:4, Paes/Bhupathi - Haarhuis/Eltingh 6:3, 2:6, 6:7, 4:6), Svica - Nemčija 0:3 (Stich/Prinosil - Hlasek/Strambini 6:2, 7:5, 6:2)

Na sliki AP: veselje Nargisa, Gaudenzija in Panatte po važni zmagi proti ruskemu paru.

NAMIZNI TENIS / SINOČI V ŽENSKI B IN MOŠKI C LIGI

Zmaga krasovk, fantje brez moči

ŽENSKA B LIGA

Kras Corium - Flash Club Sarnthein 4:1
I. Stubelj - Obexer 1:2 (21:12, 18:21, 18:21); N. Milic - Tutzer 2:0 (21:17, 21:19); Stubelj/Bresciani - Obexer/Tutzer 2:0 (21:17, 21:16); I. Stubelj - Tutzer 2:0 (21:5, 21:6); N. Milic - Obexer 2:0 (21:4, 25:23)

Krasove drugoligasice so se sinoči v 11. krogu izkazale pred domačo publiko. Izid je gladek, a tekma ni bila lahka predvsem po zaslugi nasprotice Obexerjeve, ki se je ponovno aktivirala. Nekdanja mladinska državna reprezentantka je s Krasovo kapetanko Ivano Stubelj odigrala tri sete. Krasovka proti njeni uveljavljiva svoje igre, iniciativa je prepuščala nasprotnici, zato so gostje osvojile točko. Potem je Nina Milic slavila nad Petro Tutzer, Krasova dvojica v sestavi Stubelj/Bresciani nad serentinsko dvojico, Ivana je nato dobesedno zmlela Tutzerjevo. Pri vodstvu Krasa Corium s 3:1 se Sabine Obexer v prvem setu v dvoboju z Nino Milic ni prav dosti naprezala. Ker pa jo je Krasova narasajnica pustila na starih točkah, je skušala zamujeno nadoknaditi v drugem poskusu, a se Miliceva ni dala prelisičiti in je s 25:23 zaključila sinočnje tekme ženske B-lige.

MOŠKA C1 LIGA

Kras Activa - Quartiere 7 Padova 1:5
Stocca - Lazzari 0:2 (15:21, 9:21); Bertolotti - De Lorenzi 1:2 (21:17, 19:21, 16:21); Santitni - Bragotto 0:2 (7:21, 9:21); Bertolotti - Lazzari 2:1 (21:15, 19:21, 21:17) Stocca - Bragotto 0:2 (12:21, 19:21), Santini - De Lorenzi 0:2 (5:21, 7:21).

Krasovi fantje so ponovili izid iz prvega dela. Poraz z gosti iz Padove je bil pričakovano. Lazzari in De Lorenzi, ki sta obrambna igralca, sta povzročala veliko preglavic našim igralcem. Igra branilcev je tudi precej neatraktivna za oko. V prvem krogu merjenja moči so vsi trije krasovci doživeli poraz. Krasov kapetan Bertolotti je sicer skoraj premagal De Lorenzija. Osvojiti točko pa mu je uspelo sele v četrti tekmi proti Lazzariju, pav tako v podaljšku. Tretji nasprotnikov igralec Bragotto je imel svojstven stil igre, vendar je pravil v zep tako Stocco kot Santinija.

Prvenstvene točke 11. kroga moške C1 lige so torej odsle v Padovo. Krasovcem se kot rešilna bilka sedaj ponuja le se sestouvrstenci Cus Udine in ponovitev zmage nad Pellicano, četrtouvrščeni Rangers pa je že skoraj izven Krasovega dometa in prvenstva bo konec.

A LIGA

Tekma kola je v Firencih

Fiorentina gosti Parma

FIRENCE - Osrednje srečanje kola bo danes v Firencih, kjer se bosta pomerili Fiorentina in Parma, ki sta najbližji nasledovalki Milana. Capellovi igralci danes gostujejo v Bergamu in kar zadeva tekmo v Firencih, upajo v neodločen izid, sami pa bodo proti Atlanti skušali zmagati in tako se povečati prednost na lestvici.

Zanimiva bo tekma v Vidmu, kjer Udinese gosti Lazio, ki na gostovanjih ne igra najbolje. Pri Udineseju ne bo igral Kozminski, ki bo moral zaradi poškodbe počivati mesec dni.

DANASNI SPORED (ob 15.00): Atalanta (25) - Milan (43), Bari (17) - Piacenza (22), Fiorentina (38) - Parma (38), Inter (26) - Napoli (29), Juventus (32) - Cagliari (24), Padova (18) - Vicenza (29), Roma (28) - Cremonese (13), Sampdoria (25) - Torino (21), Udinese (26) - Lazio (32).

* v oklepaju število točk.

C2 LIGA

Tudi Forlì bi moral pasti

Triestina upa v nov uspeh

TRST - Triestina je dejansko že prodana, očitno pa to na nogometase deluje stimulatивно. V zadnjih treh srečanjih so namreč dosegli tri zmage in za danes napovedujejo četrti zaporedni uspeh. Forlì ne bi smel predstavljati prehude ovire, čeprav je pričakovati, da bodo gledalci na Roccu tudi danes videli film, ki je bil na sporedu že večkrat. Triestina bo napadala, gostje se bodo branili in skušali presenetiti v protinapadu. Roselli ne bo mogel računati na Zocchia, zato pa bo v ekipi spet Marsich, ki je presedel kazen.

DANASNI SPORED: Centese (7) - Cecina (14), Fano (22) - Giorgione (30), Ferrana (27) - Imola (23), Livorno (42) - Ternana (38), Ponsacco (32) - Pontedera (25), San Donà (28) - Rimini (29), Tolentino (21) - Baracca (22), Triestina (36) - Forlì (24), Treviso (44) - Vis Pesaro (29).

* v oklepaju število točk

V PROMOCIJSKI LIGI / SOVODNJE IN JUVENTINA DOMA

Naši ekipe upata v poln izkupiček

Lažje delo za Štandrežce proti Torviscosi
V Sovodnjah gostuje neugodna Ponziana

Sovodnje - Ponziana

Po zmagi v Manzanu so se Sovodnjenci po daljšem premoru spet zavihтели na vrh promocijske nogometne lige. »Sestopili gotovo ne bomo prostovoljno,« pravi predsednik Sovodnj Gianni Marson, ki na današnjem srečanju proti neugodni Ponziani napoveduje boj za nove tri točke. »Mi obrambno ne znamo igrati. Nasa moč je predvsem v napadu, kar smo doslej že dokazali,« pravi Marson, ki pa svoje nogometase opozarja na previdnost, saj je Ponziana zelo soliden nasprotnik.

Na tekmo so se Cupinjevi varovanci pripravljali po ustaljenem voznem redu. V ekipi bo danes manjkal Hmeljak,

ki je v Manzanu dobil četrti rumeni karton, zato pa bosta v enajsterici spet Marko Fajt in Gianni Tomizza. V Sovodnjah ne bi imeli nič proti, ce bi se ponovil izid s prve tekme v Trstu, kjer so Sovodnjenci z goloma Zottija in Goriup slavili z 2:1.

Juventina - Torviscosa Štandrežci danes pričakujejo Torviscoso, ki glede na položaj na lestvici (predzadnje mesto) ne bi smela predstavljati pretežkega zalogaja. Juventina je nedvomno precej boljše ekipa in zato zmaga ne bi smela biti vprašljiva. Seveda nekaj več previdnosti ne bo odveč, saj znajo prav ekipe z dna lestvice včasih neugodno presenetiti kakega od

favoritov.

V taboru Juventine so med tednom redno trenirali, čeprav so imeli nekaj težav s hudim mrazom in je bilo igrišče precej trdo. Zato so bili tudi treningi nekoliko manj intenzivni, da ne bi prislo do nepotrebnih poškodb.

Začeti bi morala ista enajsterica, ki je v Mosi igrala neodločeno. Se naprej bo torej odsoten poškodovani zvezni igralec Luca Montina, ki pa bo morda nared že naslednjo nedeljo.

V prvem delu je Juventina zmagala s 3:1, vse tri gole pa so v drugem delu dosegli Marko devetak, Montina in Tommasone potem, ko je Torviscosa po prvem delu vodila z 1:0.

V 2. IN 3. AMATERSKI LIGI

Primorec ne sme več izgubiti Drugi derbi med Dolino in Gajo

Lahko delo za Breg - Kras proti San Vito - Mladost v Villi Vicentini

2. AMATERSKA LIGA

CGS - Primorec

Trebenci odhajajo v goste ekipe, ki je z nedeljskim neodločenim rezultatom prekinila serijo starih zaporednih porazov, na lestavici pa imajo Tržačani deset točk več od Primorca, ki je na predzadnjem mestu lestvice.

Trebenci v nedeljo zaradi zasneženega igrišča niso igrali, tokrat pa morajo napeti vse moči, da ne bi izgubili. Ne glede na izid dvoboja za obstanek Villesse - Campanelle (Primorcu bi najbolj ustrežal neodločen rezultat), bi nov poraz za Trebence lahko bil že usoden.

3. AMATERSKA LIGA

Dolina - Gaja

V Dolini bo na sporedu drugi prvenstveni derbi med Dolinčani in Gajevci, ki so se prvič sestali v letošnji sezoni 29. oktobra lani, ko je v Repnu slavila padriško-gopajška enajsterica 2:1. Kako bo danes pa smo vprašali dva nogometasa.

Marko Ota (Dolina): »Čeprav vemo, da bo Gaja trd oreh, upamo na dober rezultat, ker bi s tem naredili tudi lepo uslugo Bregu, ki bi se tako spet lahko vključil v boj za končno zmago, saj ima dve tekmi manj. Danes ne bosta igrala Kozina in Svara, ker sta poškodovana, po vsej verjetnosti pa bosta po dolgo odsotnosti na igrišču Rochetti in Luisa.«

Michele Kalc (Gaja): »Kot v vsakem derbiju bo tudi danes oster boj za točke. Mi smo v dobri formi in zato startamo na zmago, saj upamo, da bomo uspeli nadoknaditi pet točk zaostanka za Krasom. Do konca prvenstva manjka še osem kol in Kras bo po poti gotovo pustil kakšno točko. Nas trener Colavecchia danes ne bi smel imeti problemov s postavavo. Odsoten bo le Košir in zato mislim, da začetna postavava bo

enaka kot prejšnjo nedeljo.«

Junior Aurisina - Breg

Po treh tednih bodo Brežani spet na igrišču. Kot na tekmi z Unionom, tudi danes Brežani ne bi smeli imeti večjih problemov. Nabrezinska enajsterica gotovo predstavlja največje razočaranje prvenstva.

Startala je za visoko uvrstitev, s 13. točkami pa je sele na 9. mestu. Pozabiti pa ne smemo, da so prav Nabrezinci v prvem delu prvenstva prisilili Brezane na delitev točk.

Kras - S. Vito

To bo gotovo osrednja tekma kola, saj so bili Tržačani se pred kratkim najresnejši nasprotnik Krasa v boju za napredovanje. S. Vito pa v zadnjih tekmah ne igra najbolje in ga je na tretjem mestu dohitel Vernegliano.

Ce upostevamo, da ima Kras kar sedem točk prednosti pred Tržačani, je razumljivo, da bi se krasovci lahko zadovoljili tudi z neodločenim rezultatom. S. Vito pa mora v tem dvoboju igrati na vse ali nič in prav zato so vsaj

1. AL / KRIŽANI PROTI DRUGEMU

Vesna in Primorje doma ne mislita prepuščati točk

Na Proseku Cividalese - Zarja
v Pradamano po novo zmago

Vesna - Basaldella

Po nedeljskem prisiljenem počitku zaradi blatnega in zasneženega openskega igrišča Krizani danes gostijo drugouvrščeno Basaldello, ki so jo lahko videli prejšnjo nedeljo v Bazovici. Nasprotnik sicer proti Zarji ni blestel, danes pa bo Basaldella gotovo nekoliko bolj pritisnila na plin, saj si ne more privoščiti drugega zaporednega spodrslija, ker bi s tem lahko zdrsnila na četrto mesto.

Tudi položaj Krizanov ni preveč rožnat. Plavi so v zadnjih desetih tekmah osvojili le devet točk in zdrsnili na deveto mesto v družbi Cividaleseja, Pagnacca in Opicine. Zato navijaci Vesne po treh zaporednih neodločenih rezultatih računajo na zmago tudi zaradi tega, ker trener Nonis ne bi smel imeti večjih problemov s po-

stavo.

Primorje - Cividalese

Kaj lahko rečemo o ekipi, ki je startala kot eden glavnih favoritov, trenutno pa ima le 23 točk? Najmanj to, da je razočarala. Po slabem začetku (4 tekme, 3 točke) je po zamenjavi trenerja kazalo, da ekipa iz Cedada ne bo imela nasprotnikov v tej ligi, vendar je ob koncu prvega dela spet zasla v krizo, saj je v zadnjih petih tekmah osvojila le dve točki.

Kljub temu, pa bi narekovali Primorju previdnost, ker je skoraj nemogoče da ekipa s takim igriškim kadrom ne bi slej ali prej spet reagirala. Prav zaradi tega se danes obeta na Proseku lepa nogometna predstava.

Gostje bodo gotovo igrali na vse ali nič, Primorje pa ne sme popuščati ker so mu Basaldella, Zarja in Union za petami. Prav za ta dvoboj ima trener Bidussi nekaj problemov s postavavo. Stoka je izključen, Pescatori in Leghissa pa sta v dvomu zaradi poškodb.

Serenissima - Zarja

Bazovci bodo skušali izkoristiti svoj dober trenutek (pet tekem, 13 točk) in podaljšati pozitivno serijo z novo zmago. Nasprotnik sodeč po dosedanjih izidih ne bi smel biti težja ovira za razigrane zarjane. Domacini, ki so lani izpadli iz promocijske lige, bodo imeli tudi letos težave z obstankom. Z 12. točkami so osamljeni na repu lestvice in kar govori v korist Bazovcev je, da Serenissima letos doma se ni zmagala. Edina dva uspeha (Pagnacco, Union) je dosegla v gosteh.

Kar se tiče postavave pri Zarji najbrž ne bo večjih sprememb. Trener Palcini bo verjetno potrdil postavavo, ki je v nedeljo premagala Basaldello. (B. R.)

V MLADINSKIH PRVENSTVIH

Iz štirih srečanj samo skromna točka

Osvojila jo je Juventina - Nekateri imajo težave s postavavo, drugi s koncentracijo

DEZELNI MLADINCI

Comonese - Juventina 1:1 (0:0)

STRELEC za Juventino: Macuzzi v 75'

JUVENTINA: PAVIO, Romano, Piveri (v 80' Frutti), Screm, D. Trampus, Gallo, Padovani, Franchi, Macuzzi, Ballaben, Milotti

V prvih 15 minutah je bila Juventina boljši nasprotnik, zlasti na sredini, medtem ko ji v napadu ni slo od rok. Zatem se je nasprotnik opogumil in tudi zadel preko ter vratnico. V 2. polcasu so Štandrežci sicer pokazali več odločnosti, vendar so v 10. minuti zelo tvegali: zaradi prekrška Screma je sodnik dosodil 11-metrovko, toda PAVIO je rešil svoja vrata. Po treh lepih priložnostih (dve Padovani, eno Ballaben) je naposled padel gol: Padovani je prišel do vratarja ter podal do Macuzzija, ki je zatresel nezavarovano mrežo. Macuzzi bi lahko podvojil, vendar mu je zadnji moz Cormoneseja to preprečil. Domacini so poskušali priti do zadetka s strelji izven kazenskega rostora, a niso bili nevarni. Ko je ze zgleдалo, da bo Juventina po starih porazih le prisla do celotnega izkupička, saj se je regularni del tekme ze iztekel, pa hladna prha: domacini so v off-sideu, ki ga sodnik ni piskal, izenačili.

POKRAJINSKI MLADINCI

Sovodnje - Natisone 0:1 (0:1)

SOVODNJE: Tommasi, Peteani, Fajt, Pisk, D. Devetak, Erik Peteani, Tomsic, Decomelli, Ozbot, Florenin, Peric

Pri Sovodnjah je zaradi bolezni, poškodb in drugih razlogov manjkalo kar 7 igralcev, poleg tega je takoj zapustil igrišče se Peteani (imel je vročino), tako da se ni obetalo nič dobrega. Kljub temu so Sovodnjenci odigrali eno boljših srečanj, v prvih minutah so tudi imeli priložnost s Pericem (po podaji Tomsica), vendar je vratar gostov prisebno posegel. Natisone je silil v napad, toda domaci so se dobro branili, dokler niso zaradi manjše nepazljivosti v obrambi prejeli zadetek. Drugi polcas ni prinesel nič omembe vrednega, ne eni ne drugi niso imeli kaksne izrazite priložnosti.

Edile Adriatica - Vesna 5:2 (4:0)

STRELEC za Vesno: Bulli v 48', Stoka v 81'

VESNA: Gruden, Stoka, Beno, Toncic, Steffe, Vascotto, Perini, Bulli, Fabbro (v 46' Morassut), Rodella (v 75' Schiavon), Polli (v 80' Glavina)

Krizani so se zelo dobro držali, vendar jim je v zadnjih minutah 1. polcasa slo vse narobe, saj so gostje

kot na tekočem traku tresli njihovo mrežo: v 40, 42, 45 in 46 minuti. Kljub stirim zadetkom zaostanka pa niso vrgli puske v koruzo, v drugem polcasu so nadaljevali kot prerajeni (velja pohvaliti Grudna in Steffeja), dosegli dva gola in za las s prostim strelom zgresili se tretjega. Trudili so se prav do zadnjega, vendar je res težko nadoknaditi takšen zaostanek in prav ob izteku, ko so bili vsi v napadu, so domaci povisali na 5:2.

Primorje - Olimpia 1:4 (1:1)

STRELEC za Primorje: Luksa v 24'

PRIMORJE: Husu, Turk, Lovrecic, Braini, Fattorello, Ferfolja, Ban, Zangari (v 60' Emili), Ostrouska, Franzot, Luksa

V prvem polcasu so Prosecani se kar solidno igrali in celo prvi povedli z Lukso. Čeprav so zatem gostje prevzeli pobudo, se je domaca obramba dobro držala in le avtogol Turka jo je spravil na kolena. V nadaljevanju, kot se zal prepogosto dogaja, je Primorju zmanjkala koncentracija (tudi proti močnim postavavam so na primer že vodili in si zatem vse zapravili), tako da je bil visok poraz neizbežen.

Naslednja tekma bo 28. t.m., ko bo Primorje gostovalo pri Sistani. (Gorazd)

domači sport

Danes

Nedelja, 11. februarja 1996

NAMIZNI TENIS

ZENSKA A LIGA

14.00 v Messini: Che Lin Messina - Kras Adria Caravan

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

15.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Ponziana; 15.00 v Štandrežu: Juventina - Torviscosa

1. AMATERSKA LIGA

15.00 v Krizu: Vesna - Basaldella; 15.00 na Proseku: Primorje - Cividalese; 15.00 v Pradamano: Pradamano - Zarja

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Trstu: CGS - Primorec

3. AMATERSKA LIGA

15.00 v Villi Vicentini, Ul. Duca d'Aosta: Villa - Mladost; 15.00 v Dolini: Dolina - Gaja; 15.00 v Repnu: Kras - San Vito; 15.00 v Nabrezini: Junior Aurisina - Breg

NARASCAJNIKI

10.30 v San Giovanniju al Natisono: Natisone - Sovodnje; 10.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - Sant'Andrea

NAJMLAJSI

9.00 v Bazovici: Gaja - Opicina

ZACETNIKI

10.30 na Proseku: Primorje - Montebello Don Bosco

ODBOJKA

MLADINCI

11.00 v Trstu, sola Rossetti: Nuova Pallavolo - Körtling; 11.30 v Trstu, Ul. Petrarco: Virtus - Koimpex

MLADINKE

11.00 na Opcinah: Koimpex - Sloga B, 11.00 v Trstu, Galilei: Nuova Pallavolo - Bor Friulexport

NARASCAJNICE

11.00 v Dolini: Breg - Ricreatori

KOSARKA

1. MOSKA DIVIZIJA

10.00 v Trstu, sola Caprin: Planet - Sokol

KADETI

11.00 v Trstu: Libertas - Jadran

NARASCAJNIKI

15.00 v Trstu, 1. maj: Bor Ediauto - Libertas A

DECKI

9.30 v Gorici, na Rojcah: Goriziana - Dom Sprintauto

Jutri

Ponedeljek, 12. februarja 1996

KOSARKA

MLADINCI

19.00 v Brisckih, Ervatti: Jadran TKB - Inter 1904; 21.15 v Trstu, 1. maj: Bor Radenska - Santos

PROPAGANDA

16.45 v Brisckih, Ervatti: Kontovel - Dardi

KOŠARKA / SINOČI V B LIGI

Jadranovci doma ne znajo zmagati

Tokrat jih je zaslužen premagal Cassano Budin (24 točk) najboljši strelec naše ekipe

Jadran TKB - BCCI Cassano 73:75 (35:41)

JADRAN: Arena 2 (2:2 prosti meti, 0:1 met za dva, 0:1 met za tri), Oberdan 3 (3:4, 0:1, -), Pregarc 14 (0:2, 4:4, 2:8), Budin 24 (5:6, 8:10, 1:1), Vitez 5 (1:1, 2:4, 0:1), Samec, Klabjan n.v., Rauber 3 (1:2, 1:1, 0:7), Calavita 17 (7:8, 5:13, -), Hmeljak 5 (2:4, -, 1:3), trener Vremec.

Met za dva 20:34, met za tri 4:21, skupno 24:55, pm 21:29, SON: 21. 3T: Pregarc 2, Budin 1, Hmeljak 1.

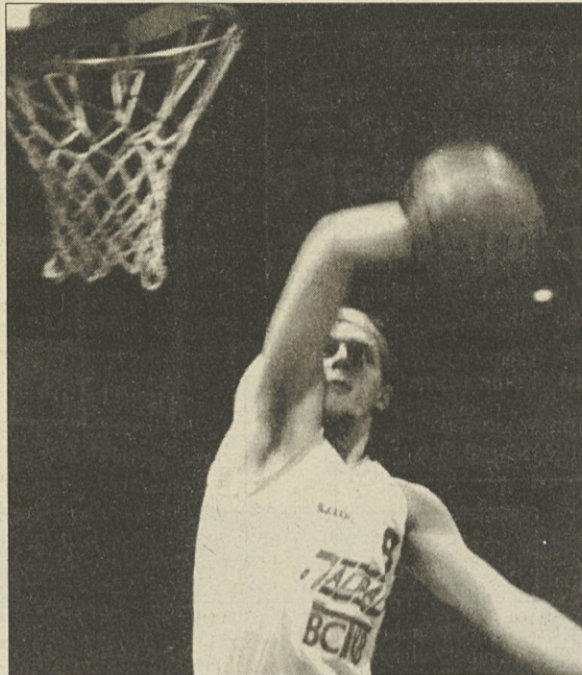
CASSANO: Cedro (0:2), Talenti 3, Toppato 16 (2:2), Colombo 5 (1:2), Leoni 6 (2:5), Laricchiuta 28 (10:14), Brambilla 9 (2:2), Filippini, Ghisoni n.v., Paravella 8 (1:1).

PM 17:28. 3T: Brambilla 1, Paravella 1, Talenti 1. SON: 20. PON: Toppato (39), Brambilla (40).

Tudi sinoči so gledalci jezni in razočarani zapuscali tržaško sportno dvorano. Jadranovci so jim namreč namesto slavja ob zanesljivi uvrstitvi med prvih šest ekip in s tem zagotovitev statusa drugoligaša tudi za prihodnjo sezono poskrbeli se za eno hladno prho. »Uspeli« so namreč izgubiti tudi proti skromnemu Cassanu, ki ima le enega odličnega posameznika Laricchiuto, ki je bil tudi najboljši na igrišču. Je pa to po zrtovalna in homogena ekipa, ki si je zmago, čeprav tesno, povsem zaslužila.

Nasi kosarkarji pa so spet pokazali raztrgano in neučinkovito igro tako v obrambi kot v napadu, kjer sta nekaj več pokazala le Jan Budin in Joe Calavita, kate-rega pa so jadranovci v drugem polcasu le poredkoma zalagali z uporabnimi zogami.

V uvodnih minutah srečanja je vendarle kazalo, da so nasi predstavniki ujeli

Jan Budin je bil s 24 točkami najboljši Jadranov strelec

pravi tempo igre, saj so v 13. min. s hitrimi in tudi z atraktivnimi protinapadi povedli za 11 točk (30:19). To pa je bilo tudi vse, kar so zmogli v prvem delu tekme. Gostje so, z Laricchiuto na čelu stanje v 16. min. izenačili (32:32) in nato tudi sklenili polcas s 6 točkami prednosti.

V drugem polcasu se je v glavnem ponovila slika iz prvega dela: jadranovci so do 30. min. dobro igrali (predvsem se je izkazal Budin), nato pa so spet popustili. Gostje so si z mirno igro in izdelanimi akcijami za met na koš priigrali rahlo prednost 4-6 točk, ki so jo v bistvu ohranili do konca srečanja. V končnih sekundah bi lahko jadranovci stanje celo izenačili ali celo zmagali (Hmeljak je dosegel met za 3 točke in znižal zaostanek na -2, 73:75), zvok sirene pa je »prehitel«, sicer neuspešno Rauberjevo trojko.

KOŠARKA / V C2 LIGI

Za Bor Radensko so bile tudi v Miljah usodne zadnje sekunde srečanja

Po tem porazu postaja položaj borovcev že precej zaskrbljujoč

Intermuggia - Bor Radenska 82:78 (40:37)

FOR: Spadoni 2 (0:3 pm, 1:1 za 2 točki, 0:1 za 3 točke), Susani 21 (7:8, 4:8, 2:4), Percic 2 (-, 1:2, -), Giacomini 2 (-, 1:2, -), Barini 15 (5:6, 5:8, 0:1), Simonic 6 (4:4, 1:2, 0:1), Rasman 10 (-, 5:12, -), Rustja 13 (3:5, 5:7, -), Pettiroso, Grbec 9 (5:7, 2:6, -).

PON: Susani, Percic, Rasman, Pettiroso, Grbec; SON: 36.

Borovi kosarkarji so v C2 ligi doživeli že tretji zaporedni poraz v zadnjih trenutkih tekme, ko je treba pokazati največ zbranosti. Tekma z Intermuggio je bila izredno izenačena, odločitev pa je kot na prejšnjih dveh tekmah padla v zadnjih trenutkih, v katerih so bili domačini bolj zbrani. Položaj borovcev pa postaja po tem porazu vse bolj zaskrbljujoč.

Inter je sicer na začetku povedel z 11:5, toda v 8. minuti so vodili borovci (15:14). Nato so spet povedli domačini, ki pa si več kot treh točk prednosti niso priigrali. V Borovem taboru je telo upanje, da bo nadaljevanje uspešnejše, saj so imeli glavni igralci domačinov precej osebnih napak. Toda do preobrata ni prišlo. Se naprej je bilo srečanje povsem izenačeno, tako da je bil izid 48 sekund pred koncem 75:75. V teh zadnjih trenutkih pa so domačini uspeli doseči kar 7 točk, borovci pa so zapravili dva napada, tako da »bomba« nekaj sekund pred koncem ni mogla spremeniti ničesar.

IMENOVANJE

Marino Kokorovec podpredsednik vsedrjavne kotalkarske zveze

Zadolžen je za kotalkanje

Slovenski sport je bil pred kratkim deležen se enega velikega priznanja. Predsednik Sportnega društva Polet Marino Kokorovec (na sliki) je bil namreč imenovan za enega od treh podpredsednikov vsedrjavne kotalkarske federacije. To je prvič, da je na tako visokem položaju ene od vsedrjavnih sportnih zvez slovenski predstavnik. Kokorovec bo odslej specifično zadolžen za umetnostno kotalkanje (ostala dva podpredsednika »skrbita« za hokej na kotalkah oziroma hitrostno kotalkanje), imenovanje na visok položaj pa mu je prineslo tudi mesto v ožjem odboru vsedrjavne zveze, v katerem se dejansko kroji politika te zveze.

Marino Kokorovec je na tem mestu zamenjal dosedanjega podpredsednika Dom, enica Di Giuseppa, ki je umrl. Na podpredsedniški položaj pa je bil imenovan na zasedanju vodstva zveze 3. februarja v Riccioneju. Pred tem je bil Kokorovec ze nekaj let član vsedrjavne skupščine kotalkarske zveze. Visoko funkcijo pa bo Poletov predsednik opravljal do konca letosnjega leta, ko sedanji skupščini kotalkarske zveze tudi zapade mandat.

Imenovanje na tako visok položaj v eni od vsedrjavnih sportnih zvez ima ob sportnem tudi sirs politični pomen, saj bo nas spet tudi preko Poletovega predstavnika morda lažje odpiral nekatera vrata v rimskih sportnih palacah.

KOŠARKA / V MOŠKI D LIGI

Prvi spodrslijaj cicibonašev Domovci zašli v globoko krizo

Acli Fanin TS - Dom Agorest 81:75 (44:42)

DOM AGOREST: Corsi 11 (met za 2 točki 2:8, met za 3 točke 1:10, prosti meti 4:7), Kocjancic 7 (3:3, -, 1:2), Orzan (0:2, 0:1, -), Di Cecco 4 (2:6, -, -), Primožic 1 (-, 1:2), Bordon 2 (1:1, -, -), Ambrosi 7 (3:4, -, 1:1), Jarc 25 (11:16, -, 3:6), Campanello 18 (5:9, 2:8, 2:4), Silic

Domovci so sinoči doživeli tretji zaporedni poraz in potrdili, da so zašli v globoko krizo, saj so odigrali najslabšo tekmo v letošnjem prvenstvu. V prvem polcasu

niso pokazali nič dobrega ne v napadu in se manj v obrambi, tako da ga je skromni Acli končal v vodstvu. V 2. delu igra ni bila nič boljša in domačini so bili vsekoli v vodstvu ter tudi zasluženo zmagali. Edini, ki si je zaslužil pohvalo, je bil Vasja Jarc, ki je s 25 točkami in 11 skoki dostojno branil Domove barve. (M.K.)

Santos - Cicibona Helvetius 73:68 (42:33)

SANTOS: Rosso n.v., Conato 16, Cossutta 5, Farci 6, Bembich 4, Tamburrini 2, Valente 12, Kovacich 2, Nardini 24, Petelin 2; TRENER: Marini; SON: 25; 3 TOCKE: Valente 2, Nardini 2, Farci 1.

CICIBONA HELVETIUS: Persi 16 (prosti meti 8:12, met za 2 točki 1:2, met za 3 točke 2:2), Filipic 2 (0:2, 1:1, -), Jogan 12 (2:4, 5:10, 0:1), A. Zuppin 4 (2:2, 1:4, -), Battilana 10 (2:2, 4:7, -), Possega 10 (2:4, 4:9, -), Tomsic 13 (1:2, 3:3, 2:4), P. Furlan (-, 0:1, -), S. Zuppin 1 (1:2, -, -); TRENER: L. Furlan; PM: 18:30; MET ZA 2 TOCKI: 19:37; ZA 3 TOCKE: 4:7, skupno 23:44, SON: 29; PON: Tomsic (39); 3 TOCKE: Persi 2, Tomsic 2; SODNIKA: Bradamante in Sissot (oba iz Trzica).

Po 15 zaporednih zmagah je tudi za cicibonase prišel prvi poraz, predvsem zato, ker je bil nasprotnik bolj motiviran in je v odločilnih poslednjih minutah imel več od igre. Zacetek je bil sicer izenačen, vendar je zatem Santos prevzel pobudo in si je z Valentejem ter Nardinijem priigral 12 točk prednosti. Cicibona pa je bila zmedena v napadu in brez potrebne odločnosti v obrambi.

Cicibona si je opomogla v drugem polcasu, ko je pokazala povsem drugačen pristop do igre, začela nizati zaostanek ter okrog 30. minute nasprotnika tudi dohitela. V 35. minuti je s Persijem in Battilano tudi povedla za 4 točke. Zal so pla-

vobeli slabo izpeljali nekaj napadov, kar sta Conato in Nardini »kaznovala« z delnim izidom 7:0 in vodst o je spet splavalo po vodi. V razburljivem finišu je Cicibona 15 sekund pred koncem, ko je zaostajala za 3 točke, imela se zadnjo žogo, vendar tudi te priloznosti Furlanovi fantje niso izkoristili in Santos je zaslužen zmagal. Kaj sedaj? Recept je dokaj enostaven: že na prihodnji tekmi bo treba odločno reagirati. (VJ)

Kontovel - Largo Isonzo 78:72 (39:44)

KONTOVEL: Pertot 23, Kralj 15, Gulic 18, Turk 10, I. Emili 4, Starec, Cividari 4, Daneu, M. Emili, Gdnic.

SON: 27; PON: Turk; 3T: Kralj 3, Pertot 2.

Kontovelci so s precejšnjo težavo premagali skromni Largo Isonzo, ki je vodil ves prvi del. Ze sam zacetek srečanja ni bil spodbuden in gostje so takoj povedli z 8:2. Kontovelci so nato sicer izenačili na 18:18, toda nato so spet vzeli nekaj minut odmora in gostje so dosegli najvišje vodstvo na srečanju (28:38). Do odmora je Kontovel nekoliko zmanjšal zaostanek, nato pa v drugem delu takoj prevzel vodstvo z 48:46. Ekipi sta se potem precej dolgo izmenjavali v vodstvu, dokler niso Starčevi varovanci spet popustili in 4 minute pred koncem je Isonzo vodil z 69:64.

Na koncu so se Kontovelci le zbrali in z boljšo obrambo in odgovorno igro v napadu zmagali. Pohvalo tokrat zaslužita Borut Pertot in Danjel Gulic, medtem ko sta se najbrž Ivo Emili in Igor Cividari cuvala za derbi proti Ciciboni.

PROMOCIJSKA LIGA

Virtus - Breg 71:85 (39:41)

BREG: Colusso 22 (9:12), Schiulaz 11 (3:9), Pregarc 24 (1:5), Malalan 8, Bandi 2, Pavlica 14 (6:6), Gobbo 2 (0:2), Mingot 2, Pintarelli, Barini, trener Salvi.

SON 27; 3T: Pregarc 5,

Malalan 2, Colusso 1.

Brezani so z dobro igro dosegli se eno zmago. Ze v 10. minuti so vodili z 31:15, nato pa so jih domačini spravili v težavo s consko obrambo in ob odmoru so Dolinanci vodili samo se za 2 točki. V nadaljevanju sta se ekipi izmenjavali v vodstvu, v zadnjih minutah pa je edini sodnik le začel tudi domačinom piskati osebne napake in Brezani so se odlepili ter zaslužen slavili. Tokrat so v obrambi vsi igrali dobro, v napadu pa zaslužil pohvalo Pregarc.

ROKOMET / V MOŠKI C LIGI

Kras Trimac tudi drugič premagal neugodni Cus

Videmčani so ena boljnih ekip v prvenstvu

Kras Trimac - Cus Videm 23:19 (14:6)

KRAS TRIMAC: Glavina, Rossi, Fabris, Milic 2, Colja, Vremec 5, Pertot 3, Cebulec 4, Nait 5, Raseni 4, Vinci.

Včeraj je na zgoniskem igrišču Kras Trimac proti močnemu nasprotniku iztržil se drugi dve izredno pomembni točki. Videmski Cus je namreč ena najmočnejših in najnevarnejših ekip v tem prvenstvu. Kljub slabim napovedim so Krasovi rokometasi z veliko odločnostjo začeli srečanje, da bi se z novo zmago nekoliko približali vrhu lestvice. Čeprav so Videmčani že v prvi minuti dosegli zadetek, pa je bilo to njihovo in prvo in zadnje vodstvo v vseh šestdesetih minutah. Dvajset sekund kasneje je izkuseni Vremec iz 7-metrovke izenačil rezultat, Krasov strelec Cebulec pa je minuto kasneje s strelom od daleč popeljal svojo ekipo v vodstvo. V nadaljevanju smo prisostvovali zelo zanimivemu srečanju, ki je bilo eno najlepših, kar smo jih letos videli v Zgoniku. Lepih akcij in protinapadov je bilo na pretek, zaradi moške igre pa ni manjkalo niti dvominutnih izključitev ter rume-nih kartonov. Povedati je treba, da je Cebulec v drugem polcasu zaradi treh izključitev dobil rdec karton in je moral

zato zapustiti igrišče.

Kras Trimac je prvih trideset minut srečanja stalno vodil s tremi zadetki prednosti, pet minut pred koncem polcasa pa je izkoristil dve zaporedni izključitvi Videmčanov, tako da je njegova prednost z nekaj protinapadi narasla kar na 8 golov in prvi del se je končal z vodstvom Krasa s 14:6.

Tako visoko vodstvo je krasovcem zagotavljalo dokaj mirno nadaljevanje. Ni se jim namreč bilo treba bati za končni izid, to »miroljubnost« pa je znal Cus izredno dobro izkoristiti, saj so Videmčani zaradi nepazljivosti Mahničevih varovancev v 20. minuti drugega polcasa zaostajali samo se za tri gole. Sele tedaj so krasovci ponovno strnili svoje vrste ter z agresivno igro v obrambi in v napadu v zadnjih minutah srečanja obdržali zanesljivo prednost in se na koncu zaslužen veselili. (Iztok)

Zenska B liga: Kras izgubil

Krasova dekleta so proti prvoplasiranemu Caldognu doživele pričakovani poraz. Končni izid je bil 23:8 (10:5) za Caldognu. O srečanju bomo podrobneje se poročali.

TENIS / C LIGA

Na štartu prvenstva gajevke doživele nepričakovan poraz

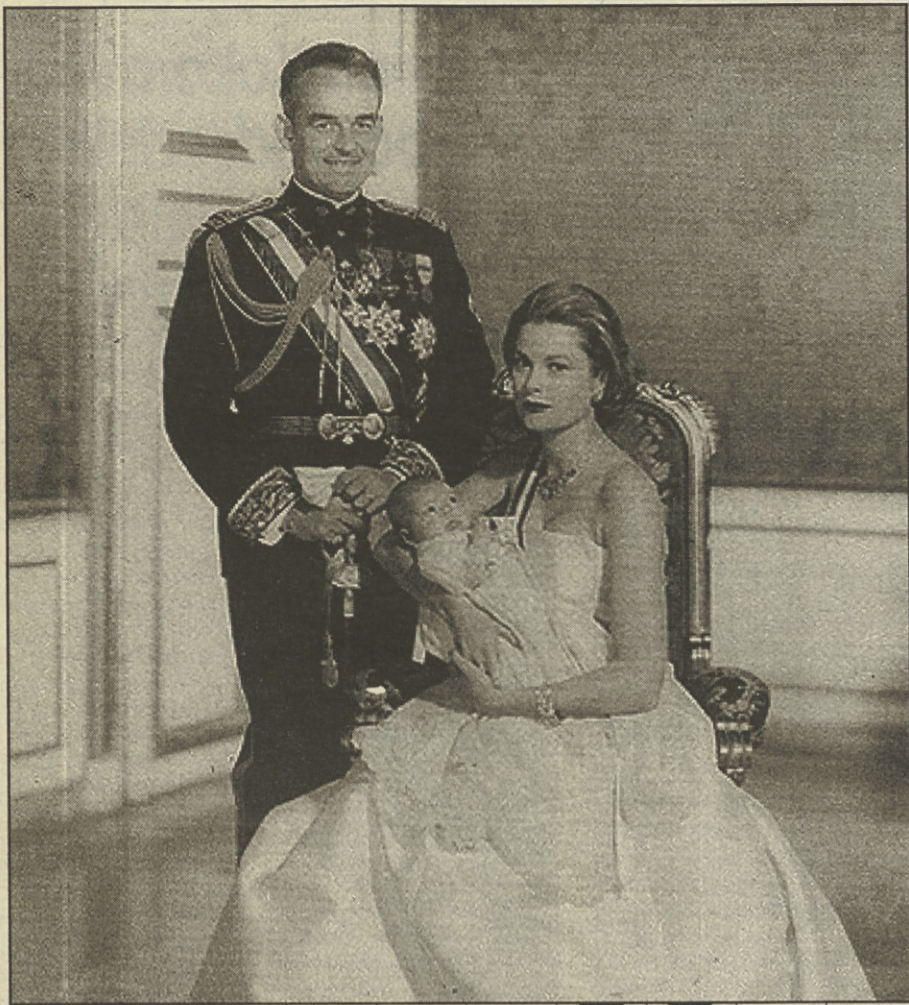
Borgolauro - Gaja 2:1

Alice Novello - Dasa Grgic 6:0, 6:0, Lara Negrin - Elena Vattovani 3:6, 2:6, Novello/Negrin - Grgic/Rossmann 6:4, 6:3.

Gajina dekleta so prvenstvo v C ligi zacele s porazom v Miljah. Zmaga Borgolaura je zaslužena, saj sta njegovi igralki pokazali več borbenosti, predvsem Alice Novello pa je pokazala, da je res dobra igralka. Tokrat za gajevke ni zaigrala kapetanka Cirila Devetti, ki je svoja dekleta vodila ob robu igrišča.

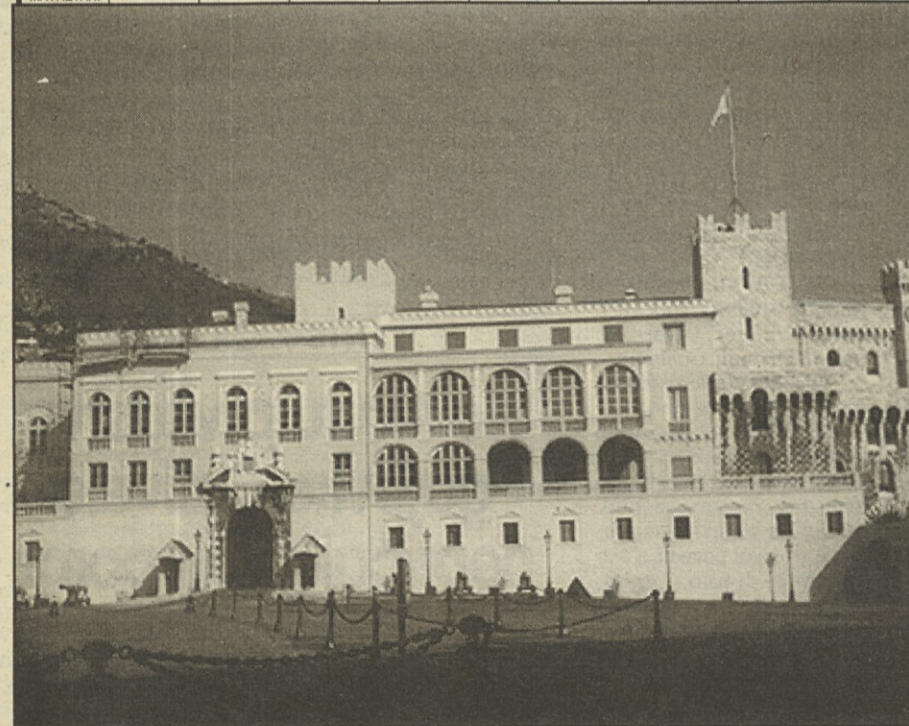
Zacetek je bil neuspešen za Gajo. Dasa Grgic ni napusta pravega orožja za Novellovo, ki nasi igralki ne prepustila niti igre. Kot delno opravičilo lahko navedemo to, da je bilo srečanje na sintetični podlagi, katere nase igralko niso vajene. Toda Grgiceva bi kljub vsemu lahko pokazala nekaj več, čeprav je treba tudi reci, da je tako gladek poraz prehuda kazen za Daso, ki kljub vsemu ni bila toliko slabša, kot bi lahko sklepali iz rezultata.

Elena Vattovani je nato poravnala izid, saj se ji neklasificirana Lara Negrin ni mogla enakovredno upirati. Tako je o končnem zmagovalcu odločala igra dvojic. Za Gajo sta nastopili Dasa Grgic in Chantal Rossmann, ki sta ze precej uigran par in zato so v Gajinem taboru pričakovali, da bodo le vknjizili obe točki. Toda tokrat gajevkama ni slo, morda sta zaigrali tudi nekoliko premalo zagrizeno in domačinke so po zaslugi Novellove na koncu povsem zaslužen slavile.

AVTOR: MARKO DRESCEK	TRGOVEC S STARIMI PREDMETI	?	PLANINEC (STAR.)	SLOV. PESNIK ZUPANČIČ	SREDOZEM. BOR Z DEZNIKASTO KROSNJO	EDVIN FLISER	DEL OBRAZA	UGOTAVLJANJE POZITIVNIH LASTNOSTI	DANSKA FILM. IGRALKA NIELSEN	MANJSA UTA	EVROP. KOMISIJA ZA ATOM. ENERGIJO	REKA V VIRGINJI
NEMSKI FILOZOF (ARTHUR)												
VEDENJE ZNACILNO ZA TARTUFFA												
GRŠKI PESNIK IN PEVEC Z LEZBOSA						IRONICNA, ZBADLJIVA IGRA KESANJE						
KOVINSKI PAS NA ZUN. DELU SMUČI							FR. ZDRAVN. (JACQUES) STAR. JAP. PRESTOLNICA					
GLINA ILOVICA					MESTO V TORINGUJI, NEMCIJA (STEKLO)				ETIOPSKI NAZIV ZA GOSPODA			
VELETOK V AFRIKI					JUDOVSKE KRALJEVIČICE			GEOMETRIJSKA KRIVULJA	SLOV. PESNICA (LILJ)	OKAY OSEBA, KI SE NOČE IMENOVATI		
POKRAJINA V SV. VIETNAMU						STARO VOJASKO POKRIVALO	UGED, VELJAVNA					
OSEBA, KI REZE							REKA V ANGLIJI HE. PEVKA UKRADEN				SVICARSKA SMUČARSKA NEF	
DOLINA V DOLOMITIH SV. OD BOLZANA	OTROSKA ROKA	BREZBARVNI PLIN J. AMERISKA KUKAVICA						KRMA ZA KONJE SL. IGRAL. (IVAN)				NIZOZEM. IME ZA REKO MEUSE

ANTICNI BEOTIJEV JUŽNI SADEZ	HRVASKA OPER. PEVKA (MARJANA) MORALA								PRASEK ZA BARVANJE LAS NATRIJ			
SLOV. PISATELJ (BOGOMIR)								SIROKA MESTNA ULICA REKA V SV. SPANJI				
SPANSKA VERSKA ORGANIZAC. LAIKOV						MESTO V POKRAJINI MACKENZIE, KANADA		MINERAL TiO ₂ ZVOČNI ODZIV				
STRANSKI ZGORNJI DEL TRUPA				KDOR SE SKOM POZNA 100 m ²							DIKTAT	FRANC. IME ZA BELG. MESTO AALST
SMUČARSKO SREDIŠČE V SVICI		FRANC. NARODNA HEROJINJA ORLEANSKA				RASTLINA KOPITNIK (NAR.)			MARIJINA MATI ZELEZOV OKSID			
HRVASKI PESNIK (VLADIMIR)		SLOV. PESNICA MUSER				MALINOV SIRUP	NASTANEK GORA IN GOROVU KOZNA PLESNOBA KRAJ PRI GROSUPLJEM					ALUMINIJ UTELESENJE BOGA VISNIJA
GL. MESTO PROVINCE ADRAR V MAVRETAN.		EGIPČANSKI BOG SONCA						SRB. IGR. SLOVENSKEGA RODU ZIGON	ZNACILNOST MLADEGA, JAREGA			

REKA VZHODNO OD KASPIJ. JEZERA									PERZ. SVETA KNJIGA SL. SKLAD SOGS			
ROCNO ORODJE ZA PREMETAVANJE									GLEDALISKI IGRALEC GROFLJA V SEV. IRSKI			
KRAJ PRI LJUBLJANI KARL MAY						LASTNIK ZAGE	LETNI GOZDNI POSEK KOSTUMOG. VOGELNIK			ANGLES. DIRIGENT, VODJA KOMOR. ORK.	PAUL ANKA ZIVAHEN PLES	
										TORIJ LJUBIMEC BOGINJE REE KIBELE		DANSKI JEZIKOSLOVEC (RASMUS K.)
									ZELIŠČAR VECERNA PLESNA PRIREDITEV			
SLOV. MATEMATIK (JURJ)								SLOV. IGRALEC (VALO) RUTENJ				
MEDICINSKA IGLA							ITALIJANSKA RTV			EGIPČAN. BOGINJA NEBA IN ZEMLJE		
RUSKI VLADAR NASLOV							MESTO OB DONAVI, NEMCIJA			ZREZEK IZ STEGNA		

Gesla prejšnje nedeljske križanke
 zgodovina, Kolosej, stari Rim, Forum Romanum, Italija, umetnost

Rešitev prejšnje nedeljske križanke

Vodoravno:

SAMORASTNIK, ATENTATORKA, RAKEV, AMARO, OLEG, NIVES, SATAN, EROZIJA, FORUM ROMANUM, ITALIJA, SANI, EZRA POUND, LATERAN, URAR, AGAMEMNON, DVA, TVORNIK, SOLINE, RO, ŽAR, ANKA, TD, DATUM, MA, OERSTED, ROKA, ANAKONDA, IJ, OPORTA, IVA, SLINAR, IRENE, GORAN, VINOTOK, TARKOVSKI, RITT, ENOTA, ALANI, NIELLO, NOE, RANAR, TORAKS, TROKOLO, OPAT, ARA, UM, PO, TREMA, KOLOSEJ, SKEČ, STARI RIM, ATE, NR, RAME, NK, INTER, SOLO, CIAN, STRAST, AKNA, POROTA

NEDELJSKI IZLET

Mimo Hublja na preluknjan rob Gore

Naravno okno pri Otlici je vredno ogleda

Kadar na vetrovnem robu Trnovskega gozda zagospodarijo odjuge, se marsikaj zanimivega dogaja tudi pod njim. Kraška planota odvaja velike količine vode po skrivnostnih podzemskih poteh proti Vipavski dolini, kjer pridejo na dan v izvrih Vipave in Hublja, bolj na zahodu pa v podobi kraskega izvira Lijak. Ker zima zaenkrat se ne dovaja snegu, da bi se v vodni obliki spustil v nizine, izviri niso kdo ve kako

mogočni, vendar vseeno vredni obiska, če ne zaradi drugega privlačijo zato, da jih spoznamo v bolj sušni podobi. Med omenjenimi kraskimi izviri se zdaj lahko odpravimo proti Hublju, ker mimo njega drži tudi označena pot, po kateri podaljšamo izlet na sam rob Gore, do znanega okna pri Otlici. Do Hublja se pripeljemo naravnost iz Ajdovscine, vse orientacijske težave pa lajša izletniška karta Vipavska dolina.

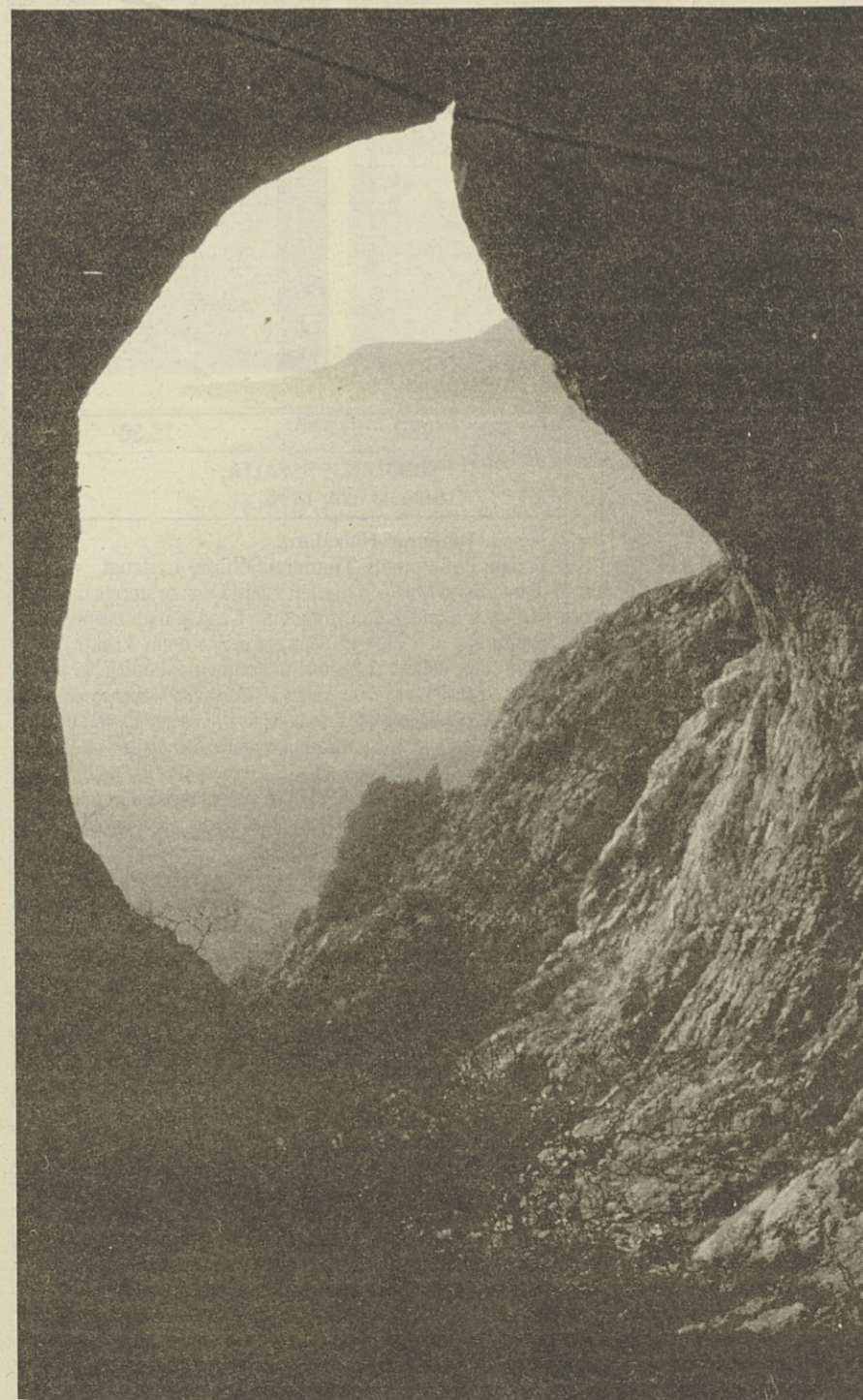
Hubelj je močan kraški izvir, ki s pitno vodo napaja velik del Vipavske doline, na račun svoje naravne podobe pa je izkoriscen tudi za hidrocentralo. Svojas ga je varovalo budno vojasko oko, o čemer se vedno prica opustela strazarnica pod izviro. Sam izvir se obiskovalcev brani z ograjo, vendar lahko nekaj zanimivih pogledov na vodo ujamemo že z njene »dovoljene strani«. Zaradi obcasnih velik-

Caven kraljuje nad Vipavsko dolino, na njegovi desni strani pa se na rob Gore vije slikovita cesta

Kamniti stik

Pogled skozi otliško okno v dolino (Vse fotografije: Dario Cortese)

skih kolicin vode so pod izviro nekoc delovale fuzine, o čemer se danes prica krajevno ime pri cerkvi blizu Hublja ter seveda njihovi ostanki pod izviro.

Mimo Hublja se vsi, ki bi se radi ogreli s hojo, lahko odpravimo na rob Gore, razpotegnjenega gorskega roba nad Vipavsko dolino med Predmejo in Colom. Navzgor drži kratka, vendar strma pot, po kateri se dvignemo kar 600 višinskih metrov. Vzpon je vreden truda, saj se že med hojo, na vrhu pa sploh, oziramo na vedno velicastnejše podobe Vipavske doline pod nami, na raztrgano pecevsje Gore, dokler ne zagledamo cudovitega naravnega okna pri Otlici. Kraj je vreden postanka in raziskovanja, saj okno z vsake strani nudi izrazito drugačno podobo. Prav tako je z obeh strani drugacen pogled skozenj, zato si na tem slikovitem kraju zares vzemimo dovolj casa za ogled in razgledovanje.

O oknu je med domačini znana pripovedka,

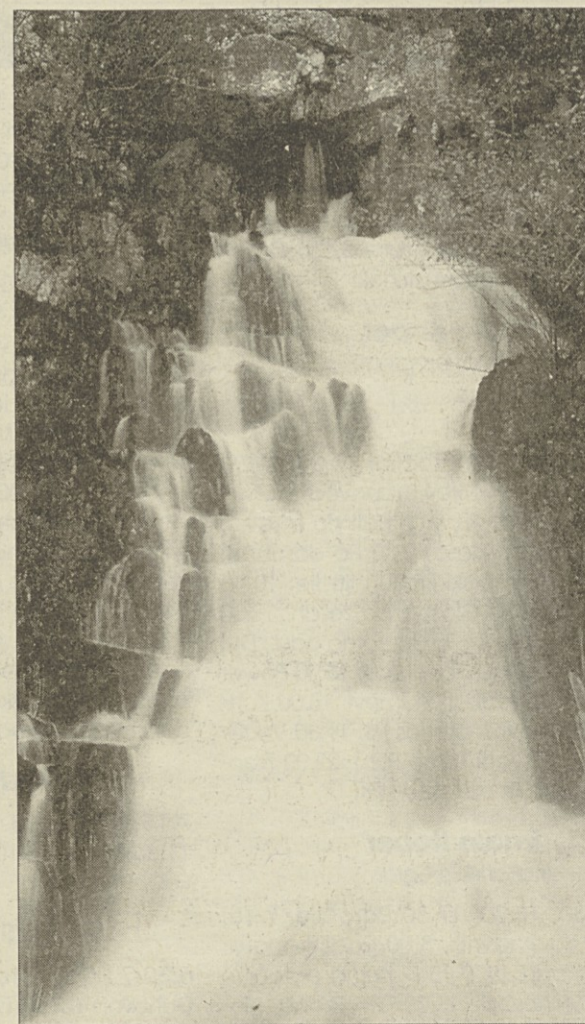
da je okno naredil sam hudic, ko je hotel prenesti Caven, vendar so se mu naravnice prej pretregale in je butnil ob rob Gore, da je nastala v njem luknja. Ker je Gora bogata s takim in podobnim ljudskim izročilom, kate-rega del je zabelezen celo v knjigi, lahko pred obiskom ali po njem sezemo po knjigi Javorov hudic. Pripovedke v njej je zbral Franc Cernigoj, knjiga pa je izšla pred osmimi leti kot prva v zbirki Glasovi, ki predstavlja ljudsko izročilo različnih slovenskih pokrajin - vsekakor zelo priporočljivo in zanimivo branje. Dosedaj je v zbirki izšlo že 11 knjig.

Na rob Gore se lahko odpravimo tudi z avtom po eni izmed najbolj slikovitih ceat pri nas. Nad Lokavcem se proti predmeji dviguje zavita cesta, po ki so jo zgradili za gozdarske potrebe. Nekajkrat se »prezre« skozi živo skalo ter nudi nekaj velicastnih pogledov proti Vipavski dolini. Ko smo enkrat na višini, v zimsko preoblečeni Predmeji, se po robu Gore

odpeljemo proti Otlici - naravno okno lahko obiščemo v kratkem sprehodu iz vasi - ter nadaljujemo pot proti Colu, odkoder se spustimo nazaj v Ajdovscino. Ker na vetro-

vnem gorskem pomolu nad Vipavsko dolino zagospodari prava zima, ne smemo pozabiti na primerno opremo zase in za avtomobil.

Dario Cortese

V družbi skrivnostne vode

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Vase zavore bodo popustile in privostili si boste buren čustveni izpad. Nic hudega, če bodo navzoci obstali odprtih ust, kajti ko se boste izdihali, jim jih boste zaprli s smehljajem blazenosti.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Tehtali boste možnosti za napredovanje, čeprav vas bodo domači vseskozi opozarjali, da danasnji dan ni primeren za delovne nacerte. Pa se prav imajo; v nedeljo nobeno delo ni pozegnano.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ne boste prav zidane volje, vendar se boste kljub temu potrudili in svojim bližnjim občutno polepsali dan. Morda tudi zato, ker veste, da boste jutri znova uživali v balzamičnih pogledih.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Krasilo vas bo sijajno razpoloženje, čeprav ne bo nobenega zunanjega razloga za to. Ne išcite niti notranjega, kajti zlahka se vam zgodi, da boste naleteli na temačen nevihtni oblak.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Izlet na sveži zrak bi vam danes zelo dobro del, kajti po vašem telesu se se zmeraj sprehaja nekaj nevidnih nagajivcev, ki komaj čakajo, da znova zaplesejo vrocinski ples. V naravo torej!

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Težavica, ki se vam bo postavila po robu, bo tako neznatna, da jo boste odpravili z enim samim odločnim zamahom. Razen seveda, če je v svoji paranoji ne boste napihnilo do stopnje neresljivosti.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Trosili boste naokoli dobro voljo, da se je bodo nalezili tudi tisti, ki jih muči mračna zlovoljnost. Dodajte svojemu siju še kakšen pamenten nasvet, pa se boste naslednjic veselili skupaj.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Na ljubezenskem področju se vam bo odstrelilo nickoliko novih priložnosti, vendar boste vse po vrsti zamudili. Ne zaradi nerodnosti, pač pa zaradi pomanjkanja srčne iskricke.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: V vaso notranjost se bo povmil optimizem, ki jo bo spremljala močna volja po novostih. Brez omahovanja se lotite prve od poti, ki vam pade na um, sicer boste znova obstremeli pred kupom.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: V vašem ljubezenskem gnezdecu bo danes tako toplo, da se vam bo zdelo, kakor da ste se znašli sredi poletja. Vidite zdaj; ko vam je toplo pri srcu, je ni zime, ki bi vam prodrla do kosti.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Se zmeraj boste valovali, vendar boste vseskozi ohranjali zavidljivo mero treznosti in budnosti. Cudovita priložnost za iskreno revizijo starih zasurajenih poti in utiranje novih.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Podali se boste na stare stezice, ki vas bodo vrnilo v leta, ko ste bili se brezskrbni in polni lepih obetov. In glej čudo: na lepem se vam bo zazdelo, da ste se napolnili se z lepšimi.

RAI 3 slovenski program

Za TRST: na kanalu 64 (Ferlugl) in 40 (Milje)
Za GORICO: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

20.25 Pravljica
20.30 TV DNEVNIK
20.50 MOZAIK

RAI 1

6.00 Aktualno: Euronews
6.45 Dok.: Kvarkov svet - Nomadi v vetru - Preko obzorja (r. P. Crawford)
7.30 Otroški variete Aspetta la banda! (vodita Alessandra Bellini, Marco Del Buono), vmes risanke Winny Puh
8.00 Variete: L'albero azzurro - Plavo drevo
8.30 Variete: La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00 Aktualno: Zelena linija
10.45 Masa
11.45 Nabožna odd. Sedmi dan
12.00 Papežev Angelus
12.20 Zelena linija (vodi Sandro Vannucci)
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Domenica in (vodijo Mara Venier, Andrea Roncato, G. Galeazzi, G. Casella), vmes (15.20, 16.20) sportni oddaji Cambio di campo in Solo per i finali
18.00 Dnevnik
18.10 Sport: 90. minuta (vodi Gian Piero Galeazzi)
19.00 Variete: Domenica in
19.50 Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.45 Variete: Fantastica italiana (vodi Paolo Bonolis)
23.00 Dnevnik
23.05 Aktualni tednik TV7
0.00 Dnevnik, zapisnik, horoskop, pogovori, vremenska napoved
0.20 Aktualno: Internet (vodi Paolo Calcagno)
1.35 Lirika: Andrea Chénier (r. M. Landi, '55, U. Giordano, pojejo Mario Del Monaco, Giuseppe Taddei, Antonietta Stella)
3.35 Nočni dnevnik
3.55 Glasba: Doc Music Club

RAI 2

6.55 Variete: In famiglia - V družini, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.15 Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30 Nan.: Blossom
12.00 Variete: V družini
13.00 Dnevnik, oddaja o motorjih, rubrika Telecamere in vreme
14.05 Aktualna odd.: Napoli capitale (vodi G. Funari)
16.05 Risanke: Nedeljski Disney
16.50 Quell' uragano di papà
17.20 Film: Jaz in medvedi (kom., ZDA '74)
19.00 Nogomet A lige
19.45 Predstavitel Tg2
19.50 Sport: Domenica sprint
20.20 Dnevnik Tg2
20.50 TV film: Corriere contro (dram., It. '95, i. S. Dionisi, M. Bellinzoni)
22.30 Aktualni dosje: Diversi - Različni
23.30 Nočni dnevnik in vreme
23.50 Protestantizem
0.20 TGR Sredozemlje v sodelovanju s France 3
0.50 Film: Mignon è partita (kom., It. '88, i. L. Ruta)

RAI 3

6.30 Variete: Fuori orario
9.00 Dober dan, glasba!
9.45 Nan.: Vita da strega
10.25 Sport: SP v biatlonu
12.15 Dokumenti
13.10 Gospodarstvo
13.25 Aktualno: La TV che non c'è (vodi P. Calcagno)
14.00 Deželni dnevnik
14.15 Popoldanski dnevnik
14.25 Sportne odd.: Quelli che aspettano..., 14.55 Quelli che il calcio..., 16.50 Studio sprint
18.00 Nan.: La legge di Bird
18.50 Vreme, dnevnik, deželne vesti, sport
20.00 Variete: BlobCartoon
20.25 Film: L' ombra dello straniero (dram., ZDA '92, i. P. Stevenson)
22.05 Dnevnik, deželne vesti
22.20 Sportna nedelja (vodita J. Volpi, M. Leofredi)
23.55 Pregled tiska in vreme
0.05 Ponedeljskov proces
1.35 Variete: Fuori orario
2.10 Proza: Una donna a Venezia ('86, 1. del)
3.30 Film: Aldebaran ('35)

RETE 4

6.00 Nan.: Le 5 signore Buchananans, 6.20 Love Boat, 7.40 Kojak, 8.30 Družina Bradford
10.00 Nedeljski koncert
11.15 Nan.: Doppio gioco a San Francisco
11.30 Dnevnik Tg4
12.30 Nan.: Missing Persons
13.30 Dnevnik Tg4
14.00 Medicine a confronto
16.00 Nan.: Burk
17.30 Film: L' ultima estate del mio bambino (dram., ZDA '88), vmes (19.30) dnevnik in vreme
20.00 Variete: Le più belle Scene da un matrimonio
20.30 Film: Il falò delle vanità (ZDA '90, r. B. De Palma, i. T. Hanks, B. Willis)
22.50 Film: Mariti e mogli (kom., ZDA '92, r.-i. W. Allen, M. Farrow), vmes (23.30) dnevnik
1.10 Nedeljski koncert

CANALE 5

6.00 Na prvi strani
9.00 Nabožna oddaja
9.45 Aktualno: Antepima (vodi Fiorella Pierobon)
10.00 Dok.: Galapagos (P. Miglio), 11.00 La compagnia dei viaggiatori (vodi L. Colò)
12.15 Glasba: Superclassifica Show (vodi G. Scotti)
13.00 Dnevnik
13.30 Variete: Buona domenica (vodijo Lorella Cuccarini, Claudio Lippi, Maurizio Ferrini, 1. del)
18.10 Nanizanka: Norma in Felice (i. Gino Bramieri, Franca Valeri)
18.40 Variete: Buona domenica
20.00 Dnevnik TG 5 in vreme
20.30 Variete: Stranamore (vodi Alberto Castagna)
22.40 Aktualno: Target (vodi Gaia De Laurentiis), 23.10 Nonsolomoda
23.40 Aktualna odd. Corto circuito - Potovanje v svet kulture (vodita D. Bignardi, D. Riondino), vmes (0.15) dnevnik
1.00 Aktualna oddaja: Le notti dell' angelo
1.35 Film
3.30 Aktualno: Antepima
4.00 Pregled tiska
4.30 Aktualno: Arca di Noè - Itinerari (vodi L. Colò)

ITALIA 1

6.30 Otroški variete, vmes nan. in risanke
9.55 Variete: Bim Bum Bam
11.30 Glasba: Jammin'
12.25 Odprti studio
12.45 Sport: Vodit nometnega prvenstva
13.15 Variete: Mai dire gol
14.15 Sport: Grand Prix
14.45 Nan.: MacGyver
16.00 Kolesarstvo: 6 dni v Milanu
18.00 Nan.: Tarzan
18.30 Odprti studio, vreme
18.45 Aktualno: Fatti e misfatti
18.55 Nan.: Tequila & Bonetti, 20.00 Willy, il principe di Bel Air
20.30 TV film: Tommyknockers - Le creature del buio (fant., ZDA '93, i. J. Smits, J. Cassidy, 2. del)
22.30 Sportna oddaja: Pressing vodi Raimondo Vianello
0.00 Variete: Mai dire gol - Pillolè
0.15 Italija 1 sport
1.20 Film: Italian Boys - Liberate la scimmia (kom., It. '82, r.-i. Umberto Smaila, Franco Oppini)
3.30 Nan.: Tequila & Bonetti
4.30 Film: La moglie in bianco... l' amante al pepe (kom., It.-Sp. '80)

TELE 4

19.15 21.50 Dogodki in odmevi
16.25 Nan.: Gavilan
17.15 Parole & Musica
18.15 Nan.: Il transatlantico della paura, 20.30 Le folie di Offenbach, 21.20 Un eroe da 4 soldi
22.00 Telequattro sport
22.50 Film: Sogni proibiti ('47)

MONTECARLO

13.00 20.00, 22.30, 0.15 dnevnik, 13.15, 19.45 Sport
7.30 Dober dan na TMC
13.30 Film: L' arcangelo (kom., It. '69, i. V. Gassman)
15.30 Film: Un detective (dram., It. '69, i. F. Nero)
17.30 Aktualno: Moda
18.45 Odd. o motorjih: Crono
20.30 Sportna odd.: Goalgoal
22.45 Sport: Otvoritvena slovesnost SP v smučanju
0.30 Kosarka: All Star Game

SLOVENIJA 1

8.00 Videostrani
8.30 Otroški program:
Vodnarček, pojoci pes, pon. 4. del nanizanke
9.00 Živ zav. pon.
10.10 Ples stoletja, 1. del francoske dok. serije
11.00 Ameriška književnost, dok. oddaja
11.30 Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Nasa pesem, 14. del
13.00 Poročila
13.05 Hugo, pon. tv igrice
13.35 Karaoke
14.35 Nedeljska reportaza
15.30 Migotanje asfalta, nemski film
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Po domače
18.45 Za tv kamero
19.00 Včeraj, danes, jutri
19.05 Risanke
19.15 Loto
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50 Zrcalo tedna
20.05 Nedeljskih 60
21.10 Poletje 1945, 2. del nizozemske nadaljevanke
22.05 Včeraj, danes, jutri
22.10 TV dnevnik 3, vreme
22.30 Ciklus filmov Matjaza Klopčica:
Vdovstvo Karoline Zaslter, slovenski film
Poročila
0.15

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews
9.35 Angleška glasbena lestvica, pon.
10.25 SP v biatlonu, 4 x 7,5 km (M), prenos
11.50 SP v smučarskih skokih
14.30 Videospon
15.15 V vrtincu
16.00 Tok tok
16.45 Pogled me
17.25 Lahkih nog naokrog
18.10 Na vrtu, pon.
18.40 Portret sportnika, superveleslalom (Z), posn.
19.00 Kosarka NBA
20.05 Razgaljeni mediji, 4. del
20.55 Intervju
21.55 Mali koncert
22.05 Ropot, švicarska drama

Koper

10.55 SP v biatlonu, 4 x 7,5 km (M), prenos
16.00 Euronews
16.10 Ko pride sodnik, tv serija
17.00 Sredozemlje
17.30 Vesolje je...
18.00 Slovenski program
18.40 Korenine slovenske lipe, 1. oddaja
19.00 TV dnevnik
19.30 Alica, kulturni magazin
20.00 Euronews
20.25 Zrebanje loto
20.30 Istra in...
21.00 Globus
21.40 Nedeljski sportni dnevnik
22.00 Vsedanes - TV dnevnik
22.15 Vzgoja srca, 1. del serije

Hrvaška 1

8.20 TV koledar
8.30 Poročila
8.35 Leteci medvedki, risanka
9.00 Moje trapasto življenje, 6. del ameriške nanizanke
9.50 Kljukca
10.00 Skrivnostni svet A. Clarka, 6. del dokumentarne serije
10.30 So čisto znoreli?
10.45 Igre na ledu
12.00 Poročila
12.20 Kmetijska oddaja
13.10 Folklor
13.40 Mir in dobrota
14.10 Duhovna klic
14.15 Opera Box
14.50 Vedno v nedeljo: Oprah Show
17.00 Poročila
17.10 Vsi za tebe, francoski film
18.50 Mojster fantaz, risanka
19.15 Tv fortuna
19.30 Dnevnik
20.10 Bravo!
20.15 Dnevnik
22.35 Slika na sliko
23.05 Crni gad, 22. del angleške humoristične serije
23.35 Poročila

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Veseli tobogan; 9.30 Sledi časa; 10.05 Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Gost; 16.20 Pod lipo domačo; 18.05 Reportaza; 18.35 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.40 Kulturne prireditve; 10.00, 13.00 Smučanje; 10.00 Stergo ergo; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 11.45 Gori. Dol. Naokoli; 13.00 Športno popoldne z aktualnimi informacijami, nogomet; 15.30 Dogodki in odmevi, vreme, promet; 16.35 Popevki tedna; 17.00 Gost; 18.00 Morda niste vedeli; 19.30 Top albumov; 21.00 Rock underground, vmes Zrcalo dneva, vreme.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 10.40 Izbrana

proza; 13.05 Zbori; 14.05 Zabavna igra; 14.35 Operno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Glasb. portret; 22.05 Nove prevodne strani; 22.30 Orgelska glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, vreme; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Poti do zdravja; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 10.40 Power play; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Humorna odd.: Du, jes?!; 14.30 Športno popoldne; 15.00 Power play; 15.30 Dogodki in odmevi; 18.00 Koncert; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30 Večer večnozelenih (vodi Tomo Pirce); 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Iz diskoteke RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novice; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per

le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 RMI.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Ukradeni mesec (r. M. Sosič, 3. del); 10.25 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobre voljo; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Koroški obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Bajke in povesti o Slovincih (A. Zorn, r. B. Kobal, 5. del, pon.); 14.40 Sof music; 15.10 Krajevne stvarnosti; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditev, nato Potpuri; 18.00 Znanstvene raziskave; 18.35 Glasbeni predah; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

7.15, 12.15, 18.15 Krajevna poročila; 11.30, 15.10, 17.10 Poročila; 10.30 Jutranji val.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (Dorica Lepuschitz); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

2/5

TVS 1

15.30

////////////////

MIGOTANJE ASFALTA,
nemski film, 1995

Režija: Johannes Hebedanz.

Igrajo: Fati Sengül, Thorsten Schätz, in drugi.

Trinajstletni Micka in dve leti mlajši Gena se srečata na parkirišču v ukradenem avtomobilu. Gena je mali begunec iz Romunije, ki v Nemčiji isče starejšega brata, ki mu je že pred njim uspelo pobegniti iz domovine. Policiji, ki jima sledi, srečno pobegeta, kasneje se ustavita v obcestnem lokalu, in čeprav sta brez denarja, si privoščita slasten obed. Toda mlade natakariče Philippe ne preliscita, in ker se dekle zaradi njiju znajde v stiski, se jima se ona kar na hitro in brez pomisleka pridruži. Zdaj so skupaj na cesti in med njimi se razvije nenavadno prijateljstvo, ki pa se seveda večkrat znajde na preizkušnji, toda občutek sorodnosti in stiske povzroci, da se naprej vztrajajo skupaj. S številnimi zvijacami, srečno znova na robu kriminala, jim uspe nadaljevati pot proti Vzhodni Nemčiji, kjer naj bi zivel Genov brat...

2/5

TVS 1

22.30

////////////////

VDOVSTVO KAROLINE ŽASLER,
slovenski film, 1976

Režija: Matjaz Klopčič.

Igrajo: Milena Zupancic, Miranda Caharija, Marjeta Gregoric, Milena Muhic in drugi.

Osrednja junakinja Karolina je zgrešila že na začetku, s poroko s starejšim Zaslerjem, ki niti približno ni znal niti zmogel prisluhniti Karolininim hrepenenjem in pričakovanjem. V kmečko-industrijskem okolju polproletarcev in smarnice se Karolinin svet iz dneva v dan bolj ruši. Ko Karolino najdejo v gozdu z mlajšim moškim, začne veljati za lahko žensko, ki jo ima lahko vsak, ki si jo pozeži. Stari Zasler tega ne more prenesti in naredi samomor. Krivda njegove smrti neizprosno pade na Karolinino »duso«, tako da klone pod tem bremenom...

RAI 3 slovenski program

Za TRST: na kanalu 64 (Ferlugl) in 40 (Milje)

Za GORICO: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

20.25 Pravljica
20.30 TV DNEVNIK

RAI 1

6.30 Jutranji dnevnik
6.45 Jutranja oddaja Unomatina, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30) dnevnik, 7.35 gospodarstvo
9.35 Film: Vacanze alla baia d'argento (kom., It. '61, i. A. Steel, V. Fabrizi)
11.10 Aktualna odd.: Verdematina, vmes (11.30) dnevnik iz Neaplja
12.25 Vreme in kratke vesti
12.35 Nan.: Gospa v rumenem (i. A. Lansbury)
13.30 Dnevnik, 13.55 aktualne teme v rubriki Ambarabà
14.00 Gospodarstvo
14.05 Kviz: Pronto? Sala giochi (vodi Maria T. Ruta)
15.45 Mladinski variete Solletico, vmes risanke in nan.
17.30 Nan.: Zorro
18.00 Dnevnik
18.10 Zanimivosti iz vsakdana: Italia Sera
18.50 Variete: Luna Park (vodi Pippo Baudo)
19.35 Vreme, dnevnik in sport
20.35 Kviz: Luna Park
20.45 Aktualne teme: Il fatto
20.50 Film: L' uomo senza volto (dram., ZDA '93, r.- i. Mel Gibson, Nick Stahl)
22.40 Dnevnik
22.45 Aktualna odd. o politiki: Porta a porta (B. Vespa)
0.00 Dnevnik in vreme, zapišnik, horoskop, pogovori in vreme
0.30 Dok.: Milanski kardinal Ildefonso Schuster
1.00 Aktualno: Potihoma
1.15 Film: Delitto al ristorante cinese (krim., It. '81, r. B. Corbucci, i. Tomas Milian, Enzo Cannavale)
2.55 Glasbena odd.: Mi ritornò in mente

RAI 2

7.00 Variete za najmlajše
8.40 Il medico di campagna
9.30 Aktualno: Protestantizem, 10.00 Potrebujem te
Aktualne teme: Fuori dai denti, vmes (10.15) Sereno Variabile, 10.55 Ekologija v gospodinjstvu, 11.30 rubrika o medicini
11.45 Dnevnik
12.00 Aktualni variete: I fatti vostri (vodi G. Magalli)
13.00 Dnevnik in vreme, Navade in družba, vreme, 14.00 Rubrika o knjigah
14.15 Variete: I fatti vostri
14.40 Nad.: Quando si ama, 15.10 Santa Barbara
16.00 Dnevnik
16.05 Aktualno: L' Italia in diretta - Italija v živo
17.15 Kratke vesti - Tg2 Flash
18.05 Rubrika o potovanjih in izletih Sereno Variabile
18.15 Vreme, dnevnik in sport
18.45 I giustizieri della notte
19.35 Sport in predstavitev Tg2
19.50 Risanke: Go-Cart
20.30 Tg 2 - Dnevnik
20.50 Nan.: Ispettore Derrick
22.00 Aktualna odd. o skrivnostnih pojavih Misteri
23.30 Dnevnik in vreme

RAI 3

6.00 Jutranji dnevnik, drobci
8.30 Film: I sacrificati (vojni, ZDA '45, i. J. Wayne)
10.30 Dok.: Vstop prost, Zdravje, Kinematografija, Potovanje po Italiji, Livingstone
11.20 Dnevnik
11.25 SP v smučanju
12.45 Aktualno: Kljub vsemu moja Italija, 13.35 VideoZorro
14.00 Dezelne vesti, dnevnik
14.50 TGR Eurozoom
15.00 Nan.: Vita da strega
15.25 Sportno popoldne: nogomet C in B lige, sainhr. plavanje, Doposci
17.00 Aktualno: Ob 5-ih zvečer
17.55 Dok. oddaja Geo
18.25 Variete: La testata
19.00 Dnevnik, dezelve vesti
20.00 Aktualno: 10 min., Blob
20.30 V kraljestvu zivali
22.30 Dnevnik, dezelve vesti
22.55 Variete: Il laureato bis (vodita Piero Chiambretti, Enzo Jannacci)
0.15 Dok.: Publomania
0.30 Dnevnik, pregled tiska

RETE 4

7.15 Nad.: Piccolo amore, 8.00 Valeria in Massimiliano, 9.00 Un volto, due donne; 10.00 Zingara, 10.30 Renzo in Lucia; 11.45 La forza dell' amore, vmes (11.30) dnevnik
12.30 Aktualno: Casa per casa - Nasveti za lepsi dom
13.30 Dnevnik
14.00 Rubrika o lepoti
14.15 Nad.: Sentieri
15.00 Film: L' amante pura (dram., It. '58)
17.15 Aktualno: Perdonami
18.00 Aktualne teme: Giornata per giorno - Dan za dnem
19.25 Dnevnik in vreme
19.55 Variete: Game Boat
20.40 Film: La lancia che uccide (vestern, ZDA '54, i. S. Tracy, R. Widmark)
22.40 Film: Malone (pust., ZDA '86, i. B. Reynolds, L. Hutton, C. Robertson), vmes (23.30) dnevnik

CANALE 5

6.00 Na prvi strani, vreme
8.45 Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
11.30 Televizijsko sodisce Forum (vodita R. Dalla Chiesa, S. Licheri)
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.40 Nad.: Beautiful (i. Ron Moss, K. Kelly Lang)
14.15 Nan.: Robinsonovi
14.45 Variete: Casa Castagna
16.00 Otroski variete Bim Bum Bam in risanke
18.00 Dnevnik TG5 - Flash
18.05 Kviz: OK, il prezzo è giusto! (vodi Iva Zanicchi), 19.00 La ruota della fortuna (vodita Mike Bongiorno, A. Elia)
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Variete: Striscia la notizia (vodita Ezio Greggio, Enzo Jacchetti)
20.40 Film: Alive - Sopravvissuti - Prezivali (dram., ZDA '92, r. F. Marshall, i. Ethan Hawke, Vincent Spano, Josh Hamilton), vmes večerni dnevnik
23.30 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (0.00) dnevnik Tg5
1.30 Sgarbi quotidiani
1.45 Striscia la notizia
2.00 Pregled tiska
2.30 Aktualno: Target

ITALIA 1

6.30 Otroški variete
9.15 Nan.: Super Vicky, 9.45 genitorji in blue jeans, 10.20 MacGyver
11.25 Aktualno: Village
11.30 Nan.: T.J. Hooker
12.25 Odprti studio, 12.45 Fatti e misfatti, Sport studio
13.00 Variete za najmlajše
14.30 Varieteja: Colpo di fulmine, 15.00 Generazione X
16.20 Aktualne zanimivosti: Village
16.40 Nan.: I ragazzi della prateria
17.45 Nan.: Primi baci
18.30 Odprti studio, vreme, 18.45 Sport studio
19.05 Nan.: Baywatch, 20.00 Il principe di Bel Air
20.30 Film: Super Fantozzi (kom., It. '86, r. N. Parenti, i. P. Villaggio, Gigi Redder, Lù Bosisio)
22.30 Variete: Mai dire gol del lunedì
23.30 Aktualno: Fatti e misfatti
23.40 Sport: Rally
0.10 Italija 1 sport
1.20 Nanizanka: Genitori in blue jeans, 1.50 I segreti di Twin Peaks
3.00 Film: Prigionieri del grattacielo (krim., VB '59, i. Van Johnson, H. Neff)

TELE 4

13.30 19.30, 22.00, 0.05 Dogodki in odmevi
13.50 Nanizanka
14.55 Nad.: Fiori d'arancio
20.10 Dokumentarec
20.30 Nan.: Le follie di Offenbach (i. M. Serrault)
21.20 Kosarka lige B1
22.00 Gospodarstvo

MONTECARLO

13.00 20.00, 22.30, 0.30 Dnevnik, 13.15, 19.50 Sport
14.00 Film: Il filo del rasoio (dram., ZDA '46, i. T. Power, G. Tierney)
18.00 Variete: Zap zap
18.30 Nan.: Parker Lewis
20.30 Film: Bronx 41. distretto di polizia (krim., ZDA '81, i. Paul Newman)
22.45 Film: La casa dei giochi (dram., ZDA '87)
1.15 Nan.: Charlie's Angels

SLOVENIJA 1

10.00 Videostrani
10.25 Zvezdica zaspanka, 2. del lutkovne igrice
10.50 Pritlikavski, 9. del angleske nadaljevanke
11.15 Vdovstvo Karoline Zaslter, pon. slovenskega filma
13.00 Porocila
13.05 Novice iz sveta razvedrila, pon.
13.50 Tedenski izbor: Utrip
14.05 Zrcalo tedna
14.20 Za tv kamero
14.35 Forum
14.50 Nedeljska reportaza TV Koper-Capodistria
15.20 Intervju: dr. Berta Jereb
16.20 Dober dan, Koroška, pon.
17.00 TV Dnevnik 1
17.10 Radovedni Tacek: Steklenica
17.30 Tv oko, angl. dok. serija
18.10 Simpsonovi, 19. del
18.30 Lingo, tv igrice
19.00 Včeraj, danes, jutri
19.10 Risanka
19.17 Zrebanje 3 x 3
19.30 TV Dnevnik 2
20.05 Noro zaljubljena, 19. del
20.30 Omizje
21.20 Clive James, 4., zadnji del angleske dok. serije
22.20 TV Dnevnik 3
22.50 Umori, 19. del serije
23.40 Svet poroča
0.10 Porocila

SLOVENIJA 2

8.10 Tedenski izbor. Učimo se tujih jezikov, anglescina, 6. del
8.30 Ljudje in zemlja
9.00 Turistična oddaja
9.15 V zarisu
9.30 Policisti s srcem, 14. del
10.15 Studio City
12.55 Sobotna noc
11.20 SP v alpskem smučanju, superveslalom (Z)
12.40 Eurosong '96
14.15 Sobotna noc
15.15 Sportni pregled
15.45 Noro zaljubljena, 18. del
16.10 Učitelj, 16. del serije
18.00 Po Sloveniji
18.45 Da ne bi bolelo
19.15 Angleska glasb. lestvica
20.10 Osmi dan
20.40 Sportna informativna oddaja
21.00 Sempavelski urar, film
22.45 Brane Roncel izza odra

KOPER

11.20 SP v alpskem smučanju
16.00 Euronews
16.30 Nedeljski sportni dnevnik
16.50 Globus
17.30 TVD mladi
18.00 Slovenski program Studio 2 sport
18.45 Primorska hronika
19.00 Vsedanes
19.30 Istra in...
20.00 Goli Evrope
20.30 »Il piacere degli occhi« - tedenska oddaja o filmu
21.00 Odprte strani
21.30 »Azzurro quotidiano«
22.00 Vsedanes
22.15 Euronews
22.30 Sportel

HRVAŠKA 1

12.00 Dnevnik
12.45 Tezave v paradizu, ameriski film, 1989
14.35 Otroski program: Na poti v solo
15.00 Risanka
15.05 Porocila
15.10 Zgodbe: Jelencek
15.20 Mala delavnica
17.45 Kristalno cesarstvo, 55. del am. nadaljevanke
18.15 Kolo srece
18.50 Alpe-Donava-Jadran
19.30 Dnevnik
20.10 Ziva resnica
20.40 Zvezde nad, dok. oddaja
21.35 Lastovo, dok. odaja
22.20 Dnevnik
22.35 Slika na sliko
23.05 Lov na metulje, film
00.35 Porocila

R A D I O

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 7.50 Biovreme; 8.05 Radio plus; 8.40 Minute za smeh; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Obvestila in osmrtnice; 14.30 Varnostna kultura; 15.00 Radio danes radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noc, otroci; 20.00 Sotocja; 21.05 Zaplesite z nami; 22.30 Slovenski pevci šansonov in evergrinov; 23.05 Literarni nočno; 0.00 Nočni program RS.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Koledar prireditve; 9.35 Pop-evki tedna; 11.00 Ekološke teme; 12.00 Opoldne; 13.00 Do 13-ih; 14.00 Drobttince; 14.45 Gost; 15.30 DIO; 16.15 Popevki tedna; 18.00 Študentski rock; 19.30 Ameriška country lestvica; 20.00 Popularnih 40; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 V soju zarometov.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.05 Glasbena matineja; 10.05 Kulturna panorama; 11.05 Čas in glasba; 13.05 Igra za oroke; 14.05

Izobraževalni program; 15.00 Pihalne godbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Divertimento; 16.40 Enciklopedija Slovenije; 17.00 Nove glasb. generacije; 18.15 Slov. glasbena ustvarjalnost; 19.30 Operni koncert; 20.30 S tujih koncertnih odrov; 22.25 Komorni studio; 23.55 Lirični utrinek

Radio Koper
(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 17.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 Noč in dan, OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.05 Pozdrav voditelja; 8.15 Na rešetu; 8.45 Delo, Pesem tedna; 9.00 Kulturne napovedi; 9.40 Hit dneva; 9.45 Odgovori na »rešetu«; 10.45 Zanimivost; 11.00 V podaljšku; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Daj, povej... razvedrilni pr.; 15.00 Power play; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.00 Parlamentarna kronika; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Bla-bla radio; 19.30 Večerni devnik; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Iz diskoteke RK.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00

Pred naše mikrofone; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Edig Galletti; 11.30 Aktualnosti; 11.45 L' intervista; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 18.45 Villa Ut; 20.00 RMI.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Iz četrtkovih srečanj: Zgodbe Lipeta Kosca; 8.40 Slov. lahka glasba; 9.15 Odprta knjiga: Oblomov (r. M. Prepeluh, 41.); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Srečanje oktetov Primorske: VO Bori; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Na otroškem valu; 15.00 Pop-puri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Instrumentalisti Simf. orkestra italijanske RTV; 18.00 Znanstvene raziskave: Student naj bol; 18.35 Glasbeni predah; 19.20 Napovednik.

Radio Općine

7.15, 12.15, 18.15 Krajevna porocila; 11.30, 15.10, 17.10 Porocila; 10.00 Matineja (Horoskop); 13.00 Samo za Vas - Ostali Trst (pon.); 20.30 Loža v operi.

Radio Koroška

18.10-19.00 EU in pospeševanje regij ob primeru kmetijstva na južnem Koroškem.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, Republika, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomna propaganda: Publist SRL
Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad. pošni predal 568
tel. 040-361888, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 60 SIT
Prednaročina za leto 1996 - 300.000 LIT
Poštni tr. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, letna 15.000 SIT plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373 ziro račun 51420-601-27926

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

VREMENSKA SLIKA

Območje visokega zračnega pritiska nad našimi kraji slabi. Oslabljen frontalni val bo vplival predvsem na vreme v zahodni Sloveniji. Z jugozahodnimi vetrovi priteka k nam v visinah vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 7.13 in zšlo ob 17.21. Dan bo dolg 10 ur in 8 minut. Luna bo vzšla ob 0.42 in zšla ob 10.48.

ONESNAŽENOST ZRAKA

	10. 2.	9. 2.
	povprečna 6.00-7.00	24-urna maks. urna
Ljubljana	35	69
Trbovlje	162	99
Zagorje	-	-
Topolsica	26	-
Celje	63	-

Mejna imisijska vrednost: 350 mikrogramov/m³
Kritična imisijska vrednost: 700 mikrogramov/m³

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na počutje in razpoloženje ljudi bo sprva ugoden, popoldne se bo jakost vremenskega dražljaja krepila in pri vremensko občutljivih ljudeh se bodo že zacele pojavljati težave. Moteno bo tudi spanje.

SNEŽNE RAZMERE

	cm
Mariborsko Pohorje	130
Rogla	130
Kope	60
Vogel	110
Krvavec	70
Kranjska Gora	do 30
Kanin	280
Cerkno	95

Na Kaninu zaradi močnega vetra naprave trenutno ne obratujejo. Nočna smuka je do 20. ure mogoča na smučiških Rimski vrelci in Straza na Bledu, v Libovljah pa do 18. ure. Tekaske proge so urejene na Mariborskem in Ribniškem Pohorju, Rogli, Kopah, Pokljuki, med Kranjsko Goro in Tamarjem, na Koblji, v Logarski dolini, na Kalici, Ulovki, v Cerknem, na Pokljuki, delno na Voglu in v Bovcu. Sankalisce je urejeno na Krvavcu, v Kranjski Gori, na Zatmiku, Libovjah. Dostop do Mariborskega in Ribniškega Pohorja, Pokljuke in Ulovke je mogoč z zimsko opremo.

TEMPERATURE IN VISINE SNEGA V GORAH

Visina	Temperatura	Visina snega
500 m	-4	60 cm
1000 m	-6	120 cm
1500 m	-5	180-290 cm
2000 m	-8	
2500 m	-10	
2864 m	-12	

Tveganje pred snežnimi plazovi je v Julijskih Alpah 2. stopnje, kjer je manj snega, pa 1. Največ možnosti je, da se sproži plaz suhega, klotzastega snega ob dodatni obremenitvi. Nevarna so pobočja z napihanim snegom. Se naprej je velika možnost zdrsov na poledelnih in trdi skorji.

DANES

JUTRI

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Brazilski pust razživilja nov, erotičen in nevaren ples

RIO DE JANEIRO - »Tchan« ali fonetično »can« se imenuje nov erotični (in nevaren) ples, ki vziga letosnji karneval v brazilski Bahii. Rečejo tudi »ples steklenice«, glavna posledica te nove plesne mode pa je ta, da že deset dni pred začetkom pusta polni bolnišnice Salvadorja de Bahia, prestolnice te najrevnejše brazilske zvezne države.

Kaksen je torej ta ples? Na note »E' o tchan«, uspešnice bahijske skupine Gera Samba, tamkajšnja dekleta in fantje Bahie plešejo z razkrcenimi nogami po pivskih steklenicah, ki jih

seveda prej izpraznijo in stoje razmetano po tleh. »Plesalec si objame prsi in potem spusti roke na trebuh,« pojasnjuje ena izmed plesalk skupine Gera Samba. Nato skrije »tchan« z rokami, na koncu pa razkrci noge in s stegnjenimi rokami sunkovito poganja boke naprej in nazaj.

»Tchan«, beseda, ki je brazilsko-portugalski slovar ne premore, prevzema v tem smislu pomen uniseks pomanjševalnice za mosko in žensko mednozje. V nadaljevanju plesa se namreč ta del telesa vse bolj nevarno približuje vratu steklenice, tako ime-

novani »boquinha de garrafa«, ki je hkrati naslov se ene popularne popevke, vezane na ta ples. Umetnost je torej v tem, da plesalec ohrani ravnotežje, sicer tvega, da si poreže dimlje.

Novi ples in pesem »Tchan«, ki se začneja z verzom »Kol, ki se rodi zvit, se nikoli ne izravna«, sta v Braziliji dvignila val polemike, katere glavni protagonisti so vse bolj razširjene super moralistične sekte. Privrženci nove mode pa pravijo, da se je mogoče nevarnostim novega plesa izogniti tako, da steklenice zamenjamo s plastenkami...

Bliža se Valentin

V Bangkoku se resno pripravljajo na Valentin: cvetličarka je že primerno okrasila svojo izložbo, da bi privabila čim več odjemalcev (telefoto AP)

Mladoporočenca

TEHERAN - V neki vasi južnega Irana so včeraj slavili rekordno poroko: 107 let star ženin je poročil brhko dvajsetletnico. Vdovec, ki ima pet otrok in petdeset vnukov, je menda nevesto prepračil, da je »pri dobrem zdravju«. V Iranu sicer podobne novice niso redkost, vendar je treba upoštevati, da so anagrafski podatki velikokrat nezanesljivi, ker jih vodijo komaj sedemdeset let.

Superhrošč

LONDON - Hrošč skarabej (*xylorctes thestalus*), ki živi v Kostariki, je po ugotovitvah znanstvenikov s kalifornijske univerze Berkeley najmočnejše živo bitje na Zemlji. Brez posebnega napora lahko prenaša predmete, ki so strokrat težji od njega samega. V povprečju meri 7,5 centimetra v dolžino in tehta 2,5 grama, pokrit pa je z debelim oklepom in strlečim rogom, tako da se zdi neke vrste miniaturiziran tank. Njegova posebnost pa ni samo neverjetna vzdržljivost, ampak tudi ta, da kljub ogromni teži, ki jo prenaša, ne upočasni hoje in niti ne porabi več kisika. Znanstveniki menijo, da so mehanizmi oblikovanja mišic in sklepov tega hrošča skrivnost, ki jo bo treba sele odkriti.

Radioaktivne

Sharon Phillips kaže štiri radioaktivne muce, ki jih je, kot smo poročali v naši včerajšnji številki, skotila klateška mačka pri kalifornijskem San Diegu